

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning som kompletterar EU:s marknadskontrollförordning inom vissa produktsektorer

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om leksakers säkerhet, konsument säkerhetslagen, lagen om mätinstrument, lagen om marknadskontrollen av vissa produkter och gasanordningslagen ändras.

Syftet med denna proposition är att utfärda behövliga nationella kompletterande bestämmelser som stöd för tillämpningen av EU:s marknadskontrollförordning inom fyra produktsektorer. Det föreslås att lagen om leksakers säkerhet ska börja omfattas av tillämpningsområdet för lagen om marknadskontrollen av vissa produkter. Dessutom föreslås att det till lagen om leksakers säkerhet fogas nya straffbestämmelser. Till konsument säkerhetslagen föreslås att det fogas en hänvisning till lagen om marknadskontrollen av vissa produkter när det gäller marknadskontrollen av maskiner som är avsedda att användas av konsumenter. Det föreslås att straffbestämmelserna i lagen om mätinstrument och gasanordningslagen kompletteras på det sätt som förutsetts i marknadskontrollförordningen. Dessutom föreslås att det av lagen om mätinstrument tydligare ska framgå att lagens bestämmelser om tillsyn inte ska tillämpas på marknadskontroll, eftersom lagen om mätinstrument hör till tillämpningsområdet för marknadskontrolllagen. Det föreslås också att det till lagen om mätinstrument fogas bestämmelser om vissa sådana skyldigheter för tillverkare, förpackare och importörer som det för närvarande finns bestämmelser om i lagstiftning på lägre nivå.

Propositionen syftar utöver till att genomföra marknadskontrollförordningen även till att förenhetliga bestämmelserna om marknadskontroll på nationell nivå genom att utnyttja den horisontella marknadskontrolllagen. Att bestämmelserna förenhetligas kan i princip bedömas gagna samtliga berörda aktörer.

Lagarna avses träda i kraft våren 2023.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	4
1 Bakgrund och beredning.....	4
1.1 Bakgrund.....	4
1.2 Beredning.....	4
1.2.1 Beredningen av EU-rättsakten	4
1.2.2 Beredningen av propositionen.....	5
2 EU-rättsaktens målsättning och huvudsakliga innehåll	5
3 Nuläge och bedömning av nuläget.....	6
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	9
4.1 De viktigaste förslagen.....	9
4.1.1 Leksaker	9
4.1.2 Maskiner som är avsedda att användas av konsumenter	10
4.1.3 Mätinstrument	10
4.1.4 Gasanordningar	11
4.2 Huvudsakliga konsekvenser.....	11
4.2.1 Ekonomiska konsekvenser och konsekvenser för företagen.....	11
4.2.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet.....	12
4.2.3 Samhälleliga konsekvenser	13
5 Alternativa handlingsvägar.....	14
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser.....	14
5.2 Handlingsmodeller som används eller planeras i andra medlemsstater	16
5.2.1 Sverige	16
5.2.2 Danmark.....	17
5.2.3 Estland.....	17
5.2.4 Tyskland.....	18
6 Remissvar	18
7 Specialmotivering.....	20
7.1 Lagen om leksakers säkerhet	20
7.2 Konsument säkerhetslagen.....	29
7.3 Lagen om mätinstrument.....	31
7.4 Lagen om marknadskontrollen av vissa produkter	40
7.5 Gasanordningslagen	40
8 Bestämmelser på lägre nivå än lag	44
9 Ikraftträdande.....	44
10 Förhållande till andra propositioner.....	45
11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	45
LAGFÖRSLAG	49
1. Lag om ändring av lagen om leksakers säkerhet.....	49
2. Lag om ändring av konsument säkerhetslagen	52
3. Lag om ändring av lagen om mätinstrument.....	53
4. Lag om ändring av 1 § i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter	56
5. Lag om ändring av 9 och 12 § i gasanordningslagen	57
BILAGA	59
PARALLELLTEXTER	59

1. Lag om ändring av lagen om leksakers säkerhet.....	59
2. Lag om ändring av konsumentsäkerhetslagen	64
3. Lag om ändring av lagen om mätinstrument.....	66
4. Lag om ändring av 1 § i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter	71
5. Lag om ändring av 9 och 12 § i gasanordningslagen.....	73

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Beredningen av propositionen har föranletts av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011, nedan *marknadskontrollförordningen*, som förutsätter kompletterande nationella bestämmelser. Bestämmelserna om marknadskontroll har harmoniserats på EU-nivå genom marknadskontrollförordningen, som omfattar 70 olika produkträttsakter som utarbetats på EU-nivå. Som stöd för tillämpningen av marknadskontrollförordningen behövs det nationella kompletterande bestämmelser om till exempel marknadskontrollmyndighetens befogenheter samt om de påföljder som marknadskontrollförordningen förutsätter.

Marknadskontrollförordningen har genomförts etappvis. Bestämmelserna i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter (1137/2016), nedan *marknadskontrollagen*, har anpassats för att motsvara marknadskontrollförordningens krav. Marknadskontrollagen är en horisontell lag om marknadskontrollen, vars tillämpningsområde har utsträckts till flera produktsektorer inom olika förvaltningsområden. Marknadskontrollagen omfattar en stor del av de produktsektorer på vilka marknadskontrollförordningen tillämpas. Ändringar i marknadskontrollagen som följer av marknadskontrollförordningen har föreslagits bland annat genom regeringens proposition RP 139/2021 rd.

Nationella kompletterande bestämmelser som stöd för tillämpningen av marknadskontrollförordningen behöver utfärdas också inom produktsektorerna för leksaker, maskiner som är avsedda att användas av konsumenter, mätinstrument och gasanordningar. I denna proposition föreslås kompletterande bestämmelser för dessa produktsektorer. Avsikten är att utnyttja den horisontella marknadskontrollagen också i fråga om dessa produktsektorer. Lagen om mätinstrument (707/2011) och gasanordningslagen (502/2018) hör redan till marknadskontrollagens tillämpningsområde, men för deras del föreslås i detta sammanhang sådana påföljdsbestämmelser som marknadskontrollförordningen förutsätter.

1.2 Beredning

1.2.1 Beredningen av EU-rättsakten

Europeiska kommissionen lade den 19 december 2017 fram ett förslag till en marknadskontrollförordning (COM(2017) 795 final). Förslaget till förordningar ingick i det så kallade varupaketet, som också innehöll ett förslag till en förordning om ömsesidigt erkännande (COM(2017) 796 final). I paketet ingick också kommissionens meddelande Varupaketet: stärkt förtroende för den inre marknaden (COM(2017) 787 final) samt två rapporter från kommissionen. Initiativen utgjorde ett led i genomförandet av kommissionens strategi för den inre marknaden (COM(2015) 550 final).

I förslaget till marknadskontrollförordning ingick kommissionens konsekvensbedömning (SWD(2017) 466 final) samt en sammanfattning av konsekvensbedömningen (SWD(2017) 467 final). Förslaget bedömdes ge flera positiva effekter. Det bedömdes att genom förslaget utvecklas och effektiviseras regleringen av EU:s marknadskontroll så att produktöverensstämmelse, störningsfrihet och förtroende främjas på den inre marknaden.

Behandlingen av kommissionens förslag till marknadskontrollförordning i rådets arbetsgrupp inleddes i januari 2018. Förslaget till förordning behandlades i rådets arbetsgrupp för teknisk harmonisering. Europeiska unionens råd och parlamentet godkände marknadskontrollförordningen i juni 2019.

Utkastet till U-skrivelse om kommissionens förslag bereddes vid arbets- och näringsministeriet och behandlades vid ett möte den 14 februari 2018 i EU8 (sektionen för den inre marknaden), som lyder under kommittén för EU-ärenden. Före mötet kunde utkastet till skrivelse kommenteras av ett flertal centrala intressentgrupper inom produktreglering och marknadskontroll. Statsrådets skrivelse U 12/2018 rd om förslaget till marknadskontrollförordning överlämnades till riksdagen i mars 2018. Ekonomiutskottets utlåtande EkUU 12/2018 rd till stora utskottet blev färdigt den 3 april 2018. Riksdagens ståndpunkt i enlighet med ekonomiutskottets utlåtande godkändes i stora utskottet den 6 april 2018.

Finland stödde i huvudsak förslaget till förordning och ansåg att dess målsättningar var välgrundade. Finland understödde förslagets syfte att på olika sätt främja överensstämmelsen med kraven för produkter som ges tillträde till den inre marknaden. Finland ansåg det föredömligt att förslaget på det hela taget verkar närma sig frågan så att åtgärderna är möjliga att genomföra ändamålsenligt inom ramen för de nationella kontrollmyndigheternas resurser. Finland ansåg dock att det är viktigt att de förfaranden som avses i förordningen inte de facto medför onödig administrativ eller annan börda för myndigheter, kontrollobjekt eller andra verksamhetsutövare. I fråga om de befogenheter som ingick i förslaget till förordning ansåg Finland att det är viktigt att utövandet av befogenheterna inte är problematiskt med avseende på grundlagen, till exempel i fråga om inspektioner som utsträcks till området för hemfriden. Det ansågs också viktigt att behörigheternas rimliga proportioner, ändamålsenlighet och praktiska genomförande säkerställs.

1.2.2 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid arbets- och näringsministeriet.

Den 14 april 2022 begärde arbets- och näringsministeriet utlåtanden om utkastet till regeringens proposition. Den finska språkversionen av förslaget var ute på remiss från den 14 april till den 27 maj 2022, och den svenska språkversionen från den 10 maj 2022 till den 21 juni 2022. Utkastet till proposition var tillgängligt i utlånetjänsten för den offentliga förvaltningen (utlåntande.fi), där alla organisationer och medborgare kan lämna utlåtanden. Det var också möjligt att lämna utlåtanden till arbets- och näringsministeriets registratorskontor. De handlingar som hänförs till beredningen av regeringens proposition finns allmänt tillgängliga på adressen <https://tem.fi/sv/projektsokning> med koden TEM007:00/2022.

2 EU-rättsaktens målsättning och huvudsakliga innehåll

Marknadskontrollförordningen är en horisontell rättsakt med brett tillämpningsområde som gäller marknadskontrollen av olika produktgrupper. Dessutom föreskrivs det i förordningen om kontroll vid de yttre gränserna, och ekonomiska aktörer åläggs vissa skyldigheter. Marknadskontrollförordningen omfattar 70 olika produkträttsakter som utarbetats på EU-nivå.

Målet med marknadskontrollförordningen är att förbättra den inre marknads funktionssätt genom att stärka marknadskontrollen av produkter som omfattas av den harmoniserade unionslagstiftning som omfattas av tillämpningsområdet för förordningen. Syftet med detta är att säkerställa att endast produkter som uppfyller en hög kravnivå vad avser skydd för bland annat

hälsa och säkerhet, konsumentskydd och miljöskydd tillhandahålls på unionsmarknaden. Samtidigt säkerställs fri rörlighet för produkterna inom unionen. För att uppnå dessa mål föreskrivs det i förordningen bland annat om vissa skyldigheter för ekonomiska aktörer, om marknadskontrollmyndigheternas minimibefogenheter, om gränsöverskridande samarbete mellan tillsynsmyndigheterna samt om samarbete med tullmyndigheterna.

I kapitel I i marknadskontrollförordningen finns allmänna bestämmelser, bland annat om tillämpningen av förordningen. I kapitel II i förordningen finns bestämmelser om uppgifter för ekonomiska aktörer. I artikel 4 i förordningen anges det som förutsättning för marknadsföring av produkter inom EU att för dem har utsetts en ekonomisk aktör som är etablerad i unionen och som är ansvarig för vissa uppgifter för att säkerställa och påvisa produktens överensstämmelse med kraven och som marknadskontrollmyndigheten kan rikta vissa åtgärder mot. Dessutom finns i samma kapitel till exempel bestämmelser om ekonomiska aktörers skyldighet att samarbeta med marknadskontrollmyndigheterna. I kapitel III i förordningen föreskrivs det om stöd till och samarbete med ekonomiska aktörer. I kapitel IV i förordningen föreskrivs det om organisatoriska och allmänna krav på marknadskontrollen. I kapitlet finns bestämmelser bland annat om det centrala samordningskontoret och om riskbaserad kontroll samt om nationella strategier för marknadskontroll. I kapitel V föreskrivs det om marknadskontrollmyndigheternas befogenheter och uppgifter. I artikel 14 finns en omfattande förteckning på befogenheter som behövs för marknadskontrollen, och medlemsstaterna ska säkerställa att deras marknadskontrollmyndigheter har de befogenheterna. Dessutom innefattar kapitlet bestämmelser bland annat om täckandet av marknadskontrollmyndigheternas kostnader, systemet för snabbt informationsutbyte och unionsprovningsanläggningar. Bestämmelserna i kapitel VI i förordningen berör gränsöverskridande ömsesidig assistans mellan marknadskontrollmyndigheterna, och bestämmelserna i kapitel VII förfaranden för yttre gränskontroll. I kapitel VIII föreskrivs det om samordnad tillsyn och internationellt samarbete, och i kapitel IX om unionsfinansiering. Kapitel X i förordningen berör ändringar i vissa andra rättsakter, och i kapitel XI som innehåller slutbestämmelser föreskrivs det bland annat om sanktioner, kommittéförfarande och förordningens ikraftträdande.

I marknadskontrollförordningen ges medlemsstaterna nationellt manöverutrymme i fråga om genomförandet av påföljdsbestämmelser. Eftersom det föreskrivs om minimibefogenheter för marknadskontrollmyndigheterna får det nationellt föreskrivas om mer omfattande befogenheter. Vid utövande av befogenheterna ska nationell rätt iakttas och i synnerhet de procedurmässiga rättigheterna och de grundläggande fri- och rättigheterna tillgodoses. Dessutom genomförs den egentliga organiseringen av marknadskontrollen, dvs. utseendet av myndigheter och organiseringen av arbetet, på det sätt som respektive medlemsstat anser vara bäst. Det hör till medlemsstaternas befogenheter att föreskriva om påföljder. I marknadskontrollagen föreskrivs det om vite och hot om tvångsutförande. I sektorlagarna föreskrivs det om straffrättsliga och ekonomiska påföljder.

3 Nuläge och bedömning av nuläget

I Finland har bestämmelserna om marknadskontroll i huvudsak varit decentraliserade: det har föreskrivits särskilt om marknadskontrollen inom olika förvaltningsområden och produktsektorer. Bestämmelserna om marknadskontroll började harmoniseras när den horisontella marknadskontrollagen trädde i kraft 2017. I lagen föreskrivs det om marknadskontrollen för de produktsektorer som hör till dess tillämpningsområde. I samband med genomförandet av marknadskontrollförordningen har marknadskontrollagens tillämpningsområde utökats med flera produktsektorer inom olika förvaltningsområden och marknadskontrollagen täcker för närvarande en stor del av de produktsektorer som hör till marknadskontrollförordningens vidsträckt tillämpningsområde. Sådana ändringar i marknadskontrollagen som marknadskontrollförord-

ningen förutsätter har föreslagits tidigare (RP 139/2021 rd) och det sammanhanget har de bestämmelser om den nationella marknadskontrollen som marknadskontrollförordningen förutsätter beskrivits mer ingående i avsnitt 3 Nuläget och bedömning av nuläget i regeringens proposition. Marknadskontrollagen innehåller i nuläget de bestämmelser om tillsynsmyndighetens befogenheter och åtgärder som marknadskontrollförordningen förutsätter. Sådana bestämmelser om sanktioner som marknadskontrollförordningen förutsätter ingår ändå inte i marknadskontrollagen, utan det föreskrivs separat om sanktioner inom respektive produktsektor.

Lagen om leksakers säkerhet innehåller bestämmelser om krav på leksaker och genom den har genomförts Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/48/EG om leksakers säkerhet (nedan *leksaksdirektivet*). Som leksaker betraktas med vissa undantag produkter som är konstruerade eller avsedda för barn under 14 år att användas i lek. Lagen innehåller bestämmelser om bland annat näringsidkarnas skyldigheter och överensstämmelse med kraven hos leksaker samt bedömning av överensstämmelse med kraven och organ för bedömning av överensstämmelse. Marknadskontrollen av leksaker utförs för närvarande i enlighet med bestämmelserna om tillsyn i konsument säkerhetslagen (920/2011). Marknadskontrollmyndighet är i enlighet med konsument säkerhetslagen Säkerhets- och kemikalieverket samt i vissa situationer Tullen, och dessutom är Tullen yttregränskontrollmyndighet. Konsument säkerhetslagens bestämmelser om tillsyn motsvarar inte helt och hållet den nivå som förutsätts i marknadskontrollförordningen när det gäller kontrollbefogenheter och marknadskontrollåtgärder. På brott mot skyldigheterna som gäller leksakers överensstämmelse med kraven tillämpas för närvarande straffbestämmelserna i 50 § i konsument säkerhetslagen samt strafflagens 44 kap. 1 § om hälsobrott när det är fråga om verksamhet som strider mot en föreskrift som meddelats med stöd av konsument säkerhetslagen.

Bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/42/EG om maskiner och om ändring av direktiv 95/16/EG (nedan *maskindirektivet*) har genomförts i Finland genom statsrådets förordning om maskiners säkerhet, som har utfärdats med stöd av både konsument säkerhetslagen och lagen om vissa tekniska anordningars överensstämmelse med gällande krav (1016/2004). Lagen om vissa tekniska anordningar överensstämmelse med gällande krav tillämpas på marknadskontrollen av maskiner som är avsedda för professionell användning och beträffande den har de lagändringar som marknadskontrollförordningen förutsätter redan genomförts. Social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde ansvarar för bestämmelserna om maskiner som är avsedda för professionell användning. Avsikten är att genom denna proposition utfärda de nationella bestämmelser som behövs som stöd för tillämpningen av marknadskontrollförordningen när det gäller maskiner som är avsedda att användas av konsumenterna. På marknadskontrollen av maskiner som är avsedda att användas av konsumenterna tillämpas konsument säkerhetslagens bestämmelser om tillsyn och tillsynsmyndigheter är Säkerhets- och kemikalieverket samt Tullen. På det sätt som konstaterats ovan i fråga om leksaker motsvarar konsument säkerhetslagens bestämmelser om tillsyn inte helt och hållet marknadskontrollförordningens krav. I fråga om maskiner som är avsedda att användas av konsumenterna är straffbestämmelserna i 50 § i konsument säkerhetslagen tillämpliga på brott mot den ekonomiska aktörens skyldigheter, och dessutom är hälsobrott enligt 44 kap. 1 § i strafflagen tillämpligt på vissa gärningar som strider mot bestämmelser som utfärdats och föreskrifter som meddelats med stöd av konsument säkerhetslagen.

I lagen om mätinstrument föreskrivs det om de krav som ska ställas på mätinstrument och mätmetoder och om åtgärder för att verifiera att de överensstämmer med kraven. I lagen föreskrivs det dessutom om innehållsmängden i förpackade produkter och färdigförpackningar och om verifiering av bestämningen av volymen i volymmärkta flaskor. I lagen om mätinstrument ställs det krav på produkter som tillhandahålls på marknaden. På tillsynen över produkternas överensstämmelse med kraven tillämpas marknadskontrollagen. I lagen om mätinstrument ställs

dessutom krav på användningen av mätinstrument. På tillsynen över de krav som gäller användningen av mätinstrument tillämpas bestämmelserna om tillsyn i lagen om mätinstrument. Lagen om mätinstrument innehåller också bestämmelser om bland annat service av mätinstrument, besiktningsorgan och anmälda organ. Genom lagen om mätinstrument och författningar som utfärdats med stöd av den har genomförts flera EU-rättsakter som hör till marknadskontrollförordningens tillämpningsområde: Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/31/EU om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av icke-automatiska vågar (nedan *direktivet om vågar*), Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/32/EU om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av mätinstrument (nedan *direktivet om mätinstrument*), rådets direktiv 75/107/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om flaskor som tjänar som mätbehållare (nedan *direktivet om volymmärkta flaskor*), rådets direktiv 76/211/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om färdigförpackning av vissa varor efter vikt eller volym (nedan *direktivet om färdigförpackningar*) samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/45/EG om fastställande av bestämmelser för färdigförpackade varors nominella mängder, om upphävande av rådets direktiv 75/106/EEG och 80/232/EEG samt om ändring av rådets direktiv 76/211/EEG.

I gasanordningslagen föreskrivs det om överensstämmelse med kraven för gasanordningar och deras tillbehör samt utrustning i anslutning till gasanordningar samt om tillsynen över dem. På marknadskontrollen av produkter enligt gasanordningslagen tillämpas marknadskontrollagen. Genom gasanordningslagen har det utfärdats sådana nationella kompletterande bestämmelser som behövs som stöd för tillämpningen av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/426 om anordningar för förbränning av gasformiga bränslen och om upphävande av direktiv 2009/142/EG (nedan *gasanordningsförordningen*).

Lagen om mätinstrument och gasanordningslagen hör till marknadskontrollagens tillämpningsområde, så sådana nationella kompletterande bestämmelser om marknadskontrollbefogenheter och marknadskontrollåtgärder som marknadskontrollförordningen förutsätter är redan i kraft. Bestämmelserna om påföljder i lagen om mätinstrument och gasanordningslagen uppfyller däremot inte EU-lagstiftningens krav. Artikel 4 i marknadskontrollförordningen tillämpas på produkter som hör till tillämpningsområdet för gasanordningsförordningen, direktivet om vågar och direktivet om mätinstrument. Artikel 41 i marknadskontrollförordningen förutsätter således bestämmelser om sanktioner för brott mot skyldigheterna enligt artikel 4 i förordningen inom dessa sektorer. Dessutom förutsätter marknadskontrollförordningen bestämmelser om sanktioner för brott mot skyldigheter enligt de rättsakter som uppräknas i bilaga II. Av de EU-rättsakter som genomförts genom lagen om mätinstrument återfinns i den förteckningen direktivet om volymmärkta flaskor, direktivet om färdigförpackningar samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/45/EG om fastställande av bestämmelser för färdigförpackade varors nominella mängder, om upphävande av rådets direktiv 75/106/EEG och 80/232/EEG samt om ändring av rådets direktiv 76/211/EEG.

I artikel 49 i direktivet om mätinstrument förutsätts att medlemsstaterna ska föreskriva effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner för överträdelser av skyldigheterna enligt direktivet. En motsvarande bestämmelse ingår också i artikel 42 i direktivet om vågar. Straffbestämmelserna i lagen om mätinstrument är för närvarande inte tillämpliga på brott mot skyldigheter som gäller överensstämmelse med kraven enligt direktivet om mätinstrument och direktivet om vågar, eftersom marknadskontrollagen tillämpas på tillsynen över dessa skyldigheter. Enligt 49 § 1 mom. i lagen om mätinstrument ska den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot tillsynsmyndighetens förbud eller åläggande enligt 41–44 § i lagen om mätinstrument för brott mot måttbestämmelserna dömas till böter. Straffbestämmelsen är således tillämplig på sådan användning av mätinstrument som avses i lagen om mätinstrument och beträffande

vilken lagen om mätinstrument tillämpas på tillsynen, men inte på mätinstruments överensstämmelse med kraven när marknadskontrollagen tillämpas på tillsynen. Av denna orsak behöver också påföljdsbestämmelserna om brott mot skyldigheter som gäller överensstämmelse med kraven enligt direktivet om mätinstrument och direktivet om vågar uppdateras.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Genom propositionen föreslås det sådana nationella kompletterande bestämmelser som behövs för att tillämpa marknadskontrollförordningen inom produktsektorerna för leksaker, maskiner som används av konsumenter, mätinstrument samt gasanordningar. De nationella bestämmelser som marknadskontrollförordningen förutsätter gäller i huvudsak marknadskontrollmyndighetens befogenheter och marknadskontrollåtgärder samt påföljderna för brott mot skyldigheterna som gäller produkters överensstämmelse med kraven. Till följd av ändringarna av bestämmelserna om marknadskontroll är det också nödvändigt att uppdatera påföljdsbestämmelserna till den del som leksaksdirektivet, direktivet om mätinstrument och direktivet om vågar förutsätter att medlemsstaterna utfärdar bestämmelser om sanktioner.

I detta sammanhang är principen i fall av brott som berörs av de straffbestämmelser som föreslås i lagen om leksakers säkerhet, lagen om mätinstrument och gasanordningslagen att tillsynsmetoder och administrativa tvångsmedel tillämpas i första hand och att bötesstraff enligt lagen endast tillgrips i de grövsta fallen. Det är motiverat att tillämpa motsvarande princip också om en ekonomisk aktör bryter mot de skyldigheter som i detta sammanhang föreslås att ska omfattas av straffbarhet. Detta har beaktats i de föreslagna bestämmelserna genom att helt och hållet undanta ringa gärningar från straffansvar samt genom att i samband med straffbestämmelserna föreslå specialbestämmelser om avstående från åtgärder. Bestämmelser om tillsynsmyndighetens tillsynsmetoder och administrativa tvångsmedel när det gäller tillsynen över dessa produkter ingår för mätinstruments och gasanordningsdel och kommer också för leksakers del att i fortsättningen ingå i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter. Också hittills har administrativa tvångsmedel och andra tillsynsmetoder tillämpats vid motsvarande förseelser inom dessa produktsektorer. Straffbestämmelsens betydelse ska i första hand betraktas som preventiv och avskräckande.

4.1.1 Leksaker

Det föreslås att marknadskontrollagen i fortsättningen tillämpas på marknadskontrollen av leksaker. Det föreslås att lagen om leksakers säkerhet inkluderas i marknadskontrollagens tillämpningsområde. Samtidigt föreslås det att sådana bestämmelser om marknadskontroll som i fortsättningen skulle överlappa marknadskontrollagens bestämmelser upphävs i lagen om leksakers säkerhet. Det föreslås att lagen om leksakers säkerhet förses med informativa hänvisningar till marknadskontrollagen och marknadskontrollförordningen i stället för de tidigare hänvisningarna till konsument säkerhetslagen. Marknadskontrollförordningen överlämnar åt medlemsstaterna att utse marknadskontrollmyndigheter och besluta om deras arbetsfördelning. I enlighet med marknadskontrollagens bestämmelser fortsätter Säkerhets- och kemikalieverket, som för närvarande är marknadskontrollmyndighet för leksaker, att vara den myndighet som ansvarar för marknadskontrollen av leksaker. I lagen om leksakers säkerhet föreslås dessutom i fortsättningen bestämmelser om Tullens roll som marknadskontrollmyndighet i vissa situationer. Bestämmelserna motsvarar nuläget när det gäller Tullens roll.

Det föreslås också att lagen om leksakers säkerhet utökas med en ny paragraf med straffbestämmelser, eftersom straffbestämmelserna i 50 § i konsument säkerhetslagen och 44 kap. 1 § i strafflagen inte kommer att vara tillämpliga inom leksakssektorn i fortsättningen, eftersom marknads kontrollen av leksaker inte längre utförs i enlighet med konsument säkerhetslagen. Nya straffbestämmelser behövs inte bara på grund av leksaksdirektivets och marknads kontrollförordningens bestämmelser som förutsätter sanktionsbestämmelser, utan också på grund av deras förebyggande och avskräckande effekt. Genom skyldigheterna i lagen om leksakers säkerhet skyddas en särskilt sårbar konsumentgrupp från eventuellt mycket allvarliga risker som kan rikta sig mot till exempel barns liv och hälsa.

4.1.2 Maskiner som är avsedda att användas av konsumenter

I stället för den tidigare upphävda 26 § föreslås det att konsument säkerhetslagen utökas med en ny paragraf, som gäller marknads kontrollen av maskiner som är avsedda att användas av konsumenter. Konsument säkerhetslagens bestämmelser tillämpas på marknads kontrollen av maskiner som är avsedda att användas av konsumenter. Marknads kontrollförordningen förutsätter att marknads kontrollmyndigheten i vissa avseenden har mer omfattande befogenheter än befogenheterna enligt konsument säkerhetslagen. För det första saknar konsument säkerhetslagens bestämmelser sådana befogenheter att få information om äganderätten till webbplatser, köpa varuprover under fingerad identitet och begränsa åtkomsten till onlinegränssnitt eller avlägsna innehåll från onlinegränssnitt som marknads kontrollförordningen förutsätter när det gäller alla maskiner som är avsedda att användas av konsumenter. Bestämmelser om dessa befogenheter finns i marknads kontrollagen, så i paragrafen föreslås en hänvisning till de aktuella bestämmelserna i marknads kontrollagen.

Dessutom förutsätter marknads kontrollförordningen att marknads kontrollmyndigheten förfogar över befogenheter att avhjälpa fall av bristande överensstämmelse också när det är fråga om en sådan formell bristande överensstämmelse som inte orsakar en direkt fara. Sådana situationer kan gälla till exempel brister i olika anvisningar, märkningar eller andra dokument. Befogenheterna enligt 6 kap. i konsument säkerhetslagen kan användas bara när en produkt orsakar en fara. Av denna orsak föreslås i fråga om maskiner som är avsedda att användas av konsumenter att marknads kontrollagens motsvarande befogenheter i fortsättningen tillämpas när en produkt strider mot kraven men den bristande överensstämmelsen inte orsakar en fara på det sätt som avses i konsument säkerhetslagen.

I 3 mom. föreslås dessutom en bestämmelse enligt vilken på kontrollen av skyldigheterna enligt artikel 4 i marknads kontrollförordningen ska i fråga om maskiner som är avsedda att användas av konsumenter tillämpas samma befogenheter som på kontrollen av andra skyldigheter som gäller maskiner som är avsedda att användas av konsumenter.

4.1.3 Mätinstrument

I lagen om mätinstrument föreslås nya bestämmelser om förpackarens eller importörens ansvar när det gäller färdigförpackningar samt om tillverkarens ansvar när det gäller volymmärkta flaskor. Motsvarande bestämmelser ingår för närvarande i lagstiftning på lägre nivå som utfärdats med stöd av lagen om mätinstrument, men i detta sammanhang föreslås det att skyldigheterna intas i lagen om mätinstrument. De gällande skyldigheterna förändras alltså inte, trots att det föreslås att författningsnivån ändras. I lagen om mätinstrument föreslås också en förtydligande bestämmelse om att tillsynsbestämmelserna i lagen om mätinstrument tillämpas inte på marknads kontrollen av mätinstrument med undantag av den granskningsrätt som det föreskrivs om i

36 §. På marknadskontrollen av mätinstrument tillämpas marknadskontrollagen, vars tillämpningsområde omfattar lagen om mätinstrument. Tillsynsbestämmelserna i lagen om mätinstrument tillämpas på tillsynen över användningen av mätinstrument.

Det föreslås också att straffbestämmelserna i lagen om mätinstrument kompletteras med påföljder för brott om skyldigheterna som gäller mätinstruments överensstämmelse med kraven. Kompletteringen behövs eftersom straffbestämmelserna i lagen om mätinstrument numera inte är tillämpliga på brott mot mätinstruments överensstämmelse med kraven, eftersom tillsynsbestämmelsen i lagen om mätinstrument inte tillämpas på marknadskontrollen av mätinstrument. Straffbestämmelserna behöver kompletteras för att säkerställa att de bestämmelser om sanktioner som förutsätts i direktivet om mätinstrument, direktivet om vågar och marknadskontrollförordningen genomförs samt för att trygga de värden som skyddas genom kraven i lagen om mätinstrument, såsom konsumentskydd samt tillförlitlig handel.

4.1.4 Gasanordningar

Det föreslås att gasanordningslagens 12 § med straffbestämmelser kompletteras i fråga om brott mot de skyldigheter som föreskrivs i artikel 4 i marknadskontrollförordningen. Marknadskontrollförordningen förutsätter att medlemsländerna föreskriver om sanktioner för brott mot de skyldigheter som föreskrivs i marknadskontrollförordningen, och därför behöver gasanordningslagens straffbestämmelser kompletteras.

4.2 Huvudsakliga konsekvenser

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser och konsekvenser för företagen

I Finland är marknadskontrollen redan i nuläget på en god nivå, och den nya marknadskontrollförordningen inverkar framför allt på marknadskontrollen av produkter som marknadsförs från tredjeland eller genom näthandel. En del av de nya bestämmelser som föreslås i detta sammanhang inom sektorerna för leksaker samt maskiner som är avsedda att användas av konsumenter berör marknadskontrollmyndigheternas befogenheter och skyldigheter, och konsekvenserna av sådana bestämmelser för andras än myndigheternas verksamhet är begränsade.

Bestämmelserna om tillsynsmyndigheternas befogenheter bedöms ändå få vissa indirekta konsekvenser också för ekonomiska aktörer. Ekonomiska aktörer är beroende på sektor vanligen en produkts tillverkare, importör, distributör, tillverkarens representant samt en leverantör av distributionstjänster. För de ekonomiska aktörerna, som i huvudsak är företag, kan kostnader uppstå av att man måste sätta sig in i de nya bestämmelserna. Dessa kostnader bedöms ändå inte vara betydande, eftersom de ändringar som föreslås i bestämmelserna om marknadskontroll och produkters överensstämmelse med kraven skiljer sig inte vad de allmänna principerna beträffar avsevärt från de gällande bestämmelserna. Marknadskontrollen av leksaker och maskiner utförs redan för närvarande i stor utsträckning enligt samma principer som de som ska tillämpas i fortsättningen. Anpassningen till de nya bestämmelserna bedöms inte medföra andra kostnader för de ekonomiska aktörerna. Genom de föreslagna ändringar riktas inga nya skyldigheter mot de ekonomiska aktörerna att påvisa överensstämmelse med kraven.

Det är svårt att uppskatta det exakta antalet ekonomiska aktörer inom de produktsektorer som är inkluderade i propositionen. När det gäller leksaker kan man anta att det finns några tiotals större aktörer i Finland, i första hand tillverkare och importörer. När man också beaktar alla företag som fungerar som distributörer inom leksakshandeln kan man anta att det finns hundratal ekonomiska aktörer i Finland. Antalet tillverkare av maskiner som är avsedda att användas

av konsumenter är mycket begränsat i Finland. Däremot finns det flera importörer och distributörer, också till exempel affärskedjornas upphandlingsorganisationer, partiaffärer och detaljförsäljningsbutiker kan fungera som sådana. Vanliga maskiner som är avsedda att användas av konsumenter är till exempel maskiner som är avsedda för byggande eller renovering av hus samt trädgårdsskötsel. Många aktörer har både maskiner som är avsedda för professionell användning och maskiner som är avsedda att användas av konsumenter i sitt urval. I fråga om mätinstrument är ekonomiska aktörer exempelvis alla affärer som saluför till exempel vågar, elenergimätare samt vattenmätare. Det kan antas finnas hundratals ekonomiska aktörer inom mätinstrumentsektorn i Finland. I Finland förekommer ingen betydande tillverkning av gasanordningar. När det gäller gasanordningar kan till exempel upphandlingsorganisationer, partiaffärer och detaljförsäljningsbutiker fungera som importörer och distributörer. Vanligtvis är gasanordningar en del av produkturvalet hos på dagligvaruhandelns trädgårds- eller fritidsavdelning eller i järnhandeln. Detta beror i stor utsträckning på att användningen av gasanordningar i Finland är koncentrerad till fritiden och därmed till sådana anpassningar som används på stugor, i husbilar och husvagnar samt i fritidsbåtar.

Allmänt taget förbättrar harmoniseringen av marknadskontrollbestämmelserna och marknadskontrollmyndigheternas samarbete samt effektiviserade befogenheter kvaliteten på marknadskontrollen i Finland. Tydliga bestämmelser som verkställs effektivt kan minska situationer med bristande överensstämmelse och därigenom eventuellt förhindra kostnader till följd av situationer med bristande överensstämmelser. Harmoniserade bestämmelser kan också i någon mån antas lätta företagens administrativa börda samt främja rättssäkerheten.

De straffbestämmelser som föreslås i detta sammanhang bedöms ha indirekta ekonomiska konsekvenser för de ekonomiska aktörer som inte iakttar de tillämpliga bestämmelserna. I praktiken tillämpas straffbestämmelserna endast i de grävsta fallen av överträdelser, så straffbestämmelsernas betydelse ska i första hand ses som förebyggande. I propositionen föreslås också bestämmelser om påföljder för brott mot skyldigheterna enligt artikel 4 i marknadskontrollförordningen. De skyldigheter som åläggs ekonomiska aktörer i artikel 4 i marknadskontrollförordningen och ett effektivt genomförande av dem kan också antas ha positiva effekter, eftersom de jämnar ut konkurrensförutsättningarna mellan aktörer som är etablerade i Finland och utanför EU-området, eftersom samma skyldigheter att påvisa överensstämmelse med kraven gäller för bägge när marknadskontrollförordningen tillämpas.

4.2.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

Säkerhets- och kemikalieverket samt Tullen är marknads- och yttregränskontrollmyndigheter i fråga om alla produktsektorer som är inkluderade i denna proposition. Bägge myndigheterna tillämpar redan för närvarande marknadskontrollförordningen samt marknadskontrollagen vid tillsynen inom flera produktsektorer. De bestämmelser om myndigheternas befogenheter som föreslås i detta sammanhang är således inte helt nya för någondera myndigheten. Trots detta kan man anta att det krävs resurser för att skapa nya rutiner och sätta sig in i bestämmelserna också i fråga om de produktsektorer som är inkluderade i denna proposition när bestämmelserna träder i kraft. Det kan antas att den tillämpningserfarenhet och de rutiner som finns från andra produktsektorer är till hjälp för att sätta sig in i de nya bestämmelserna.

Inom sektorerna för leksaker och maskiner som är avsedda att användas av konsumenter får marknadskontrollmyndigheterna på grund av de föreslagna bestämmelserna tillgång till nya befogenheter som marknadskontrollförordningen förutsätter, såsom möjlighet att använda finge-rad identitet vid anskaffning av varuprover och möjlighet att kräva till exempel att innehåll ska avlägsnas från ett onlinegränssnitt när det gäller produkter som säljs över nätet. De nya befo-

genheterna har inte bedömts orsaka några betydande behov av tilläggsresurser, men ibruktagandet av dem förutsätter särskilt i den inledande fasen att personalen får introduktion och att nya verksamhetsmodeller skapas. Förutom datatekniska kompetens hos myndigheterna förutsätter utövandet av befogenheterna IT-utrustning som lämpar sig för ändamålet. Myndigheternas arbetsmängd kan dock antas öka något i samband med ibruktagandet av de nya befogenheterna.

4.2.3 Samhälleliga konsekvenser

Propositionen kan bedömas få samhälleliga konsekvenser, av vilka den mest betydande är ett effektivare skydd för allmänna intressen. De föreslagna ändringarna innebär att tillhandahållandet på marknaden av produkter som äventyrar människors liv och hälsa, den allmänna säkerheten, konsumentskyddet samt en öppen och rättvis handel kan förhindras bättre än tidigare. Dessutom främjar en effektivare tillsyn riskhanteringen, en sund konkurrens samt förhandsin-gripande vid eventuell bristande överensstämmelse med kraven.

Genomförandet av marknadskontrollförordningen kan bedömas leda till en nivåhöjning för konsumentskyddet i EU, vilket också gynnar finländska konsumenter. Till exempel i situationer när en produkt beställs via internet från ett tredjeland till en slutanvändare i Finland bör den ekonomiska aktören kunna visa att den överensstämmer med kraven i enlighet med artikel 4 i marknadskontrollförordningen. Dessutom ska namnet på den ekonomiska aktör som avses i artikel 4, ett registrerat produktnamn eller varumärke och kontaktuppgifter framgå av produkten, dess förpackning eller ett medföljande dokument. Det kan bedömas främja inte enbart konsumentskyddet och konsumenternas tillgång till information, utan också produktens spårbarhet i den globala varukedjan i allmänhet. Som helhet gör förordningen den inre marknads funktion och skyddet för slutanvändare av produkter, konsumenter och arbetstagare effektivare och smidigare i EU.

Marknadskontrollförordningen, leksaksdirektivet, direktivet om mätinstrument och direktivet om vågar innehåller en skyldighet för medlemsländerna att föreskriva nationellt om sanktioner för brott mot skyldigheterna enligt EU-bestämmelserna. I anslutning till brott mot skyldigheterna enligt artikel 4 i marknadskontrollförordningen är det i detta sammanhang nödvändigt att föreslå nya påföljdsbestämmelser i fråga om leksaker, mätinstrument och gasanordningar. I fråga om de rättsakter som nämns i bilaga II till marknadskontrollförordningen behöver det dessutom föreslås kompletterande påföljdsbestämmelser i lagen om mätinstrument när det gäller färdigförpackningar och volymmärkta flaskor. När straffbestämmelsernas struktur i leksakslagen och lagen om mätinstrument uppdateras för att motsvara marknadskontrollförordningens krav behöver man samtidigt säkerställa att påföljdsbestämmelserna också motsvarar kraven i leksaksdirektivet, direktivet om mätinstrument och direktivet om vågar samt att de uppfyller de nationella kraven på straffbestämmelser. Av dessa orsaker föreslås att straffbestämmelserna i leksakslagen och lagen om mätinstrument i detta sammanhang uppdateras även i något större utsträckning.

Det påföljdssystem som beskrivs ovan samt effektivare befogenheter för marknadskontrollmyndigheterna kan bedömas få en avskräckande effekt, vilket kan sporra ekonomiska aktörer till att säkerställa överensstämmelsen med kraven och agera lagenligt. På detta sätt kan man minska situationerna med bristande överensstämmelse och de skadliga konsekvenser som de har för till exempel människors hälsa, egendom och konsumentskyddet. Vad gäller fastställandet av sanktioner samt utövandet av marknadskontrollmyndigheternas befogenheter är det viktigt att proportionalitetsprincipen och de allmänna förutsättningarna för inskränkning av de grundläggande fri- och rättigheterna respekteras. Marknadskontrollmyndigheterna bör bedöma i det enskilda fallet att den risk som riktas mot allmänna intressen står i rätt proportion till den valda åtgärden

och att åtgärden inte inskränker de grundläggande fri- och rättigheterna mer än nödvändigt. Också de ekonomiska aktörernas rättigheter ska tillgodoses vid förfarandet.

De straffbestämmelser som föreslås särskilt inom sektorerna för leksaker och mätinstrument uppfyller bättre än de gällande bestämmelserna det särskilda krav på att lagen ska vara exakt som ingår i den straffrättsliga legalitetsprincipen. Enligt detta krav ska brottsrekvisitet för varje brott anges tillräckligt exakt i lagen för att det utifrån bestämmelsens lydelse ska gå att sluta sig till om en åtgärd eller försummelse är straffbar. I de gällande bestämmelserna har det föreskrivits att inom dessa produktsektorer är det straffbart att bryta mot myndigheternas förbud och ålägganden. Utifrån de gällande bestämmelserna går det således inte att förutsäga vilka gärningar som kan leda till att rekvisitet uppfylls. Det är fästs särskild uppmärksamhet vid att de straffbestämmelser som föreslås i detta sammanhang ska vara exakta och noggrant avgränsade så att man utifrån ordalydelsen kan sluta sig till vilka gärningar som uppfyller rekvisitet. Vid beredningen har uppmärksamhet alltså fästs vid att kedjorna av bemyndiganden i straffbestämmelser som innehåller hänvisningar är exakt angivna, att de materiella bestämmelser som utgör ett villkor för straffbarhet avfattas med den exakthet som krävs av straffbestämmelser och att det av det normkomplex som bestämmelserna ingår i framgår att brott mot dem är straffbart. Dessutom har det fästs uppmärksamhet vid att en bestämmelse i lag som inbegriper kriminalisering av en gärning också innehåller karakteristik om att en gärning är straffbar. De föreslagna bestämmelserna kan således antas ha positiva konsekvenser för tillgodoseende av den straffrättsliga legalitetsprincipen.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

I detta sammanhang föreslås det att lagen om leksakers säkerhet inkluderas i marknadskontrollagens tillämpningsområde. Det är möjligt att genomföra de nationella lagändringar som genomförandet av marknadskontrollförordningen förutsätter också till exempel genom att foga behövliga bestämmelser till lagen om leksakers säkerhet så att marknadskontrollagen inte skulle utnyttjas inom denna sektor. Enligt den bedömning som gjorts under beredningen lämpar sig emellertid marknadskontrollagen bra för marknadskontrollen av leksaker och för såväl marknadskontrollmyndigheterna som de ekonomiska aktörerna är det bra att bestämmelserna överensstämmer med andra produktsektorer.

I lagen om leksakers säkerhet föreslås också bestämmelser om tillsynsmyndigheternas uppgiftsfördelning inom marknadskontrollen och i detta sammanhang är det möjligt att ändra uppgiftsfördelningen jämfört med nuläget. När det gäller leksaker har både Säkerhets- och kemikalieverket och Tullen utfört tillsyn, vardera självständigt inom det egna ansvarsområdet i enlighet med vad som föreskrivs i konsument säkerhetslagen. Bägge myndigheterna har också självständig beslutanderätt när det gäller tillsynsfall. Avsikten med propositionen är att dessa myndigheters tillsynsuppgifter och praxis ska fortsätta, eftersom denna samarbetsmodell har visat sig vara ett effektivt och ändamålsenligt verksamhetssätt med avseende på dessa myndigheternas kompetens och resursanvändning. I detta sammanhang föreslås således inga ändringar i arbetsfördelningen mellan Säkerhets- och kemikalieverket och Tullen.

I denna proposition föreslås det nya straffbestämmelser i lagen om leksakers säkerhet, lagen om mätinstrument och gasanordningslagen. Under beredningen har möjligheten att införa en administrativ påföljdsavgift behandlats inom de sektorer för vilka nya påföljdsbestämmelser föreslås. Bedömningen har utmynnat i att det för närvarande inte är möjligt att införa administrativa påföljder. En reform av påföljdssystemet kräver en vidsträckt granskning, och inom tidsramen för det nationella genomförandet av marknadskontrollförordningen finns det inte förutsättningar

för en sådan. Det bör också noteras att det i de gällande bestämmelserna endast föreskrivs om straffrättsliga påföljder.

Under beredningen har det bedömts vara motiverat att tillämpa straffrättsliga påföljder till följd av arten av den verksamhet som föreslås sanktioneras. Genom kraven i lagen om leksakers säkerhet skyddas en särskilt sårbar konsumentgrupp mot eventuellt mycket allvarliga risker som riktas mot liv och hälsa. För att skydda barn är det väsentligt att ekonomiska aktörer iakttar de krav som ställs på dem. Dessa krav innehåller säkerhetskrav på leksakers fysikaliska och mekaniska egenskaper, användbarhetsegenskaper, kemiska egenskaper, elektriska egenskaper, hygien och radioaktivitet. Å andra sidan gäller kraven också till exempel de märkningar eller dokument som ska fogas till leksaker och med vilkas hjälp konsument, företag och tillsynsmyndigheter kan bedöma en leksaks säkerhet. Dessa dokument och märkningar spelar en central roll för att garantera en leksaks säkerhet. Dessutom innehåller bestämmelserna förpliktelser som hänför sig till åtgärder som ekonomiska aktörer ska vidta i olika situationer där en risk eller fara yppar sig. Även dessa åtgärder är av största vikt för att kunna förebygga risker som orsakas av farliga leksaker. Det är synnerligen viktigt att ekonomiska aktörer iakttar de skyldigheter som ålagts dem. Försummelse av de lagstadgade skyldigheterna kan ha synnerligen allvarliga påföljder, och därför är det nödvändigt att säkerställa att skyldigheterna fullgörs så effektivt som möjligt genom att påföra en straffrättslig påföljd för försummelse av dem. På motsvarande sätt skyddas viktiga intressen i fråga om mätinstrument också genom olika krav som hänför sig till mätinstrumentens egenskaper och till de dokument och märkningar som ska fogas till mätinstrument. Dessa intressen är konsumentskydd, förtroende för mätresultatets korrekthet, ärlig och öppen handel samt rättvisa konkurrensförhållanden. Mätinstrument används i uppgifter där det är viktigt med förtroende för mätresultatets korrekthet, för utifrån mätresultatet fattas beslut i anslutning till exempel fastställande av priset samt säkerhet. På motsvarande sätt som i fråga om leksaker kan kraven i fråga om mätinstrument hänföra sig till själva produktens egenskaper, till de dokument eller märkningar som ska fogas till mätinstrumentet eller till de åtgärder som ska vidtas om man upptäcker att ett mätinstrument inte överensstämmer med kraven. De krav som hänför sig till ett mätinstrumentens egenskaper och kraven på korrigerande åtgärder har direkt inverkan på tillgodoseendet av de intressen som beskrivs ovan och som ska skyddas genom lagen om mätinstrument. Dokument- och märkningskraven spelar dessutom en central roll för att säkerställa mätinstrumentets överensstämmelse med kraven. För att kunna undvika bedräglig verksamhet och skydda slutanvändarens berättigade förtroende för att ett mätinstrument överensstämmer med kraven samt tillförlitlig handel och rättvisa konkurrensförhållanden är det nödvändigt att säkerställa att skyldigheterna fullgörs så effektivt som möjligt genom att ålägga en straffrättslig påföljd för försummelse av dem. Även med kraven som gäller gasanordningar är syftet att säkerställa att anordningarna är säkra och att på så vis skydda till exempel människors liv och hälsa samt till exempel egendom mot eventuella skador. Även inom denna sektor gäller kraven gasanordningarnas egenskaper, dokument, märkningar och eventuella formella krav samt vidtagande av korrigerande åtgärder som en gasanordning upptäcks strida mot kraven eller orsaka fara. I detta sammanhang är avsikten ändå inte att ändra de gällande straffbestämmelserna i fråga om gasanordningar, utan att endast foga vissa sådana punkter till straffbestämmelserna som behövs på grund av ändringar av EU-bestämmelserna.

Inom flera produktsektorer där bestämmelserna om de ekonomiska aktörernas skyldigheter till sin struktur och sitt innehåll liknar ovannämnda produktsektorer gäller straffbestämmelser av samma typ. De föreslagna straffbestämmelserna är konsekventa i den nuvarande regleringsmiljön, som beskrivs även i avsnitt 11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning.

När det gäller lagen om leksakers säkerhet är bestämmelserna om hälsobrott i 44 kap. 1 § i strafflagen för närvarande tillämpliga på brott mot skyldigheterna i vissa situationer. På grund av de ändringar som föreslås i detta sammanhang är hälsobrott inte längre tillämpligt på brott

mot skyldigheterna enligt lagen om leksakers säkerhet. Ett handlingsalternativ skulle vara att behålla bestämmelser som motsvarar nuläget så att strafflagens bestämmelser om hälsobrott även i fortsättningen skulle vara tillämpliga vid brott mot skyldigheterna i lagen om leksakers säkerhet. För hälsobrott kan dömas till böter eller fängelse i högst sex månader. Under beredningen har man ändå bedömt att målen med straffbestämmelserna kan nås även utan tillämpning av strafflagen och sektorlagens straffbestämmelser bedöms vara tillräckliga för att nå det eftersträvade målet. Straffbestämmelserna blir således lindrigare än i nuläget.

När det gäller maskiner som är avsedda att användas av konsumenter genomförs marknadskontrollförordningen i detta sammanhang och ett alternativ skulle vara att utnyttja marknadskontrollagen i marknadskontrollregleringen genom att inkludera sektorn i marknadskontrollagens tillämpningsområde. Det skulle emellertid vara författningstekniskt utmanande att inkludera sektorn för maskiner som är avsedda att användas av konsumenter i marknadskontrollagens tillämpningsområde och det skulle förutsätta mer omfattande lagstiftningsändringar. Sådana ändringar skulle kunna innebära till exempel att bestämmelserna om maskiner som är avsedda att användas av konsumenter skulle lösgröas från konsumentens säkerhetslagens ramverk och att det skulle beredas en helt ny lag om överensstämmelse med kraven hos maskiner som är avsedda att användas av konsumenter samt att en sådan ny lag skulle inkluderas i marknadskontrollagens tillämpningsområde. Om konsumentens säkerhetslagens tillsynsbestämmelser inte längre skulle tillämpas inom sektorn för maskiner som är avsedda att användas av konsumenter, skulle det också innebära att straffbestämmelserna i 50 § i konsumentens säkerhetslagen inte längre skulle vara tillämpliga inom denna sektor. Av denna orsak borde straffregleringen genomföras på något annat sätt, vilket skulle förutsätta mer omfattande lagstiftningsändringar.

Under beredningen har man bedömt att i detta sammanhang är det inte ändamålsenligt att föreslås mer omfattande reformer av bestämmelserna om maskiner som är avsedda att användas av konsumenter än de som beskrivs ovan. Sådana ändringar skulle förutsätta en totalreform av lagstiftningen eller åtminstone omfattande ändringar i bestämmelsernas innehåll och struktur. Bestämmelserna på EU-nivå håller på att revideras, eftersom Europeiska kommissionen den 21 april 2021 överlämnade ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om maskinprodukter (COM(2021) 202 final), som ska ersätta det nuvarande maskindirektivets bestämmelser. Behandlingen av förslaget till förordning har avancerat i EU:s institutioner och den nya förordningen väntas bli tillämplig under de närmaste åren. Den nya förordningen förutsätter också att de nationella bestämmelserna om maskiner revideras, eftersom innehållet i bestämmelserna på EU-nivå kommer att revideras, och dessutom förutsätter ändringen av EU-rättsaktsinstrument från direktiv till förordning ändringar i de nationella bestämmelserna. Den nationella lagstiftningen om maskiner måste alltså reformeras under de närmaste åren och därför är avsikten att i detta sammanhang föreslå endast sådana begränsade ändringar i bestämmelserna om maskiner som är nödvändiga för genomförandet av marknadskontrollförordningen. Eftersom en mer omfattande reform av bestämmelserna är att vänta under de närmaste åren är det inte ändamålsenligt att i detta skede föreslås stora innehållsmässiga ändringar i den nationella lagstiftningen, eftersom detta skulle försämra regleringsomgivningens förutsägbarhet och konsekvens, vilket skulle skada såväl de ekonomiska aktörerna och konsumenterna som tillsynsmyndigheterna.

5.2 Handlingsmodeller som används eller planeras i andra medlemsstater

5.2.1 Sverige

Sverige har ingen allmän lag om marknadskontroll. Marknadskontrollförordningen har genomförts etappvis även i Sverige. I maj 2021 överlämnades i Sverige det första lagförslaget om

genomförande av marknadskontrollförordningen (propositionen Anpassningar till EU:s marknadskontrollförordning, prop. 2020/21:189). Lagändringarna trädde i kraft den 16 juli 2021 och genom dem säkerställdes att marknadskontrollmyndigheterna har tillräckliga befogenheter inom nio produktsektorer samt utfärdades bestämmelser i anslutning till det centrala samordningskontoret och den nationella marknadskontrollstrategin. I nästa fas avsikten att genomföra ändringar i cirka 40 sektorvisa lagar som genomför EU-produktbestämmelser. Samrådet om lagändringarna i nästa fas avslutades i mars 2022. Dessutom bereds andra lagändringar som hänför sig till marknadskontrollmyndigheternas arbetsfördelning. Resten av de lagändringar som hänför sig till genomförandet av marknadskontrollförordningen trädde i kraft senast i juli 2022.

5.2.2 Danmark

I Danmark utfärdades en lag om produkter och marknadskontroll i juni 2020 (lov nr. 799 af 09/06/2020). Den allmänna lagen kompletterar marknadskontrollförordningen, men i den finns också bestämmelser om annan marknadskontroll och om produktkrav. Säkerhetsstyrelsen (Sikkerhedsstyrelsen, Danish Safety Technology Authority) har utsetts till huvudsaklig verkställande myndighet. Den verkställande myndigheten får temporärt förbjuda leverans, försäljning, visning eller annat tillhandahållande av en produkt som anses medföra en risk. I detta sammanhang krävs det inte uttryckligen att risken är allvarlig. Beslutet får riktas till vilken aktör som helst som har släppt ut produkten på marknaden, men dess varaktighet får inte överskrida vad som behövs för att genomföra tillsynsåtgärden. Den verkställande myndigheten får ge kompletterande anvisningar till en ekonomisk aktör som inte iakttar reglerna i den allmänna lagen, tillämpliga sektorlagar eller marknadskontrollförordningen. Inspektionsrätten har också utsträckt till privata lokaler, men endast till den del det krävs för den lagstadgade tillsynen över hissar och annan lyftutrustning, tryckbärande anläggningar, elektriska produkter eller gasdrivna anordningar.

Påföljderna enligt den allmänna lagen tillämpas sekundärt i förhållande till speciallagarna. Bötessstraff som döms ut av domstol är den huvudsakliga påföljden för de brott som förtecknas i lagen, men under försvårande omständigheter kan straffet vara fängelse i högst två år. Flera brott kan bestraffas både enligt den allmänna lagen och enligt en produktspecifik speciallag. Om någon upprepade gånger har brutit mot den allmänna lagen eller mot regler som meddelats med stöd av den och ett av brotten medför fängelse och ett annat böter, får domstolen utöver fängelsestraffet också döma ut böter.

5.2.3 Estland

I Estland föreskrivs det om marknadskontroll och produktsäkerhet i TNVS-lagen (toote nõuetele vastavuse seadust), och dessutom föreskrivs det närmare om produktkrav i speciallagar. Marknadskontrollförordningen genomförs huvudsakligen genom nödvändiga ändringar i den allmänna TNVS-lagen, dels genom direkta hänvisningar till förordningen, dels genom nya materiella ändringar i lagen; till exempel skrivs de nya befogenheterna för tillsynsmyndigheterna in i den allmänna lagen. Nödvändiga ändringar görs också i vissa sektorlagar. Den allmänna lagen tillämpas på tillsynen över produkter såväl inom tillämpningsområdet för den harmoniserade unionsrätten som den nationella lagstiftningen. Marknadskontrollmyndigheternas befogenheter tillämpas på samma sätt på tillsynen över alla produktsektorer. För brott mot den allmänna lagen kan böter utdömas, och deras belopp varierar med brottet.

5.2.4 Tyskland

Allmänna bestämmelser om marknadskontroll finns i avsnitt 6 i produktsäkerhetslagen (Produktsicherheitsgesetz, ProdSG) och i författningar som utfärdats med stöd av den. Största delen av de bestämmelserna överförs till en ny marknadskontrolllag (Marktüberwachungsgesetz, MÜG) som stiftas i samband med genomförandet av marknadskontrollförordningen och som ska tillämpas i hela förbundsstaten. Den nya marknadskontrollagen är en allmän lag, och produktsäkerhetslagen blir en speciallag vad gäller bestämmelser om marknadskontroll. Avsikten är också att överföra bestämmelserna om informations- och anmälningsplikt i avsnitt 7 i den gällande produktsäkerhetslagen till den nya marknadskontrollagen. I den nya marknadskontrollagen kommer det att finnas bestämmelser om tillsynen över produkter såväl inom tillämpningsområdet för den harmoniserade unionsrätten som den nationella lagstiftningen. De tyska förbundsländernas myndigheter har huvudansvaret för att verkställa marknadskontrollen, men en del av ansvaret har också fördelats mellan förbundsstatens myndigheter, såsom tillsynen över kemikaliers och byggnadsprodukters överensstämmelse med kraven.

6 Remissvar

Arbets- och näringsministeriet begärde den 14 april 2022 att få utlåtanden om utkastet till regeringsproposition. Remisstiden för den finskspråkiga begäran om utlåtande var 14 april 2022–27 maj 2022 och remisstiden för den svenskspråkiga begäran om utlåtande var 10 maj 2022–21 juni 2022. Det kom sammanlagt 17 remissvar, varav tre som svarade inte har något att uttala om förslaget.

Propositionen understöddes överlag i utlåtandena. Största delen av remissinstanserna konstaterade att det är bra eller nyttigt att bestämmelserna om marknadskontroll harmoniseras.

Justitiekanslersämbetet och justitieministeriet fäste uppmärksamhet vid de föreslagna straffbestämmelserna. Straffbestämmelserna och motiveringen i anslutning till dem behöver utvärderas och vidareutvecklas under den fortsatta beredningen särskilt med avseende på den straffrättsliga legalitetsprincipen och ultima ratio-principen. Justitiekanslersämbetet och justitieministeriet framförde också vissa mer exakta anmärkningar i anslutning till straffbestämmelserna. Justitieministeriet fäste uppmärksamhet även vid förhållandet mellan vite och straffbestämmelserna samt vid tydligheten hos bestämmelserna om sökande av ändring. På grund av utlåtandena har motiveringen som gäller lagstiftningsordning och alternativa handlingsvägar i propositionen utökats med beskrivningar av vägande samhällsbehov och av med tanke på grundrättssystemet godtagbara grunder för straffbestämmelserna. Även specialmotiveringen har utvecklats ur denna synvinkel. Dessutom har nödvändigheten av enskilda straffbestämmelser bedömts på nytt och under den fortsatta beredningen har man avstått från att föreslå att vissa enstaka gärningar kriminaliseras, för enligt bedömningen är de inte nödvändiga i den föreslagna regleringsshelheten. På grund av justitieministeriets utlåtande har också den nödvändiga graden av tillräknelighet samt ultima ratio-principen bedömts på nytt i fråga om varje enskild gärning. På grund av bedömningen har graden av tillräknelighet i fråga om flera enskilda gärningar också höjts i propositionen till uppsåt, om resultatet av bedömningen har varit att det inte är nödvändigt att kriminalisera gärningen i större utsträckning än uppsåt. Justitieministeriet konstaterar i sitt utlåtande att ultima ratio-principen å sin sidan kan genomföras genom att gradera tillräkneligheten, men graderingen ska kunna motiveras med omständigheter som hänför sig till varje enskild gärning. I specialmotiveringen har uppmärksamhet fästs vid att motiveringen till graden av tillräknelighet är knuten till respektive gärnings karaktär. Under den fortsatta beredningen har området för straffbarhet bedömts på nytt och det har föreslagits att ringa gärningar ska ställas utanför området för straffbarhet. I fråga om alla straffbestämmelser som föreslås i detta sam-

manhang föreslås också uttryckliga bestämmelser om avstående från åtgärder. Under den fortsatta beredningen har man bedömt att specialbestämmelser om avstående från åtgärder behövs utöver de allmänna bestämmelserna i strafflagen och lagen om rättegång i brottmål. I bestämmelserna om avstående från åtgärder har man också beaktat anmärkningen i justitieministeriets utlåtande om att skrivningen om vite bör strykas i straffbestämmelserna. Dessutom har avsnittet om konsekvensbedömning i enlighet med justitiekanslersämbetets förslag utökats med ett avsnitt om propositionens konsekvenser för tillgodoseendet av den straffrättsliga legalitetsprincipen och straffbestämmelserna eller de grundbestämmelser som det hänvisas till i dem har preciserats på grund av justitiekanslersämbetets detaljerade anmärkningar. Under den fortsatta beredningen har straffbestämmelserna utvecklats i samarbete med experter från justitieministeriet.

Säkerhets- och kemikalieverket och finansministeriet understödde propositionen och att Tullen behåller motsvarande roll som i nuläget inom marknadskontrollen av leksaker. Även Tullen konstaterade att arbetsfördelningen mellan Säkerhets- och kemikalieverket och Tullen inom övervakningen har leksaker uttryckts tydligt i propositionen. När det gäller bestämmelserna om maskiner som är avsedda att användas av konsumenter understödde Säkerhets- och kemikalieverket förslaget, men föreslog vissa preciseringar av bestämmelserna. Dessutom konstaterade Säkerhets- och kemikalieverket att bestämmelserna om maskiner som används av konsumenter borde lösas från konsumentssäkerhetslagen. Under den fortsatta beredningen har Säkerhets- och kemikalieverkets preciseringar av de föreslagna bestämmelserna i konsumentssäkerhetslagen beaktats.

Säkerhets- och kemikalieverket ansåg också att det är viktigt att möjligheterna att införa en administrativ påföljdsavgift börjar utredas så snabbt som möjligt. Även Konsumentförbundet konstaterade i sitt utlåtande att man understödjer att möjligheterna att införa en administrativ påföljdsavgift utreds. Under den fortsatta beredningen har man konstaterat att i fråga om fler produktsektorer som ingår i propositionen är det sannolikt att den nationella regleringen behöver uppdateras under de närmaste åren till följd av reformer av EU:s regelverk. Det är ändamålsenligt att bedöma införandet av en administrativ påföljdsavgift i tillämpliga delar samtidigt som innehållet i regleringen uppdateras.

Erikoiskaupan liitto Ety ry, Finsk Handel rf och Finlands Dagligvaruhandel rf understödde att marknadskontrollen förenhetligas och påföljdsbestämmelserna strömlinjeformas, och konstaterade att det medför arbete för aktörerna att sätta sig in i de nya bestämmelser. Dessa remissinstanser understödde att myndigheternas befogenheter effektiviseras i nätmiljön i fråga om leksaker samt maskiner som är avsedda att användas av konsumenter samt ansåg att den föreslagna ändringen av lagen om mätinstrument där vissa skyldigheter lyfts in i lagen från bestämmelser på lägre nivå är motiverad. De ovannämnda remissinstanserna samt Företagarna i Finland rf konstaterade också att när påföljder används är det viktigt att iaktta proportionalitetsprincipen och ombesörja rättsskyddet för föremålen för övervakningen, och dessutom bör bötesstraff användas först som sista metod vid allvarliga brott. Även Tekniska Handelsförbundet rf framförde liknande anmärkningar i sitt utlåtande och betonade dessutom den betydelse och styrande roll som myndighetssamarbetet har inom övervakningen. Under den fortsatta beredningen har man beaktat remissinstansernas synpunkter om att bötesstraff bör användas först vid allvarliga brott. I fråga om de flesta straffbestämmelserna har ringa gärningar ställts helt och hållet utanför området för straffbarhet i propositionen, och i straffbestämmelserna föreslås dessutom specialreglering om avstående från åtgärder.

Även Akava ry och Finlands Speditions- och logistikförbund understödde att bestämmelserna om marknadskontroll harmoniseras samt att samarbetet mellan marknadskontrollmyndigheterna och deras befogenheter effektiviseras, men påpekade att verkställandet av de nya förfarandena inte får medföra en onödig administrativ börda.

7 Specialmotivering

7.1 Lagen om leksakers säkerhet

16 §. Importörens skyldighet att bevara och ge in dokument samt skyldighet att samarbeta med myndigheterna. Det föreslås att 1 mom. preciseras. Momentets gällande ordalydelse kan medföra osäkerhet beträffande huruvida den angivna tiden på tio år ska tolkas gälla även skyldigheten att bevara den tekniska dokumentationen. Det föreslås att paragrafen omformuleras så att det framgår klart av ordalydelsen att den angivna tiden på tio år gäller även skyldigheten att bevara den tekniska dokumentationen, på det sätt som avses i artikel 6.8 i leksaksdirektivet. I fråga om beräkningen av tiden föreslås det dessutom att den finska ordalydelsen preciseras så att tiden börjar räknas från det att en leksak har släppts ut på marknaden ("lelun markkinoille saattamisesta"), på det sätt som föreskrivs i artikel 6.8 i leksaksdirektivet. Enligt gällande momentet börjar tiden räknas från det att en leksak tillhandahålls på marknaden ("lelun markkinoille saataville asettamisesta"). Eftersom utsläppande på marknaden betyder den första gången som en leksak tillhandahålls på marknaden, är den nya formuleringen mer exakt och försätter inte importören i en mer ofördelaktig ställning än den tidigare formuleringen. Den svenska ordalydelsen "tio år efter det att en leksak har släppts ut på marknaden" behöver inte ändras.

56 §. Tillsynsmyndigheter. Det föreslås att paragrafen ändras så att det i fortsättningen hänvisas till marknadskontrollagen och marknadskontrollförordningen i paragrafen. När lagen om leksakers säkerhet börjar omfattas av marknadskontrollagens tillämpningsområde ska också marknadskontrollagens bestämmelser om tillsynsmyndigheter i fortsättningen tillämpas på leksaker. Av denna orsak föreslås i paragrafens 1 mom. en informativ hänvisning till marknadskontrollagens bestämmelser om marknadskontrollmyndigheten och den myndighet som svarar för de yttre gränskontrollerna. Nuläget förändras inte när det gäller myndigheternas uppgifter, eftersom Säkerhets- och kemikalieverket fortsätter som marknadskontrollmyndighet och Tullen som yttregränskontrollmyndighet för leksaker. I paragrafens 2 mom. föreslås dessutom bestämmelser om Tullens roll inom marknadskontrollen som motsvarar nuläget.

I paragrafens 2 mom. föreslås bestämmelser om Tullens roll som marknadskontrollmyndighet i vissa situationer. För det första är Tullen den marknadskontrollmyndighet som avses i artiklarna 25–28 i marknadskontrollförordningen när artiklarna i fråga tillämpas. Artiklarna gäller yttre gränskontroll och enligt dem ska yttregränskontrollmyndigheten begära att marknadskontrollmyndigheten bedömer om en produkt överensstämmer med kraven och om produkten kan släppas ut på marknaden. Enligt förslaget ska Tullen vid den yttre gränskontrollen också utföra de åtgärder som anvisas den myndighet som svarar för de yttre gränskontrollerna i artiklarna 25–28, och sålunda till exempel bedöma om en produkt överensstämmer med kraven och vid behov förbjuda att den släpps ut på marknaden. Förfarandet motsvarar nuläget vid yttre gränskontroll av leksaker.

I 2 mom. föreslås dessutom bestämmelser om Tullens roll som marknadskontrollmyndighet när det är fråga om leverans av leksaker till Finland från EU:s medlemsländer. Tullens tillsynsbefogenheter omfattar avlastning av ett varuparti och anknytande lagring. Tullen ska också ha separat tillsynsbefogenhet i vardera situationen, dvs. Tullen kan utföra tillsyn enbart i samband med avlastning av ett varuparti eller enbart i samband med anknytande lagring. Tullens befogenheter ska också i fortsättningen motsvara nuläget. För närvarande föreskrivs det om motsvarande befogenheter för Tullen vid den inre gränskontrollen i 14 § 2 mom. i konsument säkerhetslagen. Enligt 2 mom. i den föreslagna lagen tillämpas när Tullen är marknadskontrollmyndighet utöver tullagen även 6 och 7 §, 3 kap. samt 27–29 § i marknadskontrollagen. Tullagens befogenheter tillämpas på tillsynen även för närvarande, för enligt 3 kap. 7 § i tullagen får de befogenheter som föreskrivs i kapitlet utövas när de behövs för utförande av tullåtgärder. I 2 §

7 punkten i tullagen definieras tullåtgärd som samtliga tjänsteåtgärder som hör till Tullens uppgifter, med undantag för förundersökning av tullbrott samt in- och utresekontroller.

Samtidigt föreslås det för tydlighetens skull att paragrafens rubrik ändras till formen ”Tillsynsmyndigheter”.

57 §. Marknadskontroll. I paragrafen föreslås i fortsättningen hänvisningar till marknadskontrollförordningen och marknadskontrollagen. Det föreslås att paragrafens 1 mom. utökas med en informativ hänvisning till marknadskontrollförordningen, vars tillämpningsområde omfattar även leksaksdirektivet.

I 2 mom. föreslås en informativ hänvisning till marknadskontrollagen. Enligt den gällande 57 § tillämpas på tillsynen över leksakers säkerhet lagen om konsumtionsvarors och konsumenttjänsternas säkerhet, som har ersatts av konsumentssäkerhetslagen. I detta sammanhang föreslås det att lagen om leksakers säkerhet börjar omfattas av marknadskontrollagens tillämpningsområde, så i fortsättningen tillämpas marknadskontrollagen i stället för konsumentssäkerhetslagen på marknadskontrollen av leksaker. Eftersom den materiella bestämmelsen om tillämpning av marknadskontrollagen på marknadskontrollen av leksaker i fortsättningen ingår i 1 § i marknadskontrollagen, är den hänvisning som föreslås i leksakslagen informativ. När det gäller marknadskontrollmetoderna förblir nuläget i huvudsak oförändrat, även om de tillsynsmetoder som marknadskontrollmyndigheten förfogar över i fortsättningen stämmer bättre överens med andra produktsektorer och innefattar vissa nya tillsynsmetoder som marknadskontrollförordningen förutsätter, till exempel effektivare metoder att övervaka näthandel.

I paragrafens 3 mom. föreslås att som en ekonomisk aktör enligt marknadskontrollagen betraktas en sådan näringsidkare som avses i lagen om leksakers säkerhet. Preciseringsbehövs eftersom begreppet ekonomisk aktör som används i marknadskontrollagen avviker från terminologin i lagen om leksakers säkerhet. De kontrollmetoder enligt marknadskontrollagen som riktas mot en ekonomisk aktör riktas alltså mot en sådan näringsidkare som avses i leksakssektorn.

Inom marknadskontrollen iakttas även i fortsättningen försiktighetsprincipen i situationer när informationen är ofullständig eller inkonklusiv och det finns indikationer på att de möjliga effekterna på miljön eller människors hälsa eller andra skyddsvärda allmänna intressen kan vara potentiellt riskfyllda och oförenliga med den skyddsnivå som valts. I fortsättningen föreslås det ändå inte bestämmelser om detta i paragrafen.

För tydlighetens och enhetlighetens skull föreslås samtidigt att paragrafens rubrik ändras till formen ”Marknadskontroll”.

59 §. Underrättelser om leksaker som medför risk. Det föreslås att paragrafen upphävs, eftersom en motsvarande bestämmelse ingår i 27 § 2 mom. i marknadskontrollagen. Marknadskontrollagen tillämpas i fortsättningen även på marknadskontrollen av leksaker.

60 §. Åtgärder som en myndighet som ansvarar för tillsynen över efterlevnaden av denna lag ska vidta vid formell bristande överensstämmelse. Det föreslås att paragrafen upphävs. Bestämmelser om motsvarande marknadskontrollåtgärder ingår i fortsättningen i 3 kap. i marknadskontrollagen, vars befogenheter är tillämpliga också på situationer av formell bristande överensstämmelse.

61 a §. Straffbestämmelser. Det föreslås att lagen utökas med en ny paragraf, som innehåller straffbestämmelser för brott mot skyldigheterna enligt lagen om leksakers säkerhet samt för brott mot skyldigheterna enligt artikel 4 i marknadskontrollförordningen för leksakssektorns

del. I artikel 51 i leksaksdirektivet förutsätts att medlemsstaterna fastställer effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner för överträdelser av skyldigheterna enligt direktivet. Med stöd av de gällande bestämmelserna tillämpas inom leksakssektorn konsument säkerhetslagens straffbestämmelse, enligt vilken den som bryter mot ett föreläggande eller ett förbud som har meddelats med stöd av lagen ska bestraffas. Enligt 44 kap. 1 § i strafflagen kan dessutom för hälsobrott dömas den som vidtar vissa åtgärder i strid med en föreskrift som utfärdats med stöd av konsument säkerhetslagen. Bestämmelsen i fråga är i nuläget också tillämplig inom leksakssektorn genom de föreskrifter som utfärdats med stöd av konsument säkerhetslagen. Eftersom konsument säkerhetslagens tillsynsmetoder inte ska tillämpas på tillsynen över efterlevnaden av lagen om leksakers säkerhet i fortsättningen, är straffbestämmelserna i fråga inte heller tillämpliga inom leksakssektorn i fortsättningen. I marknadskontrollagen finns det igen inga bestämmelser om påföljder med undantag av administrativa tvångsmedel, utan varje sektorlag innehåller separata påföljdsbestämmelser. Av denna orsak behöver en ny paragraf om straffbestämmelser förslås i lagen om leksakers säkerhet. Samtidigt behöver straffbestämmelsen formuleras på ett noggrannare avgränsat sätt, för att den bättre än de nuvarande straffbestämmelserna ska förverkliga den straffrättsliga legalitetsprincipen, som innehåller ett särskilt krav på lagens exakthet. Enligt den ska rekvisitet för respektive brott uttryckas tillräckligt exakt i lag så att det av lagens ordalydelse går att förutsäga om någon gärning eller en försummelse är straffbar. I de föreslagna straffbestämmelserna är en straffbar gärning inte beroende av myndighetens föreskrifter, utan det ska vara straffbart att bryta mot de skyldigheter som i lagen uttryckligen anges för olika aktörer.

I paragrafen behöver det föreslås straffbestämmelser även för brott mot de skyldigheter som anges i artikel 4 i marknadskontrollförordningen. De produkter som hör till leksaksdirektivets tillämpningsområde hör också till tillämpningsområdet för artikel 4 i marknadskontrollförordningen, och därför gäller skyldigheterna enligt artikel 4 också aktörer inom leksakssektorn. I artikel 41 i marknadskontrollförordningen förutsätts att medlemsstaterna ska fastställa effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner för överträdelser av skyldigheterna enligt förordningen. Skyldigheterna enligt leksaksdirektivet och artikel 4 i marknadskontrollförordningen överlappar varandra till vissa delar, och därför behöver i straffbestämmelserna beaktas endast de skyldigheter enligt artikel 4 beträffande vilka det inte har föreslagits något straff för brott mot skyldigheterna enligt lagen om leksakers säkerhet.

När det gäller graden av tillräknande är straffbestämmelserna indelade i tre delar. I 1 mom. föreslås påföljder för brott mot vissa av tillverkarens och importörens skyldigheter, beträffande vilka graden av tillräknande är uppsåt eller oaktsamhet. De skyldigheter som ingår i detta moment gäller direkt leksakers överensstämmelse med kraven eller de åtgärder som tillverkaren eller importören ska vidta när en leksak orsakar en risk eller fara. Momentet innehåller inte straffbestämmelser som gäller brott mot till exempel dokumentationsskyldigheter eller andra formella skyldigheter. De skador som orsakas av en farlig leksak eller en leksak som strider mot kraven kan vara mycket allvarliga och riktar sig ofta mot användarens liv eller hälsa. Leksaker är avsedda att användas av barn och barn är en sårbar grupp som behöver skyddas. Eftersom tillverkaren och importören är de som i första hand ansvarar för att en leksak överensstämmer med kraven och är de aktörer som har bäst kunskap om leksaken samt möjligheter att påverka leksakens säkerhet, föreslås att graden av tillräknande för tillverkarens och importörens del ska vara uppsåt eller oaktsamhet. De straffbestämmelser som föreslås i momentet gäller krav på produkternas säkerhet och förebyggande av en risk eller fara som redan upptäckts, varför påföljderna av oaktsamt förfarande kan vara mycket allvarliga. Enligt 3 kap. 7 § i strafflagen är en gärningsmans förfarande oaktsamt, om gärningsmannen åsidosätter den aktsamhetsplikt som han eller hon under de rådande omständigheterna har, trots att han eller hon hade kunnat rätta sig efter den.

För brott mot vissa skyldigheter för distributörer, tillverkares representanter och leverantörer av distributionstjänster föreslås graden av tillräknande vara uppsåt eller grov oaktsamhet. På samma sätt som i 1 mom. föreslås också i 2 mom. att sådana brott mot skyldigheterna ska vara straffbara som direkt gäller leksakers överensstämmelse med kraven eller de åtgärder som aktören ska vidta när en leksak orsakar en fara eller risk. Momentet innehåller inte straffbestämmelser som gäller brott mot till exempel dokumentationsskyldigheter eller andra formella skyldigheter. Även till följd av brott mot skyldigheterna för en distributör, en tillverkares representant och en leverantör av distributionstjänster kan en farlig leksak eller en leksak som strider mot kraven orsaka mycket allvarliga skador. Å andra sidan är dessa aktörers möjligheter att påverka en leksaks säkerhet mindre än tillverkarens och importörens, som i första hand ansvarar för leksakens överensstämmelse med kraven. Av denna orsak föreslås att graden av tillräknande för dessa aktörer ska vara högre än för tillverkare och importörer när det gäller motsvarande gärningar. I 3 kap. 7 § 2 mom. i strafflagen föreskrivs om grunden för att oaktsamhet betraktas som grov. Frågan om oaktsamheten ska anses vara grov avgörs utifrån en helhetsbedömning. Vid bedömningen ska beaktas hur betydande den åsidosatta aktsamhetsplikten är, hur viktiga de äventyrate intressena och hur sannolik kränkningen är, hur medveten gärningsmannen är om att han eller hon tar en risk samt övriga omständigheter som har samband med gärningen och gärningsmannen.

I 3 mom. föreslås en bestämmelse enligt vilken det ska vara straffbart att uppsåtligt bryta mot vissa bestämmelser. Som grad av tillräknande föreslås uppsåt i fråga om brott mot sådana skyldigheter som är av formell karaktär. Exempelvis skyldigheter att utarbeta olika dokument eller skyldigheter som gäller märkningar ingår i 3 mom. Dessa skyldigheter gäller till exempel teknisk dokumentation, som det föreskrivs närmare om i 42 §, påvisande av en leksaks överensstämmelse med kraven på det sätt som anges i 36 §, EG-försäkran om överensstämmelse, som det föreskrivs närmare om i 32 §, fästande av CE-märkning på det sätt som anges i 33 och 34 §, förseende av leksaken med identifikations- och kontaktuppgifter samt skyldighet att lämna tillsynsmyndigheten information och dokument på dennas begäran. Även dessa formella skyldigheter spelar en central roll för att säkerställa och bedöma leksakers säkerhet. Särskilt när brottet är uppsåtligt försämras förtroendet för leksakens säkerhet avsevärt och eftersom den administrativa bördan minskar får de aktörer en ogrundad konkurrensfördel som avsiktligt underlåter att fullgöra sina skyldigheter. Av de orsaker som beskrivs ovan behövs det straffbestämmelser även i fråga om dessa gärningar. Graden av tillräknande föreslås med avvikelse från 1 och 2 mom. vara uppsåt, eftersom det är fråga om brott mot skyldigheter som gäller formell överensstämmelse med kraven i anslutning till exempelvis sådana dokument och märkningar beträffande vilka det inte har ansetts motiverat att utsträcka graden av tillräknande längre än till uppsåt.

I 1, 2 och 3 mom. i den föreslagna paragrafen ingår en subsidiaritetsklausul. På brott mot de skyldigheter som det föreslås att ska omfattas av straffbarhet kan också strafflagens 16 kap. 8 § om ingivande av osant intyg till myndighet, 33 kap. om förfalskningsbrott samt 34 kap. om allmänfarliga brott bli tillämpliga. Enligt förslagen till 1, 2 och 3 mom. undantas dessutom ringa gärningar helt och hållet från straffansvar. Vid bedömningen av om en gärning är ringa kan man beakta till exempel hur stor risk produkten orsakar samt en hur stor mängd produkter eller ett hur stort produktparti överträdelsen gäller.

Enligt den föreslagna 1 mom. 1 punkten är det straffbart att uppsåtligt eller av oaktsamhet bryta mot tillverkarens skyldighet enligt 5 § 1 mom. att konstruera och tillverka leksaker i överensstämmelse med kraven. Enligt momentet i fråga ska tillverkarna konstruera och tillverka de leksaker som släpps ut på marknaden i överensstämmelse med de krav som anges i lagen om leksakers säkerhet. Det vilar på tillverkarens ansvar att sätta sig in i de lagstadgade kraven och säkerställa att en leksak som han eller hon tillverkar överensstämmer med kraven. De krav som

ställs på leksaker hänför sig till exempelvis leksakens mekaniska, fysikaliska och kemiska egenskaper och till leksakens antändlighet och hygien.

Enligt den föreslagna 1 mom. 2 punkten är det straffbart att uppsåtligen eller av oaktsamhet bryta mot tillverkarens skyldighet enligt 8 § 1 mom. att vidta korrigerande åtgärder och informera tillsynsmyndigheten eller att bryta mot importörens motsvarande skyldigheter enligt 15 §. Tillverkarens och importörens skyldigheter motsvarar varandra till denna del. Om tillverkaren eller importören har orsak att tro att en leksak som denne har släppt ut på marknaden inte överensstämmer med kraven, är det tillverkarens och importörens skyldighet att vidta korrigerande åtgärder. Sådana korrigerande åtgärder kan enligt 8 § och 15 § vara att få leksaken att överensstämma med kraven, dra tillbaka leksaken från marknaden eller förmå slutanvändarna att återlämna leksaken. Med tillbakadragande avses varje åtgärd i syfte att förhindra att en leksak i leveranskedjan tillhandahålls på marknaden eller för att avlägsna en leksak från marknaden. Det bör bedömas i varje enskilt fall vilka korrigerande åtgärder som är tillräckliga. Om till exempel en leksak som strider mot kraven ännu inte har nått slutanvändarna, räcker det med att säkerställa att leksaker i leveranskedjan inte tillhandahålls på marknaden. Både tillverkaren och importören är också skyldiga att informera tillsynsmyndigheten om att en leksak kan orsaka en fara eller en risk. Tillverkaren och importören ska också i enlighet med 8 § 1 mom. och 15 § informera tillsynsmyndigheten om den bristande överensstämmelsen med kraven och om korrigerande åtgärder, om leksaken kan orsaka en fara eller en risk. Anmälan kan göras till exempel via EU-kommissionens system Product Safety Business Alert Gateway (tidigare Business Application) eller direkt till marknadskontrollmyndigheten.

Enligt den föreslagna 1 mom. 3 punkten är det straffbart att avsiktligt eller av oaktsamhet bryta mot förbudet enligt 10 § 1 mom. för importören att släppa ut andra leksaker på marknaden än sådana som överensstämmer med kraven. Innan en leksak släpps ut på marknaden ska importören försäkra sig om att leksaken uppfyller de krav som ställs på den i lagstiftningen.

Enligt den föreslagna 1 mom. 4 punkten är det straffbart att uppsåtligen eller av oaktsamhet bryta mot importörens skyldighet enligt 10 § 3 mom. att underrätta tillverkaren om en leksak som kan orsaka fara. Enligt 10 § 3 mom. ska importören underrätta tillverkaren om en leksak kan orsaka fara. Importören ska alltså underrätta tillverkaren om importören får veta att en leksak kan orsaka fara. Underrättelse ska göras oberoende av om det är säkert att leksaken orsakar fara, om man vet att det finns en möjlighet att leksaken orsakar fara.

Enligt den föreslagna 2 mom. 1 punkten är det straffbart att uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryta mot distributörens skyldighet enligt 17 § 1 mom. att försäkra sig om att en leksak överensstämmer med kraven. I 17 § 1 mom. sägs att när en distributör tillhandahåller en leksak på marknaden, ska distributören iaktta vederbörlig omsorg för att försäkra sig om att leksaken överensstämmer med kraven. Det ska vara straffbart att uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryta mot distributörens aktsamhetsplikt.

Enligt den föreslagna 2 mom. 2 punkten är det straffbart att uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryta mot distributörens skyldighet enligt 17 § 4 mom. att underrätta tillverkaren eller importören om en leksak som kan orsaka fara. I 17 § 4 mom. sägs att om en leksak kan orsaka fara, ska distributören underrätta tillverkaren eller importören om saken. Underrättelse ska göras oberoende av om det är säkert att leksaken orsakar fara, om distributören vet att det finns en möjlighet att leksaken orsakar fara.

Enligt den föreslagna 2 mom. 3 punkten är det straffbart att uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryta mot distributörens skyldighet enligt 19 § 1 mom. att vidta korrigerande åtgärder och informera tillsynsmyndigheten. Det är fråga om motsvarande skyldighet beträffande vilken brott

föreslås vara straffbart för tillverkaren och importören i enlighet med 1 mom. 2 punkten. Skillnaden är att graden av tillräknande föreslås vara högre för distributören. I övrigt bedöms straffansvaret på samma sätt som vad som beskrivs i fråga om 1 mom. 2 punkten.

Enligt den föreslagna 2 mom. 4 punkten är det straffbart att uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot skyldigheten enligt artikel 4.3 d i marknadskontrollförordningen för en tillverkares representant eller leverantör av distributionstjänster att vidta korrigerande åtgärder och minska riskerna. Enligt bestämmelsen i fråga ska den ekonomiska aktören samarbeta med marknadskontrollmyndigheterna, inbegripet på motiverad begäran, och se till att de omedelbara nödvändiga korrigerande åtgärderna vidtas för att avhjälpa fall av bristande överensstämmelse med de krav som fastställs i harmoniserad unionslagstiftning som gäller för produkten i fråga eller, om det inte är möjligt, minska de risker som den produkten medför när så krävs av marknadskontrollmyndigheterna eller på eget initiativ, när den ekonomiska aktören har skäl att tro att produkten i fråga utgör en risk. Under beredningen har det bedömts att den allmänna samarbetskyldigheten för den ekonomiska aktören inte är så exakt att det är möjligt att i detta sammanhang föreslå att brott mot den ska vara straffbart. Enbart brott mot den samarbetskyldighet som nämns i artikel 4.3 d i marknadskontrollförordningen ska således inte vara straffbart, utan i detta sammanhang föreslås att straffansvaret ska gälla brott mot andra skyldigheter som föreskrivs i ledet i fråga.

Det föreslås vara straffbart om aktören inte säkerställer att det i enlighet med artikel 4.3 d i förordningen omedelbart vidtas korrigerande åtgärder om produkten inte uppfyller lagstiftningens krav eller, om det inte är möjligt, de risker som den produkten medför minskas när så krävs av marknadskontrollmyndigheterna eller på eget initiativ, när den ekonomiska aktören tror eller har skäl att tro att produkten i fråga utgör en risk. Det föreslås alltså inte vara straffbart enbart att aktören inte ser till att omedelbara korrigerande åtgärder vidtas, utan vid bedömningen av straffbarheten bör det också beaktas att aktören, om det inte är möjligt att vidta korrigerande åtgärder bör minska de risker som den produkten medför på de villkor som anges i förordningen. En aktör som till exempel på marknadskontrollmyndighetens begäran minskar de risker produkten medför i enlighet med förordningen trots att det i det läget inte är möjligt att vidta korrigerande åtgärder uppfyller sin skyldighet enligt förordningen, och förfarandet är inte straffbart. Det bör bedömas från fall till fall när villkoret att aktören har skäl att tro att produkten utgör en risk uppfylls. Exempelvis anmälningar till aktören om farliga situationer eller olyckor till följd av en bristfällighet hos produkten kan uppfylla villkoret. I enskilda fall blir det också aktuellt att bedöma vilka åtgärder som kan vidtas för att minska risken. Ifall brister hos en produkt av någon orsak inte kan korrigeras, kan åtgärder för att minska risken vara till exempel att informera slutanvändarna om den upptäckta risken eller att ge slutanvändarna anvisningar om hur risken kan minskas.

Enligt den föreslagna 3 mom. 1 punkten är det straffbart att uppsåtligen bryta mot tillverkarens skyldighet enligt 5 § 2 mom. att utarbeta teknisk dokumentation, påvisa överensstämmelse med kraven, upprätta en EG-försäkring om överensstämmelse eller förse produkten med CE-märkning. Enligt momentet i fråga ska tillverkarna utarbeta teknisk dokumentation i enlighet med 42 §. I lagens 42 § ställs det krav på den tekniska dokumentationen som tillverkarna ska beakta. Enligt 42 § ska den tekniska dokumentationen innehålla till exempel en ingående beskrivning av konstruktion och tillverkning, en bedömning av säkerheten och en beskrivning av det förfarande för bedömning av överensstämmelse som har följts. Enligt 5 § 2 mom. ska tillverkarna dessutom påvisa eller låta någon annan aktör att påvisa överensstämmelse med kraven på det sätt som föreskrivs i 36 §. I 36 § föreskrivs det närmare om vilka krav som ställs på bedömning av överensstämmelse med kraven i olika situationer. Dessutom gäller punkten de skyldigheter enligt 5 § 2 mom. som innebär att när överensstämmelse med kraven har påvisats i fråga om en leksak, ska tillverkaren upprätta en EG-försäkran om överensstämmelse enligt 32 § och förse

leksaker med CE-märkning på det sätt som föreskrivs i 33 och 34 §. Lagens 32 § innehåller närmare krav på innehållet i EG-försäkran om överensstämmelse och i 33–34 § föreskrivs det om kraven på fästande av CE-märkning.

Enligt den föreslagna 3 mom. 2 punkten är det straffbart att uppsåtligen bryta mot tillverkarens skyldighet enligt 5 § 3 mom. att bevara den tekniska dokumentationen och EG-försäkran om överensstämmelse i tio år eller att bryta mot importörens motsvarande skyldighet att hålla dokumentation tillgänglig, som det föreskrivs om i 16 § 1 mom. Enligt 5 § 3 mom. ska tillverkaren bevara den tekniska dokumentationen och EG-försäkran om överensstämmelse i tio år efter det att leksaken har släppts ut på marknaden. Enligt 16 § 1 mom. ska importören å sin sida hålla en kopia av EG-försäkran om överensstämmelse tillgänglig för den myndighet som ansvarar för tillsynen över efterlevnaden av denna lag och säkerställa att den tekniska dokumentationen på en motiverad begäran tillhandahålls myndigheten i tio år efter det att en leksak har släppts ut på marknaden. Tiden på tio år börjar räknas från det att leksaken har släppts ut på marknaden.

Enligt den föreslagna 3 mom. 3 punkten är det straffbart att uppsåtligen bryta mot tillverkarens skyldighet enligt 7 § att förse leksaken med identifikationsuppgifter och kontaktuppgifter. Enligt paragrafens 1 mom. ska tillverkaren försäkra sig om att en leksak är försedd med typnummer, partinumner, serienummer eller modellnummer eller något annat tecken genom vilket leksaken kan identifieras eller, om detta inte är möjligt på grund av leksakens storlek eller art, försäkra sig om att den information som krävs finns angiven på förpackningen eller i ett medföljande dokument. Enligt paragrafens 2 mom. ska tillverkaren dessutom på leksaken eller förpackningen eller, om detta inte är möjligt, i ett medföljande dokument uppge sitt namn, det registrerade produktnamnet eller det registrerade varumärket och den adress på vilken tillverkaren kan nås. Det ska alltså vara straffbart att bryta mot tillverkarens skyldighet att på leksaken eller förpackningen eller i ett medföljande dokument uppge de uppgifter som krävs för identifikation av leksaken eller de kontaktuppgifter som krävs.

Enligt den föreslagna 3 mom. 4 punkten är straffbart att uppsåtligen bryta mot importörens skyldighet enligt 10 § 2 mom., 11 och 12 § att uppge sina kontaktuppgifter och försäkra sig om att tillverkaren har fullgjort sina skyldigheter och att leksaken har försetts med de märkningar och åtföljs av de dokument som krävs. Enligt 10 § 2 mom. ska importören innan denne släpper ut en leksak på marknaden försäkra sig om att tillverkaren har gjort en saklig bedömning av leksakens överensstämmelse med kraven, tillverkaren har utarbetat den tekniska dokumentationen, leksaken är försedd med CE-märkning, leksaken åtföljs av de dokument som krävs och tillverkaren har iakttagit kraven enligt 7 §, som gäller att leksaken ska förseas med identifikations- och kontaktuppgifter. Det ska vara straffbart för importören att försumma sin skyldighet att försäkra sig om de ovannämnda omständigheterna innan en leksak släpps ut på marknaden. Dessutom gäller punkten importörens skyldighet enligt 11 § uppge sina kontaktuppgifter på en leksak. Enligt paragrafen ska importören på en leksak, förpackningen eller, om detta inte är möjligt, i ett medföljande dokument uppge sitt namn, det registrerade produktnamnet eller det registrerade varumärket och en adress på vilken importören kan nås för eventuell kontakt. Bestämmelser om de märkningar och dokument som krävs ingår också i 12 §, enligt vilken importören ska försäkra sig om att en leksak åtföljs av behövliga bruksanvisningar och varningar. I 12 § ingår dessutom en informativ hänvisning till språklagen, där det finns bestämmelser om de språk som ska användas i dokumentationen. I detta sammanhang är avsikten ändå inte att föreskriva om straff för brott mot språklagens krav. Enligt den straffrättsliga legalitetsprincipen ska den straffbara gärningen karakteriseras i själva straffbestämmelsen. I detta sammanhang är det ändå inte möjligt att formulera straffbestämmelsen entydigt så att språklagens krav skulle ställas klart utanför straffansvaret. Att saken preciseras i specialmotiveringen kan dock antas vara god-

tagbart i denna situation med avseende på den straffrättsliga legalitetsprincipen, eftersom området för straffansvar inte utvidgas utan inskränks genom preciseringen. Enligt förslaget till 3 mom. 4 punkten ska brott mot språklagens krav alltså inte vara straffbart.

Enligt den föreslagna 3 mom. 5 punkten är det straffbart att uppsåtligen bryta mot distributörens skyldighet enligt 17 § 2 mom. att försäkra sig om att tillverkaren och importören har fullgjort sina skyldigheter och att leksaken har försetts med de märkningar och åtföljs av de dokument som krävs. Enligt 17 § 2 mom. ska distributören innan en leksak tillhandahålls på marknaden säkerställa att tillverkaren har utarbetat den dokumentation som krävs. Till den dokumentation som krävs av tillverkaren hör bland annat den tekniska dokumentation som avses i 42 § och den EG-försäkran om överensstämmelse som avses i 32 §. Enligt 17 § 2 mom. ska distributören dessutom säkerställa att leksaken har försetts med en sådan CE-märkning som krävs och åtföljs av sådana bruksanvisningar och varningar som det krävs. Distributören ska också säkerställa att tillverkaren har iakttagit kraven enligt 7 § och importören kraven enligt 11 §. Dessa skyldigheter för tillverkaren och importören gäller att förse leksaken med identifikationsuppgifter samt att uppge tillverkarens och importörens kontaktuppgifter på leksaken eller förpackningen eller i ett medföljande dokument.

Enligt den föreslagna 3 mom. 6 punkten är straffbart att uppsåtligen bryta mot tillverkarens, importörens, eller distributörens skyldigheter att lämna information och dokumentation, som det föreskrivs om i 8 § 2 mom., 16 § 2 mom. och 19 § 2 mom. Enligt ovannämnda lagbestämmelser är det tillverkarens, importörens och distributörens skyldighet att på en motiverad begäran från tillsynsmyndigheten lämna myndigheten all information och dokumentation som behövs för att påvisa att leksaken överensstämmer med kraven. Sådan information och dokumentation kan beroende på situationen till exempel innefatta produktens överensstämmelse med kraven, teknisk dokumentation, bruksanvisning för produkten, uppgifter om den ursprungliga tillverkaren av produkten, beställningsdokument för produkten, tillgång till programvara som produkten innehåller, uppgifter om leveranskedjan och produktmängder eller andra nödvändiga tilläggsutredningar som marknadskontrollmyndigheten begär för bedömningen av produktens överensstämmelse med kraven. Informationen ska ges på finska, svenska eller på något annat språk som godtas av tillsynsmyndigheten. Det ska vara straffbart att bryta mot de skyldigheter som beskrivs ovan. Utöver dessa skyldigheter föreskrivs det i 8 § 2 mom., 16 § 2 mom. och 19 § 2 mom. om tillverkarens och importörens skyldighet att samarbeta med tillsynsmyndigheten för att undanröja den risk som en leksak kan utgöra. Under beredningen har det bedömts att den allmänna samarbetskyldigheten för den ekonomiska aktören inte är så exakt att det är möjligt att i detta sammanhang föreslå att brott mot den ska vara straffbart. Det ska alltså inte vara straffbart att bryta mot samarbetskyldigheten, utan straffansvaret ska gälla tillverkarens och importörens skyldigheter enligt den föreslagna 1 mom. 8 punkten att vidta korrigerande åtgärder, informera tillsynsmyndigheten och lämna tillsynsmyndigheten behövlig information.

Enligt den föreslagna 3 mom. 7 punkten är det straffbart att uppsåtligen bryta mot skyldigheten enligt artikel 4.3 a i marknadskontrollförordningen för en tillverkarens representant eller leverantör av distributionstjänster att iaktta det som gäller EU-försäkran om överensstämmelse och teknisk dokumentation. I bestämmelsen i fråga sägs att om den harmoniserade unionslagstiftning som är tillämplig på produkten föreskriver en EU-försäkran om överensstämmelse eller prestandadeklaration och teknisk dokumentation, ska den ekonomiska aktören kontrollera att EU-försäkran om överensstämmelse eller prestandadeklaration och teknisk dokumentation har upprättats och hålla försäkran om överensstämmelse eller prestandadeklaration tillgänglig för marknadskontrollmyndigheterna under den period som krävs enligt den lagstiftningen samt säkerställa att dessa myndigheter på begäran kan få tillgång till den tekniska dokumentationen. I fråga om leksaker föreskrivs det om EU-försäkran om överensstämmelse och teknisk doku-

mentation i leksaksdirektivet och lagen om leksakers säkerhet, enligt vilka försäkran om överensstämmelse och teknisk dokumentation ska hållas tillgänglig för tillsynsmyndigheten under tio år efter det att leksaken har släppts ut på marknaden. Däremot krävs ingen prestandadeklaration av leksaker. I fråga om leksaker ska därför tillverkarens representant eller leverantören av distributionstjänster har förfarit straffbart, om aktören i fråga inte kontrollerar att EU-försäkran om överensstämmelse och teknisk dokumentation som gäller produkten har upprättats, om aktören i fråga inte håller försäkran om överensstämmelse och den tekniska dokumentationen tillgänglig för marknadskontrollmyndigheten under tio år eller om aktören i fråga inte säkerställer att marknadskontrollmyndigheten kan få tillgång till teknisk dokumentation på begäran. Brott mot vilken som helst av de ovannämnda skyldigheterna uppsåtligen ska vara straffbart. För tillverkarens och importörens del föreslås det att motsvarande skyldigheter ska vara straffbara i 3 mom. 1, 2 och 4 punkten.

Enligt den föreslagna 3 mom. 8 punkten är det straffbart att uppsåtligen bryta mot skyldigheten enligt artikel 4.3 b i marknadskontrollförordningen för tillverkarens representant eller leverantören av distributionstjänster att ge information och dokumentation. Enligt bestämmelsen i fråga ska den ekonomiska aktören på en motiverad begäran från en marknadskontrollmyndighet ge den myndigheten all information och dokumentation som behövs för att visa att produkten överensstämmer med kraven, på ett språk som lätt kan förstås av den myndigheten. Sådan information och dokumentation kan beroende på situationen till exempel innefatta produktens överensstämmelse med kraven, teknisk dokumentation, bruksanvisning för produkten, uppgifter om den ursprungliga tillverkaren av produkten, beställningsdokument för produkten, tillgång till programvara som produkten innehåller, uppgifter om leveranskedjan och produktmängder eller andra nödvändiga tilläggsutredningar som marknadskontrollmyndigheten begär för bedömningen av produktens överensstämmelse med kraven. Uppfyllelsen av språkravet bör bedömas i det enskilda fallet. Det är klart att dokumentation på finska eller svenska som tillställs marknadskontrollmyndigheten uppfyller språkravet. Också information och dokumentation på engelska kan anses uppfylla marknadskontrollförordningens språkrav till den del som det är fråga om information enligt artikel 4.3 b i förordningen som ska tillställas marknadskontrollmyndigheten.

Enligt den föreslagna 3 mom. 9 punkten är det straffbart att uppsåtligen bryta mot skyldigheten enligt artikel 4.3 c i marknadskontrollförordningen för en tillverkarens representant eller leverantör av distributionstjänster att informera om en risk. Enligt bestämmelsen i fråga ska den ekonomiska aktören informera marknadskontrollmyndigheten om aktören har skäl att tro att en berörd produkt utgör en risk. Det bör bedömas från fall till fall när förutsättningen att aktören har skäl att tro att en berörd produkt utgör en risk uppfylls. Exempelvis underrättelse till aktören om farliga situationer eller olyckor till följd av brister hos produkten kan uppfylla förutsättningen. Underrättelse till marknadskontrollmyndigheten ska lämnas redan i det skedet då det finns skäl att tro att en risk föreligger i stället för att aktören i en sådan situation börjar invänta ytterligare information eller bekräftelse på att risken föreligger.

Enligt 4 mom. behöver åtal inte väckas och straff inte dömas ut, om de ekonomiska följder som föranletts av ett annat myndighetsbeslut som meddelats på grund av gärningen ska anses vara tillräckliga för gärningsmannen i förhållande till gärningens allvarlighet.

Bestämmelser av motsvarande typ finns också i den allmänna lagstiftningen, såsom 1 kap. 8 § i lagen om rättegång i brottmål (689/1997) och i 6 kap. 12 § i strafflagen (39/1889). Utöver vad som i den allmänna lagstiftningen föreskrivs om avstående från åtgärder föreslås det i detta sammanhang specialbestämmelser om avstående från åtgärder i vissa situationer där ett myndighetsbeslut som meddelats på grund av en gärning medför ekonomiska påföljder. Det föreslagna bestämmelserna ger myndigheterna större prövningsrätt än den allmänna lagstiftningen

att bedöma tillräckligheten av de administrativa påföljder som hör till tillämpningsområdet för denna lag och behovet av straffrättsliga åtgärder i förhållande till den gärning som ska bedömas. I princip är administrativa tillsynsmetoder och tvångsmedel, såsom vite och hot om tvångsutförande, primära åtgärder vid fall av överträdelse i förhållande till straffrättsliga påföljder. Denna princip har tillämpats inom sektorn även i nuläget. Förutom domstolarna ges även åklagarmyndigheterna prövningsrätt. I bestämmelsen är det fråga om en skälighetsbedömning i det enskilda fallet.

I den gällande lagstiftningen behöver enligt 50 § om straffbestämmelser i konsument säkerhetslagen, som är tillämplig på leksakssektorn, ett straff inte dömas ut, om gärningsmannen bryter mot ett förbud som har påförts på grund av samma gärning och som har förenats med vite. Det är ändamålsenligt att iakttäta den princip om undvikande av sanktionskumulation som ligger bakom bestämmelsen även i fortsättningen inom leksakssektorn, men den bestämmelse som föreslås i detta sammanhang skiljer sig från den gällande konsument säkerhetslagens bestämmelse bland annat så att vite inte nämns uttryckligen i bestämmelsen. Avsikten är att klargöra skillnaden mellan det straffrättsliga påföljdssystemet och vite, eftersom vite inte är en påföljd av straffnatur, utan en administrativ sanktion i anslutning till ett myndighetsföreläggande.

Dessutom är det nödvändigt att undvikande av sanktionskumulation kan bedömas även i de situationer där en aktör har börjat vidta åtgärder utan att det beror på ett myndighetsbeslut eller myndighetsföreläggande. En aktör som vidtagit korrigerande åtgärder på eget initiativ ska inte vara i sämre ställning än till exempel en sådan aktör på vars bekostnad motsvarande åtgärder har vidtagits på grund av hot om tvångsutförande. Det bör eftersträvas att aktörerna aktivt och på eget initiativ vidtar korrigerande åtgärder genast när bristande överensstämmelse upptäcks. Under beredningen har man bedömt att den allmänna lagstiftningens bestämmelser till denna del är tillräckliga för att säkerställa att aktörerna behandlas lika. I 1 kap. 8 § i lagen om rättegång i brottmål och i 6 kap. 12 § i strafflagen föreskrivs om åtal eftergift och domseftergift i sådana situationer där den som är misstänkt för eller har begått ett brott vidtar åtgärder för att förhindra eller undanröja konsekvenserna av sin gärning. Den allmänna lagens bestämmelser är tillräckliga även i sådana situationer där en aktör på eget initiativ vidtar åtgärder för att rätta till en överträdelse som gäller en produkts bristande överensstämmelse med kraven.

I 5 mom. hänvisas till lagen om CE-märkningsföreselse (187/2010). I den lagen föreskrivs det om påföljder för användning av i NLF-förordningen avsedd CE-märkning i strid med förordningen. Lagen ska tillämpas på CE-märkningsföreselser, om inte annat föreskrivs någon annanstans i lag. I lagen kriminaliseras inte utsläppande av en produkt på marknaden utan CE-märkning, utan detta har överlåtits åt den sektorvisa regleringen.

7.2 Konsument säkerhetslagen

26 §. Marknadskontroll av maskiner som är avsedda att användas av konsument er. I lagen föreslås en ny paragraf i stället för den 26 § som upphävts tidigare. I paragrafen föreslås bestämmelser om befogenheter i fråga om marknadskontrollen av maskiner som är avsedda att användas av konsument er. Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/42/EG om maskiner och om ändring av direktiv 95/16/EG, nedan *maskindirektivet*, hör till marknadskontrollförordningens tillämpningsområde. Som stöd för marknadskontrollförordningens tillämpning behövs nationella kompletterande bestämmelser om marknadskontrollmyndigheternas befogenheter. Maskindirektivet har genomförts genom statsrådets förordning om maskiners säkerhet (400/2008), som har utfärdats med stöd av lagen om vissa tekniska anordningars överensstämmelse med gällande krav (1016/2004) och lagen om konsumtionsvarors och konsumenttjänsters säkerhet (75/2004) och sedermera förblivit i kraft med stöd av konsument säkerhetslagen när lagen om konsumtionsvarors och konsumenttjänsternas säkerhet upphävdes. På marknadskontrollen av maskiner

tillämpas nationellt två lagar. På marknadskontrollen av maskiner som är avsedda för professionell användning tillämpas lagen om vissa tekniska anordningars överensstämmelse med gällande krav och på marknadskontrollen av maskiner som är avsedda att användas av konsumenter tillämpas konsument säkerhetslagen. De ändringar som marknadskontrollförordningen förutsätter i fråga om maskiner för professionell användning har genomförts redan tidigare och i lagen om vissa tekniska anordningars överensstämmelse med gällande krav har intagits de nationella kompletterande bestämmelser som behövs. I detta sammanhang är avsikten att genomföra de ändringar som marknadskontrollförordningen förutsätter inom sektorn för maskiner som används av konsumenter. Marknadskontrollförordningen förutsätter att marknadskontrollmyndighetens befogenheter kan utövas vid kontrollen av alla produkter som hör till maskindirektivets tillämpningsområde, så det föreslås att paragrafen ska tillämpas på de produkter inom maskindirektivets tillämpningsområde som också är sådana konsumtionsvaror som avses i konsument säkerhetslagen.

De befogenheter i fråga om marknadskontrollen som föreskrivs i konsument säkerhetslagen motsvarar i stor utsträckning de befogenheter som förutsätts för tillsynsmyndigheten i marknadskontrollförordningen. Under beredningen har man bedömt att utöver de befogenheter som föreskrivs i konsument säkerhetslagen bör marknadskontrollmyndigheten ha befogenhet enligt artikel 14.4 c i marknadskontrollförordningen att kräva att ekonomiska aktörer tillhandahåller relevanta uppgifter för bedömningen av äganderätten till webbplatser, befogenhet enligt artikel 14.4 j att köpa varuprover under fingerad identitet samt befogenheter enligt artikel 14.4 k i anslutning till onlinegränssnitt. Nationella bestämmelser om de beskrivna befogenheterna finns i 8 § 2 mom., 10 a § och 22 a § i marknadskontrolllagen. Marknadskontrolllagen tillämpas emellertid inte på marknadskontroll av maskiner. Av denna orsak föreslås i 26 § 1 mom. i konsument säkerhetslagen en materiell bestämmelse om tillämpning av dessa paragrafer på marknadskontrollen av maskiner som är avsedda att användas av konsumenter.

Dessutom bör marknadskontrollmyndigheten ha befogenheter enligt artikel 14.4 g och h samt artikel 16 i marknadskontrollförordningen att kräva att ekonomiska aktörer vidtar åtgärder för att korrigerade en bristande överensstämmelse. De befogenheter som föreskrivs i 6 kap. i konsument säkerhetslagen i fråga om marknadskontrollen av maskiner som är avsedda att användas av konsumenter är tillräckliga för detta ändamål när det är fråga om en produkt med bristande överensstämmelse som är farliga för hälsan eller egendom på det sätt som avses i 10 §. Marknadskontrollmyndigheten bör emellertid ha motsvarande befogenheter också när det är fråga om en formell bristande överensstämmelse. En sådan situation kommer i fråga till exempel när de uppgifter, anvisningar eller andra dokument som getts om en maskin inte uppfyller kraven. Av denna orsak föreslås i 26 § 1 mom. i konsument säkerhetslagen också en materiell bestämmelse, enligt vilken de befogenheter som anges i 17–22 och 23–25 § i marknadskontrolllagen ska tillämpas i situationer av formell bristande överensstämmelse. Enligt bestämmelsen ska dessa befogenheter tillämpas, om en i momentet avsedd konsumtionsvara strider mot konsument säkerhetslagen eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den på något annat sätt än vad som avses i 10 §.

I de beskrivna situationer föreslås dessutom att bestämmelsen om vite och hot om tvångsutförande i 28 § i marknadskontrolllagen ska tillämpas, eftersom motsvarande bestämmelse i konsument säkerhetslagen inte kan tillämpas när förbudet eller föreläggandet har meddelats med stöd av marknadskontrolllagen. Marknadskontrollagens paragraf om vite och hot om tvångsutförande ska alltså tillämpas när det är fråga om vite eller hot om tvångsutförande i syfte att effektivisera ett förbud eller föreläggande som meddelats med stöd av 8 § 2 mom., 10 a, 17–22, 22 a eller 23–25 § i marknadskontrolllagen.

I 1 mom. föreslås också att i situationer där befogenheter enligt marknadskontrollagen tillämpas ska också 29 § i marknadskontrollagen om sökande av ändring tillämpas.

I paragrafens 2 mom. föreslås också bestämmelser om marknadskontrollmyndigheten och ekonomiska aktörer. Bestämmelserna behövs för tydlighetens skull, eftersom den terminologi som används i marknadskontrollagen avviker från konsument säkerhetslagens begrepp. När marknadskontrollagen tillämpas ska den tillsynsmyndighet som avses i konsument säkerhetslagens betraktas som marknadskontrollmyndighet. Bestämmelser om tillsynsmyndigheter finns i 4 kap. i konsument säkerhetslagens. När marknadskontrollagen tillämpas ska dessutom en i konsument säkerhetslagens avsedd verksamhetsutövare betraktas som ekonomisk aktör.

I artikel 4 i marknadskontrollförordningen föreskrivs det om vissa skyldigheter för ekonomiska aktörer, och för kontrollen bör marknadskontrollmyndigheten ha tillräckliga befogenheter som förutsätts i marknadskontrollförordningen. Av denna orsak föreslås det i paragrafens 3 mom. att i fråga om maskiner som är avsedda att användas av konsumenter ska på kontrollen tillämpas konsument säkerhetslagens befogenheter samt marknadskontrollagens befogenheter enligt 1 mom. Det är fråga om ett undantag från 1 § 5 mom. i marknadskontrollagen, enligt vilket marknadskontrollagen tillämpas på tillsynen över de skyldigheter som anges i artikel 4 i marknadskontrollförordningen, om inte något annat föreskrivs någon annanstans. I fråga om maskiner som är avsedda att användas av konsumenter är ett undantag från huvudregeln motiverat för det första för tydlighetens skull, eftersom på så vis tillämpas samma bestämmelser om marknads kontroll på alla skyldigheter som gäller maskiner som är avsedda att användas av konsumenter. För det andra behövs ett undantag från huvudregeln i 1 § 5 mom. i marknadskontrollagen för att straffbestämmelserna i 50 § i konsument säkerhetslagens ska vara tillämpliga också när det är fråga om brott mot skyldigheter enligt artikel 4 i marknadskontrollförordningen. I artikel 41 i marknadskontrollförordningen förutsätts det att medlemsstaterna ska fastställa regler om sanktioner för överträdelse av marknadskontrollförordningen.

48 §. Ändringssökande. Det föreslås att paragrafens 2 mom. uppdateras i överensstämmelse med den nya lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019) upphävde förvaltningsprocesslagen från och med ingången av 2020.

7.3 Lagen om mätinstrument

4 §. Förhållande till annan lagstiftning. Det föreslås att hänvisningen till NLF-förordningen i paragrafens 4 mom. uppdateras och att momentet utökas med en hänvisning till marknads kontrollförordningen. NLF-förordningens bestämmelser om marknads kontroll och yttre gränskontroll har upphävts genom marknads kontrollförordningen. I NLF-förordningen föreskrivs det fortfarande om ackreditering av organ för bedömning av överensstämmelse och om CE-märkningen av produkter. I marknads kontrollförordningen föreskrivs det åter om en ram för marknads kontrollen, för samarbetet med ekonomiska aktörer samt för kontrollen av produkter som förs in på unionsmarknaden. Hänvisningarna är informativa.

Det föreslås att hänvisningen till marknads kontrollagen i paragrafens 5 mom. uppdateras så att den börjar motsvara den gällande EU-regleringen, där marknads kontrollförordningen har ersatt NLF-förordningens artiklar om yttre gränskontroll.

6 j §. Importörens skyldigheter när mätinstrument släpps ut på marknaden. Det föreslås att 6 mom. preciseras. Momentets gällande ordalydelse kan medföra osäkerhet beträffande huruvida den angivna tiden på tio år ska tolkas gälla även skyldigheten att bevara den tekniska dokumentationen. Det föreslås att paragrafen omformuleras så att det framgår klart av ordalydelsen att den angivna tiden på tio år gäller även skyldigheten att bevara den tekniska dokumentationen,

på det sätt som avses i artikel 10.8 i direktivet om mätinstrument och artikel 8.8 i direktivet om vågar.

25 a §. Ansvar för förpackare eller importörer. I lagen föreslås en ny paragraf, som gäller ansvaret för förpackare och importörer av produkter. Enligt den föreslagna paragrafen ska den som förpackar eller importerar en produkt se till att förpackningen överensstämmer med kraven i 25 §. I 25 § föreskrivs det om krav på färdigförpackningar, men paragrafen innehåller inte någon bestämmelse om vem som ansvarar för att en färdigförpackning överensstämmer med kraven. Kraven på färdigförpackningar baserar sig på rådets direktiv 76/211/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om färdigförpackning av vissa varor efter vikt eller volym samt på Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/45/EG om fastställande av bestämmelser för färdigförpackade varors nominella mängder, om upphävande av rådets direktiv 75/106/EEG och 80/232/EEG samt om ändring av rådets direktiv 76/211/EEG. Enligt bilaga I till direktiv 76/211/EEG ska förpackaren eller importören ansvara för att färdigförpackningar uppfyller kraven i direktivet. Nationellt föreskrivs det för närvarande om ansvaret för förpackare och importörer i 8 § i handels- och industriministeriets beslut om färdigförpackningar (179/2000), enligt vilken förpackaren eller importören ansvarar för att en färdigförpackning stämmer överens med kraven, vilket dessutom säkerställs i enlighet med punkt 4 i bilaga 1. Enligt 80 § i grundlagen ska bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter utfärdas genom lag. Under beredningen har man bedömt att det behöver föreskrivas genom lag om skyldigheten för förpackare och importörer av produkter att se till att färdigförpackningar överensstämmer med kraven. Bestämmelserna motsvarar det rådande rättsläget, men i fortsättningen föreskrivs det på lagnivå om ansvaret för förpackare och importörer.

Om förpackaren av en produkt har säte i EU-området, ansvarar denne för att en färdigförpackning överensstämmer med kraven. Om förpackaren inte har säte i EU-området, ansvarar importören för överensstämmelsen med kraven.

Artikel 41 i marknadskontrollförordningen förutsätter att medlemsstaterna fastställer sanktioner för brott mot skyldigheterna enligt de ovannämnda direktiven 76/211/EEG och 2007/45/EG. I denna proposition föreslås också sådana påföljdsbestämmelser som marknadskontrollförordningen förutsätter i 49 § i lagen om mätinstrument, inklusive en påföljd för brott mot förpackares och importörens skyldigheter enligt denna paragraf. Också ur denna synvinkel är det ändamålsenligt att föreskriva om skyldigheterna för förpackare och importörer på lagnivå.

26 §. Krav på volymmärkta flaskor. Det föreslås att paragrafen utökas med ett nytt 5 mom., enligt vilket tillverkare av volymmärkta flaskor ska se till att de volymmärkta flaskorna överensstämmer med kraven i paragrafen. Bestämmelser om krav på volymmärkta flaskor ingår i 26 § 1–4 mom., men paragrafen innehåller ingen bestämmelse om vem som ansvarar för att se till att volymmärkta flaskor överensstämmer med kraven. Bestämmelserna om volymmärkta flaskors överensstämmelse med kraven baserar sig på bestämmelser i rådets direktiv 75/107/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om flaskor som tjänar som mätbehållare. Nationellt föreskrivs det om ansvarig aktör i handels- och industriministeriets beslut om flaskor som tjänar som mätbehållare (180/2000), enligt vars 6 § tillverkaren ansvarar för att volymmärkta flaskor stämmer överens med kraven. På det sätt som konstaterats i fråga om förslaget till 25 a § har man på grund av kravet på att bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter utfärdas genom lag under beredningen bedömt att det behöver föreskrivas i lag om tillverkarens skyldighet att se till att volymmärkta flaskor överensstämmer med kraven. Bestämmelserna motsvarar det rådande rättsläget, men i fortsättningen föreskrivs det om tillverkarens ansvar på lagnivå.

Artikel 41 i marknadskontrollförordningen förutsätter att medlemsstaterna fastställer sanktioner för överträdelse av skyldigheterna enligt det ovannämnda direktivet 75/107/EEG. I denna proposition föreslås också sådana påföljdsbestämmelser som marknadskontrollförordningen förutsätter i 49 § i lagen om mätinstrument, inklusive en påföljd för brott mot tillverkares skyldigheter enligt denna paragraf. Också ur denna synvinkel är det ändamålsenligt att föreskriva om skyldigheterna för tillverkare på lagnivå.

33 a §. Marknadskontroll. I lagen föreslås en ny paragraf, där det föreskrivs att 34, 35 och 37–44 § om tillsynen över efterlevnaden av lagen om mätinstrument inte tillämpas på marknadskontroll av mätinstrument. På marknadskontrollen av mätinstrument tillämpas marknadskontrollagens bestämmelser. Lagen om mätinstrument hör till marknadskontrollagens tillämpningsområde och marknadskontrollagen tillämpas redan i praktiken på marknadskontrollen av produkter enligt lagen om mätinstrument, vilket var syftet när marknadskontrollagen bereddes. Eftersom marknadskontrollagen är recessiv lagstiftning och ska enligt dess 1 § tillämpas om inte något annat föreskrivs någon annanstans, kan bestämmelserna om tillsyn i lagen om mätinstrument medföra osäkerhet beträffande villkoren lagens bestämmelser som ska tillämpas på marknadskontrollen. I lagen om mätinstrument ingår bestämmelser om tillsyn i 34–44 § och dessa bestämmelser tillämpas på tillsynen över användningen av mätinstrument. När det gäller den praktiska tillsynen är behöriga tillsynsmyndigheter Säkerhets- och kemikalieverket samt regionförvaltningsverken. För att undanröja eventuell tolkningsosäkerhet och förtydliga lagen föreskrivs det i fortsättningen i lagen om mätinstrument uttryckligen att paragraferna i fråga inte är tillämpliga på marknadskontrollen.

Ett undantag är granskningsrätten enligt 36 §, som också i fortsättningen är tillämplig på marknadskontrollen av mätinstrument. I lagen om mätinstrument föreskrivs det mer ingående om granskningsrätten än i marknadskontrollagen, för enligt lagen om mätinstrument är det möjligt att utsträcka granskningsåtgärderna till sådana lokaler som används för stadigvarande boende om det finns skäl att misstänka att ett brott som avses i 30 kap. 1 § eller 36 kap. 1 eller 2 § i strafflagen (39/1889) har begåtts. Till denna del föreslås ingen ändring i nuläget, dvs. marknadskontrollmyndigheten har motsvarande granskningsrätt även i fortsättningen.

34 §. Tillsynsmyndigheter. I paragrafen föreslås ett nytt 3 mom. i stället för det tidigare upphävda 3 mom. Det är fråga om en informativ hänvisning till 4 § 1 mom. i marknadskontrollagen, där det föreskrivs om marknadskontrollmyndigheten. Marknadskontrollmyndighet enligt lagen om mätinstrument är Säkerhets- och kemikalieverket.

49 §. Brott mot måttbestämmelserna. Det föreslås att paragrafens 2 mom. ändras och att paragrafen utökas med nya 3 och 4 mom. De föreslagna 2 och 3 mom. innehåller straffbestämmelser för brott mot lagens skyldigheter som gäller produkters överensstämmelse med kraven samt om brott mot skyldigheterna enligt artikel 4 i marknadskontrollförordningen i fråga om mätinstrument. I artikel 49 i direktivet om mätinstrument förutsätts att medlemsstaterna föreskriver effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner för överträdelser av skyldigheterna enligt direktivet. En motsvarande bestämmelse ingår också i artikel 42 i direktivet om vågar. Dessutom förutsätter artikel 41 i marknadskontrollförordningen att medlemsstaterna föreskriver motsvarande sanktioner för överträdelse av skyldigheter enligt marknadskontrollförordningen samt den EU-lagstiftning som uppräknas i bilaga II till förordningen. Bilaga II omfattar direktiv 75/107/EEG om flaskor som tjänar som mätbehållare samt direktiven 76/211/EEG samt 2007/45/EG om färdigförpackningar.

Enligt straffbestämmelsen i 49 § 1 mom. i lagen om mätinstrument är det straffbart att bryta mot tillsynsmyndighetens förbud eller åläggande enligt 41–44 §. På tillsynen över mätinstru-

ments överensstämmelse med kraven tillämpas inte bestämmelserna i 41–44 § i lagen om mätinstrument utan marknadskontrollagen, varför straffbestämmelserna som de ser ut nu inte är tillämpliga på brott mot skyldigheterna som gäller mätinstrumentets överensstämmelse med kraven. I marknadskontrollagen finns det igen inga bestämmelser om påföljder med undantag av administrativa tvångsmedel, utan varje sektorlag innehåller separata påföljdsbestämmelser. Av denna orsak behöver en ny bestämmelser om påföljderna för brott mot de skyldigheter som gäller produkters överensstämmelse med kraven föreslås i lagen om mätinstrument. Samtidigt behöver det också föreslås straffbestämmelser om brott mot skyldigheterna enligt artikel 4 i marknadskontrollförordningen. De produkter som hör till tillämpningsområdet för direktivet om mätinstrument och direktivet om vågar hör också till tillämpningsområdet för artikel 4 i marknadskontrollförordningen, varför skyldigheterna enligt artikeln gäller också aktörer inom sektorerna i fråga och marknadskontrollförordningen förutsätter påföljdsbestämmelser också för deras del.

Som grad av tillräknande föreslås i fråga om 2 mom. uppsåtlighet eller grov oaktsamhet. Graden av tillräknande är den samma som i fråga om straffbara gärningar enligt 1 mom. Paragrafens 1 mom. är tillämpligt på brott mot skyldigheterna som gäller användning av mätinstrument när en aktör bryter mot tillsynsmyndighetens förbud eller åläggande som gäller dem. Skyldigheter som gäller mätinstrumentets överensstämmelse med kraven har föreskrivits för tillverkare, importörer, distributörer, tillverkarens representanter samt i vissa situationer leverantörer av distributions-tjänster. Av dessa aktörer förutsätts specialkunnande för att säkerställa att mätinstrumenten uppfyller kraven. En tillförlitlig verksamhet i anslutning till mätinstrument spelar en nyckelroll vid handel, myndighetsverksamhet samt andra viktiga samhällsfunktioner. Genom kraven försöker man säkerställa konsumentskyddet, förtroendet för korrekta mätresultat samt ärlig och öppen handel och rättvisa konkurrensförhållanden. I 2 mom. föreslås att det ska vara straffbart att uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryta mot sådana skyldigheter som direkt hänför sig till ett mätinstrumentets egenskaper och överensstämmelse med kraven eller till de åtgärder som aktören är skyldig att vidta om det upptäcks att ett mätinstrument inte överensstämmer med kraven. Momentet innehåller inga straff för brott mot de formella kraven. Formella krav är till exempel krav på dokumentation och märkningar. Det är motiverat att det är straffbart om de aktörer som ansvarar för mätinstrumentets överensstämmelse med kraven uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot sina skyldigheter, eftersom dessa skyldigheter hänför sig direkt till de krav som ställs på mätinstrumentets egenskaper och till åtgärder som vidtas på grund av mätinstrument som inte överensstämmer med kraven, och det är mycket sannolikt att brott mot dessa skyldigheter orsakar betydande olägenheter för de rättsobjekt som skyddas, såsom konsumentskyddet, ärlig handel och rättvisa konkurrensförhållanden.

I det föreslagna 2 mom. ingår en subsidiaritetsklausul. På överträdelse av de skyldigheter som det föreslås att ska omfattas av straffbarhet kan också strafflagens 16 kap. 8 § om ingivande av osant intyg till myndighet, 33 kap. om förfälskningsbrott samt 36 kap. om bedrägeribrott bli tillämpliga. Enligt förslaget till 2 mom. undantas dessutom ringa gärningar helt och hållet från straffansvar. Vid bedömningen av om en gärning är ringa kan man beakta till exempel hur stor risk produkten orsakar för ovannämnda rättsobjekt som skyddas samt en hur stor mängd produkter eller ett hur stort produktparti överträdelsen gäller.

Den föreslagna 2 mom. 1 punkten gäller tillverkarens skyldighet enligt 6 d § 1 mom. och 6 b § att säkerställa mätinstrumentets överensstämmelse med kraven innan det släpps ut på marknaden. Enligt 6 d § 1 mom. ska tillverkaren innan ett mätinstrument släpps ut på marknaden säkerställa och kunna visa att mätinstrumentet har konstruerats och tillverkats i enlighet med de krav som anges i denna lag. Bestämmelser om krav på mätinstrument finns i 6 b §, som också innehåller ett bemyndigande att utfärda förordning, enligt vilket närmare bestämmelser om de väsentliga kraven på ett mätinstrument och om de speciella kraven på varje instrument utfärdas

genom förordning av statsrådet. Straffbestämmelser gäller således också de krav som avses i statsrådets förordning om icke-automatiska vågar (1431/2016) och i statsrådets förordning om väsentliga krav på mätinstrument, visande av överensstämmelse med kraven och särskilda tekniska krav (1432/2016). Avsikten är att till dessa statsrådsförordningar foga återhänvisningar till straffbestämmelsen i lagen.

Enligt den föreslagna 2 mom. 2 punkten är det straffbart att uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryta mot förbudet enligt 6 j § 1 mom. enligt vilket importören inte får släppa ut andra mätinstrument på marknaden än sådana som överensstämmer med kraven. Brott mot exempelvis skyldigheten enligt 6 j § 4 mom. att säkerställa att mätinstrumentets förvarings- eller transportförhållanden inte äventyrar instrumentets överensstämmelse med kraven föreslås inte vara straffbart för importören. Det centrala syftet med skyldigheten är att säkerställa att produkter som strider mot kraven inte hamnar på marknaden. I detta sammanhang föreslås det vara straffbart om importören bryter mot sin skyldighet att se till de mätinstrument som släpps ut på marknaden överensstämmer med kraven, vilket under beredningen har bedömts vara tillräckligt för att uppnå syftet.

Enligt den föreslagna 2 mom. 3 punkten ska det vara straffbart att uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryta mot tillverkarens, importörens eller distributörens skyldighet enligt 6 m § 1 och 2 mom. att vidta korrigerande åtgärder och informera tillsynsmyndigheten. I bestämmelsen sägs att en tillverkare eller importör som har anledning att misstänka att ett mätinstrument som den har släppt ut på marknaden inte uppfyller kraven i denna lag ska omedelbart vidta åtgärder för att få mätinstrumentet att överensstämma med kraven eller för att dra tillbaka instrumentet från marknaden eller återkalla instrumentet. Också distributören ska vidta dessa åtgärder. Med tillbakadragande av ett mätinstrument från marknaden avses alla åtgärder i syfte att förhindra att ett mätinstrument i leveranskedjan tillhandahålls på marknaden. Med återkallelse avses åtgärder för att dra tillbaka mätinstrument som redan tillhandahålls för slutanvändaren. Det bör bedömas från fall till fall vilka korrigerande åtgärder som är tillräckliga att vidta. Exempelvis om ett mätinstrument som strider mot kraven ännu inte har nått slutanvändarna, räcker det med att säkerställa att mätinstrument i leveranskedjan inte tillhandahålls på marknaden.

De ekonomiska aktörernas skyldigheter enligt artikel 4 i marknadskontrollförordningen lämpar sig för produkter som hör till tillämpningsområdet för direktivet om mätinstrument och direktivet om vågar. Dessa direktiv har genomförts genom bestämmelser i lagen om mätinstrument. I detta sammanhang föreslås i lagen om mätinstrument också de bestämmelser som sanktioner som artikel 41 i marknadskontrollförordningen förutsätter för brott mot skyldigheterna i artikel 4 i den förordningen.

Enligt den föreslagna till 2 mom. 4 punkten är det straffbart att uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryta mot skyldigheten enligt artikel 4.3 d i marknadskontrollförordningen för en tillverkarens representant eller leverantör av distributionstjänster att vidta korrigerande åtgärder och minska riskerna. Enligt bestämmelsen i fråga ska den ekonomiska aktören samarbeta med marknadskontrollmyndigheterna, inbegripet på motiverad begäran, och se till att de omedelbara nödvändiga korrigerande åtgärderna vidtas för att avhjälpa fall av bristande överensstämmelse med de krav som fastställs i harmoniserad unionslagstiftning som gäller för produkten i fråga eller, om det inte är möjligt, minska de risker som den produkten medför när så krävs av marknadskontrollmyndigheterna eller på eget initiativ, när den ekonomiska aktören har skäl att tro att produkten i fråga utgör en risk. När det gäller lagstiftningen om mätinstrument bör bedömningen i första hand göras med avseende på om ett mätinstrument som strider mot kraven utgör en ekonomisk risk samt om risken snedvrider konkurrensförhållandena. Tillverkarens representant och leverantören av distributionstjänster ska alltså försöka minska de risker som beror på ett mätinstrument som inte överensstämmer med kraven. Under beredningen har det bedömts

att den allmänna samarbetskyldigheten för den ekonomiska aktören inte är så exakt att det är möjligt att i detta sammanhang föreslå att brott mot den ska vara straffbart. Enbart brott mot den samarbetskyldighet som nämns i artikel 4.3 d i marknadskontrollförordningen ska således inte vara straffbart, utan i detta sammanhang föreslås att straffansvaret ska gälla brott mot andra skyldigheter som föreskrivs i ledet i fråga.

Det föreslås vara straffbart om aktören inte säkerställer att det i enlighet med artikel 4.3 d i förordningen omedelbart vidtas korrigerande åtgärder om produkten inte uppfyller lagstiftningens krav eller, om det inte är möjligt, de risker som den produkten medför minskas när så krävs av marknadskontrollmyndigheterna eller på eget initiativ, när den ekonomiska aktören tror eller har skäl att tro att produkten i fråga utgör en risk. Det föreslås alltså inte vara straffbart enbart att aktören inte ser till att omedelbara korrigerande åtgärder vidtas, utan vid bedömningen av straffbarheten bör det också beaktas att aktören, om det inte är möjligt att vidta korrigerande åtgärder bör minska de risker som den produkten medför på de villkor som anges i förordningen. En aktör som till exempel på marknadskontrollmyndighetens begäran minskar de risker produkten medför i enlighet med förordningen trots att det i det läget inte är möjligt att vidta korrigerande åtgärder uppfyller sin skyldighet enligt förordningen, och förfarandet är inte straffbart. I enskilda fall blir det också aktuellt att bedöma vilka åtgärder som kan vidtas för att minska risken. Ifall brister hos en produkt av någon orsak inte kan korrigeras, kan åtgärder för att minska risken vara till exempel att informera slutanvändarna om den upptäckta risken eller att ge slutanvändarna anvisningar om hur risken kan minskas.

I 6 j § 3 mom. i lagen om mätinstrument ingår skyldighet för importören att informera tillverkaren och tillsynsmyndigheten om ett mätinstrument medför en risk. Motsvarande informationsskyldighet för distributören ingår i 6 k § 3 mom., och dessutom innehåller artikel 4.3 c i marknadskontrollförordningen skyldighet för alla ekonomiska aktörer att informera marknadskontrollmyndigheten om det finns skäl att tro att en berörd produkt utgör en risk. Under beredningen har man kommit fram till att inte föreslå att dessa skyldigheter ska kriminaliseras i detta sammanhang. Den risk som ett mätinstrument medför är i första hand ekonomisk och hänför sig till snedvridning av konkurrensförhållandena. Bedömningen av innebörden av begreppet risk har emellertid ansetts kunna tolkas på så pass många olika sätt, jämfört med till exempel vissa andra produktsektorer där säkerheten är mera central, att lagstadgad skyldighet att informera om risker inte uppfyller de krav på exakthet och noggrann avgränsning som förutsätts av en straffbestämmelse. Dessutom föreslås det i detta sammanhang att det ska vara straffbart att bryta mot en mera exakt skyldighet som eftersträvar samma mål och som ingår i lagens 6 m § 1 och 2 mom. Enligt dessa bestämmelser ska en tillverkare, importör och distributör som har anledning att misstänka att ett mätinstrument inte uppfyller kraven i lagen vidta korrigerande åtgärder och informera tillsynsmyndigheten. Av dessa orsaker föreslås det inte i detta sammanhang att skyldigheter som gäller information om risker ska omfattas av straffbestämmelserna.

Som grad av tillräknande föreslås i fråga om 3 mom. uppsåt. De gärningar som föreslås vara straffbara i 3 mom. innefattar för det första skyldigheter som gäller formella krav på mätinstrument. Sådana krav är till exempel olika krav på dokumentation och märkningar. Även dessa formella skyldigheter spelar en central roll för att säkerställa och bedöma mätinstruments överensstämmelse med kraven. Särskilt när brottet är uppsåtligt försämras förtroendet för mätinstruments överensstämmelse med kraven avsevärt och eftersom den administrativa bördan minskar får de aktörer en ogrundad konkurrensfördel som avsiktligt underlåter att fullgöra sina skyldigheter. Av de orsaker som beskrivs ovan behövs det straffbestämmelser även i fråga om dessa gärningar. Dessutom innehåller momentet bestämmelser om straffansvar i fråga om brott mot sådana skyldigheter som gäller frivilliga märkningar på färdigförpackningar och volymmärkta flaskor utöver annan överensstämmelse med kraven på förpackningar och volymmärkta flaskor. Trots att det är frivilligt att använda märkningarna är uppsåtligt missbruk av dem och

därmed uppsåtligt vilseledande av konsumenter och andra slutanvändare på så vis klandervärt att det har ansetts behövt att föreslå straff för gärningarna. Graden av tillräknande föreslås dock vara uppsåt i fråga om dessa gärningar. I 3 mom. föreslås graden av tillräknande med avvikelse från 2 mom. vara uppsåt, eftersom det är fråga om brott mot skyldigheter som gäller formell överensstämmelse med kraven i anslutning till exempelvis sådana dokument och märkningar beträffande vilka det inte har ansetts motiverat att utsträcka graden av tillräknande längre än till uppsåt.

Den föreslagna 3 mom. 1 punkten gäller tillverkarens skyldigheter enligt 6 d § 2–5 mom. Enligt dessa lagbestämmelser ska tillverkaren låta genomföra ett lämpligt förfarande för bedömning av mätinstrumentets överensstämmelse med kraven genom att anlita ett anmält organ, utarbeta teknisk dokumentation och upprätta en EU-försäkran om överensstämmelse samt att bevara dessa i tio år från det att instrumentet har släppts ut på marknaden.

Den föreslagna 3 mom. 2 punkten gäller tillverkarens skyldighet enligt 6 g § att ange sina kontaktuppgifter och säkerställa att ett mätinstrument är försett med de märkningar som krävs och åtföljs av bruksanvisningar och annan information. Enligt paragrafen ska tillverkaren på mätinstrumentet ange till exempel sitt namn, sitt registrerade produktnamn eller registrerade varumärke och sin postadress samt en enda kontaktpunkt där tillverkaren kan kontaktas. Det föreskrivs närmare om märkningen av, anvisningarna om och uppgifterna om tillförlitligheten hos mätinstrument i statsrådets förordning om icke-automatiska vågar (1431/2016) samt i statsrådets förordning om väsentliga krav på mätinstrument, visande av överensstämmelse med kraven och särskilda tekniska krav (1432/2016).

Den föreslagna 3 mom. 3 punkten gäller importörens skyldighet enligt 6 j § 2 mom. att säkerställa att tillverkaren har fullgjort sina skyldigheter enligt 6 j § 2 mom. och att instrumentet är försett med den information som nämns i 2 mom. Enligt den föreslagna 3 mom. 4 punkten gäller importörens skyldighet enligt 6 j § 6 mom. att hålla EU-försäkran om överensstämmelse och den tekniska dokumentationen tillgänglig i tio år. Enligt det aktuella momentet ska importören hålla en kopia av EU-försäkran om överensstämmelse tillgänglig för tillsynsmyndigheten och säkerställa att den tekniska dokumentationen på begäran kan tillhandahållas myndigheten i tio år från det att mätinstrumentet släpptes ut på marknaden.

Enligt den föreslagna 3 mom. 5 punkten ska det vara straffbart att uppsåtligen bryta mot distributörens skyldighet enligt 6 k § 1 mom. att kontrollera att mätinstrumentet är försett med de märkningar och den information som krävs åtföljs av de dokument som krävs. Enligt momentet ska dokumenten vara på finska eller svenska eller på ett annat språk som tillsynsmyndigheten godtar. Mätinstrumentets bruksanvisningar ska finnas åtminstone på finska och svenska.

Den föreslagna 3 mom. 6 punkten gäller tillverkarens, importörens eller distributörens skyldighet enligt 6 n § 1 mom. att ge tillsynsmyndigheten den information som behövs. I paragrafen föreskrivs om lämnande av den information och dokumentation som behövs för tillsynen över att lagen iakttas till tillsynsmyndigheten på dennes begäran. Sådan information och dokumentation kan beroende på situationen till exempel innefatta produktens överensstämmelse med kraven, teknisk dokumentation, bruksanvisning för produkten, uppgifter om den ursprungliga tillverkaren av produkten, beställningsdokument för produkten, tillgång till programvara som produkten innehåller, uppgifter om leveranskedjan och produktmängder eller andra nödvändiga tilläggsutredningar som marknadskontrollmyndigheten begär för bedömningen av produktens överensstämmelse med kraven. Informationen ska ges på finska eller svenska eller på något annat språk som tillsynsmyndigheten godtar.

Enligt 3 mom. 7 punkten är det straffbart att bryta mot förpackarens eller importörens skyldighet enligt 25 a § att se till att förpackningen överensstämmer med kraven. Enligt förslaget till 25 a § ska den som förpackar eller importerar en produkt se till att förpackningen överensstämmer med kraven i 25 §. I lagens 25 § ingår krav på förpackningar.

Enligt den föreslagna 3 mom. 8 punkten är det straffbart att uppsåtligen bryta mot tillverkarens skyldighet enligt 26 § 5 mom. att se till att volymmärkta flaskor överensstämmer med kraven. Enligt förslaget till 26 § 5 mom. ska tillverkare av volymmärkta flaskor se till att de volymmärkta flaskorna överensstämmer med kraven enligt 26 §.

Enligt den föreslagna 3 mom. 9 punkten är det straffbart att uppsåtligen bryta mot skyldigheten enligt artikel 4.3 a i marknadskontrollförordningen för en tillverkares representant eller leverantör av distributionstjänster som gäller EU-försäkringen om överensstämmelse eller teknisk dokumentation. I bestämmelsen i fråga sägs att om den harmoniserade unionslagstiftningen som är tillämplig på produkten föreskriver en EU-försäkringen om överensstämmelse eller prestandadeklaration och teknisk dokumentation, ska den ekonomiska aktören kontrollera att EU-försäkringen om överensstämmelse eller prestandadeklaration och teknisk dokumentation har upprättats och hålla försäkringen om överensstämmelse eller prestandadeklaration tillgänglig för marknadskontrollmyndigheterna under den period som krävs enligt den lagstiftningen samt säkerställa att dessa myndigheter på begäran kan få tillgång till den tekniska dokumentationen. När det gäller direktivet om mätinstrument och direktivet om vågar föreskrivs det om EU-försäkringen om överensstämmelse och teknisk dokumentation i direktivet i fråga samt i lagen om mätinstrument, och enligt den ska försäkringen om överensstämmelse och den tekniska dokumentationen hållas tillgänglig för tillsynsmyndigheten i tio år från det att produkten släpptes ut på marknaden. Därmed krävs det inte prestandadeklaration av mätinstrument. I fråga om mätinstrument ska det därför vara straffbart om tillverkarens representant eller leverantören av distributionstjänster förfar så att aktören i fråga inte säkerställer att EU-försäkringen om överensstämmelse och teknisk dokumentation för produkten har upprättats, att aktören i fråga inte håller försäkringen om överensstämmelse och den tekniska dokumentationen tillgänglig för marknadskontrollmyndigheten i de tio år som krävs eller att aktören i fråga inte säkerställer att marknadskontrollmyndigheten på begäran kan få tillgång till den tekniska dokumentationen. Det ska vara straffbart att uppsåtligen bryta mot vilken som helst av de ovannämnda skyldigheterna.

Enligt den föreslagna 3 mom. 10 punkten är det straffbart att uppsåtligen bryta mot skyldigheten enligt artikel 4.3 b i marknadskontrollförordningen för en tillverkares representant eller leverantör av distributionstjänster att ge information och dokumentation. Enligt bestämmelsen i fråga ska den ekonomiska aktören på en motiverad begäran från en marknadskontrollmyndighet ge den myndigheten all information och dokumentation som behövs för att visa att produkten överensstämmer med kraven, på ett språk som lätt kan förstås av den myndigheten. Sådan information och dokumentation kan beroende på situationen till exempel innefatta produktens överensstämmelse med kraven, teknisk dokumentation, bruksanvisning för produkten, uppgifter om den ursprungliga tillverkaren av produkten, beställningsdokument för produkten, tillgång till programvara som produkten innehåller, uppgifter om leveranskedjan och produktmängder eller andra nödvändiga tilläggsutredningar som marknadskontrollmyndigheten begär för bedömningen av produktens överensstämmelse med kraven. Uppfyllelsen av språkravet bör bedömas i det enskilda fallet. Det är klart att dokumentation på finska eller svenska som tillställs marknadskontrollmyndigheten uppfyller språkravet. Också information och dokumentation på engelska kan anses uppfylla marknadskontrollförordningens språkrav till den del som det är fråga om information enligt artikel 4.3 b i förordningen som ska tillställas marknadskontrollmyndigheten.

Enligt 4 mom. behöver åtal inte väckas och straff inte dömas ut för brott mot mätbestämmelserna om de ekonomiska följder som föranletts av ett annat myndighetsbeslut som meddelats på grund av gärningen ska anses tillräckliga i förhållande till gärningens allvarlighet. Enligt det gällande 49 § 2 mom. behöver ett straff inte dömas ut, om gärningsmannen bryter mot ett förbud eller ett föreläggande som har påförts på grund av samma gärning och som har förenats med vite. Det är ändamålsenligt att iaktta den princip om undvikande av sanktionskumulation som ligger bakom bestämmelsen även i fortsättningen inom sektorn, men den bestämmelse som föreslås i detta sammanhang skiljer sig från den gällande bestämmelsen bland annat så att vite inte nämns uttryckligen i bestämmelsen. Avsikten är att klargöra skillnaden mellan det straffrättsliga påföljdssystemet och vite, eftersom vite inte är en påföljd av straffnatur, utan en administrativ sanktion i anslutning till ett myndighetsföreläggande.

Bestämmelser av motsvarande typ finns också i den allmänna lagstiftningen, såsom 1 kap. 8 § i lagen om rättegång i brottmål (689/1997) och i 6 kap. 12 § i strafflagen (39/1889). Utöver vad som i den allmänna lagstiftningen föreskrivs om avstående från åtgärder föreslås det i detta sammanhang specialbestämmelser om avstående från åtgärder i vissa situationer där ett myndighetsbeslut som meddelats på grund av en gärning medför ekonomiska påföljder. Det föreslagna bestämmelserna ger myndigheterna större prövningsrätt än den allmänna lagstiftningen att bedöma tillräckligheten av de administrativa påföljder som hör till tillämpningsområdet för denna lag och behovet av straffrättsliga åtgärder i förhållande till den gärning som ska bedömas. I princip är administrativa tillsynsmetoder och tvångsmedel, såsom vite och hot om tvångsutförande, primära åtgärder vid fall av överträdelse i förhållande till straffrättsliga påföljder. Denna princip har tillämpats inom sektorn även i nuläget. Förutom domstolarna ges även åklagarmyndigheterna prövningsrätt. I bestämmelsen är det fråga om en skälighetsbedömning i det enskilda fallet.

Dessutom är det nödvändigt att undvikande av sanktionskumulation kan bedömas även i de situationer där en aktör har börjat vidta åtgärder utan att det beror på ett myndighetsbeslut eller myndighetsföreläggande. En aktör som vidtagit korrigerande åtgärder på eget initiativ ska inte vara i sämre ställning än till exempel en sådan aktör på vars bekostnad motsvarande åtgärder har vidtagits på grund av hot om tvångsutförande. Det bör eftersträvas att aktörerna aktivt och på eget initiativ vidtar korrigerande åtgärder genast när bristande överensstämmelse upptäcks. Under beredningen har man bedömt att den allmänna lagstiftningens bestämmelser till denna del är tillräckliga för att säkerställa att aktörerna behandlas lika. I 1 kap. 8 § i lagen om rättegång i brottmål och i 6 kap. 12 § i strafflagen föreskrivs om åtalseftergift och domseftergift i sådana situationer där den som är misstänkt för eller har begått ett brott vidtar åtgärder för att förhindra eller undanröja konsekvenserna av sin gärning. Den allmänna lagens bestämmelser är tillräckliga även i sådana situationer där en aktör på eget initiativ vidtar åtgärder för att rätta till en överträdelse som gäller en produkts bristande överensstämmelse med kraven.

50 §. Sökande av ändring i tillsynsmyndighetens beslut. Paragrafen uppdateras i överensstämmelse med lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019) upphävde förvaltningsprocesslagen från och med ingången av 2020. Det föreslås att bestämmelsen om besvärstillstånd för fortsatta besvär stryks i paragrafen, eftersom en sådan bestämmelse ingår i 107 § 1 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden, och det behöver således inte föreskrivas särskilt om saken i speciallagar. Det ska fortfarande krävas besvärstillstånd för fortsatta besvär till högsta förvaltningsdomstolen.

51 §. Sökande av ändring i de anmälda organens och besiktningsorganens beslut. Det föreslås att ordalydelsen i 1 mom. ändras. Det är fråga om en lagteknisk ändring. Paragrafens 2 mom. uppdateras i överensstämmelse med lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Lagen om rätte-

gång i förvaltningsärenden (808/2019) upphävde förvaltningsprocesslagen från och med ingången av 2020. Det föreslås att bestämmelsen om besvärstillstånd för fortsatta besvär stryks i momentet, eftersom en sådan bestämmelse ingår i 107 § 1 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden, och det behöver således inte föreskrivas särskilt om saken i speciallagar. Det ska fortfarande krävas besvärstillstånd för fortsatta besvär till högsta förvaltningsdomstolen.

7.4 Lagen om marknadskontrollen av vissa produkter

1 §. Tillämpningsområde. Det föreslås att paragrafens 1 mom. utökas med lagen om leksakers säkerhet. Marknadskontrollagen ska alltså i fortsättningen tillämpas på marknadskontrollen av leksaker, om inte något annat föreskrivs i lagen om leksakers säkerhet. Det är motiverat att utsträcka lagens tillämpningsområde även till marknadskontrollen av leksaker, för att bestämmelserna om marknadskontroll ska vara så enhetliga som möjligt och för att marknadskontrollmyndigheten ska förfoga över de befogenheter som marknadskontrollförordningen förutsätter och som det föreskrivs om i marknadskontrollagen. Lagen ska tillämpas på marknadskontrollåtgärder på ett sätt som kompletterar marknadskontrollförordningen.

7.5 Gasanordningslagen

9 §. Ändringssökande. Det föreslås att ordalydelsen i 1 mom. ändras. Det är fråga om en lagteknisk ändring. Paragrafens 2 mom. uppdateras i överensstämmelse med den nya lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019) upphävde förvaltningsprocesslagen från och med ingången av 2020. Det föreslås att bestämmelsen om besvärstillstånd för fortsatta besvär stryks i momentet, eftersom en sådan bestämmelse ingår i 107 § 1 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden, och det behöver således inte föreskrivas särskilt om saken i speciallagar. Det ska fortfarande krävas besvärstillstånd för fortsatta besvär till högsta förvaltningsdomstolen.

12 §. Straffbestämmelser. Det föreslås att paragrafens 2 och 3 mom. ändras. Ändringarna gäller straffbarhet för åsidosättande av de skyldigheterna enligt i artikel 4.3 a–d i marknadskontrollförordningen. De produkter som hör till tillämpningsområde för gasanordningsförordningen (EU) 2016/426 omfattas av tillämpningsområdet för artikel 4 i marknadskontrollförordningen. I artikel 41 i marknadskontrollförordningen förutsätts att medlemsstaterna fastställer sanktioner som är effektiva, proportionella och avskräckande. Det har ansetts nödvändigt att föreskriva om straffbarhet för brott mot vissa skyldigheter för ekonomiska aktörer enligt gasanordningslagen och gasanordningsförordningen eftersom kraven enligt lagen berör produktsäkerhet och förhindrandet av risker, vilket innebär att brott mot skyldigheterna kan ha mycket allvarliga följder. I detta sammanhang bör bestämmelsen om straffbarhet utvidgas till att också beröra åsidosättandet av ekonomiska aktörers skyldigheter enligt artikel 4 i marknadskontrollförordningen. Det är jämlikt och likvärdigt för att straffbestämmelserna inom samma produktsektor ska beröra de ekonomiska aktörerna likvärdigt i enlighet med hur ansvaret graderas i leverantörskedjan och hur det föreskrivs särskilt om ansvaret.

Enligt artikel 4 i marknadskontrollförordningen får en produkt på vilken den lagstiftning som avses i artikel 4.5 tillämpas trots den harmoniserade unionslagstiftning som är tillämplig på produkten släppas ut på marknaden endast om en ekonomisk aktör med säte i unionen är ansvarig för de uppgifter som anges i artikel 4.3. Enligt artikeln är ansvaret graderat, och skyldigheterna för en ekonomisk aktör som har rollen av motpart enligt artikel 4 begränsar inte andra aktörers skyldigheter.

En aktör som avses i artikel 4 är kontaktperson för produkten. Eftersom straffbarheten för åsidosättande av skyldigheterna för tillverkare, importörer och distributörer i huvudsak redan beaktas i gasanordningslagen, behövs i detta sammanhang bestämmelser om kriminalisering av åsidosättande av skyldigheterna för tillverkare och importörer endast till vissa delar. Däremot har åsidosättande av skyldigheterna enligt förordningen för en tillverkares representant som avses i artikel 4 inte tidigare sanktionerats. I gasanordningsförordningen föreskrivs det inte om några skyldigheter för en leverantör av distributionstjänster, och det är fråga om en nya ekonomisk aktör för denna produktsektor.

Det föreslås att brott mot vissa skyldigheter för ekonomiska aktörer enligt artikel 4 i marknadskontrollförordningen ska kunna leda till böter, om inte strängare straff föreskrivs för gärningen i någon annan lag. Det föreslås att straffbestämmelsen avgränsas så att den i situationer enligt artikel 4 berör skyldigheter för sådana ekonomiska aktörer som inte omfattas av de sektorvisa bestämmelserna och straffbestämmelserna i gasanordningslagen. Sådana ekonomiska aktörer är i fråga om gasanordningar tillverkares representanter och leverantörer av distributionstjänster enligt artikel 4 i marknadskontrollförordningen för alla skyldigheter enligt artikel 4.3, och dessutom tillverkare och importörer i fråga om vissa skyldigheter enligt artikel 4.3 a och 4.3 b.

Enligt den föreslagna nya 2 mom. 1 punkten är det straffbart att uppsåtligen bryta mot skyldigheten enligt artikel 4.3 a i marknadskontrollförordningen för en tillverkare eller importör att hålla försäkran om överensstämmelse och den tekniska dokumentationen tillgänglig för marknadskontrollmyndigheten i tio år samt att säkerställa att marknadskontrollmyndigheten på begäran kan få tillgång till den tekniska dokumentationen. Bestämmelser om skyldigheten ingår också för tillverkarens del i artikel 7 i gasanordningsförordningen och för importörens del i artikel 9 i den förordningen. Tiden på tio år börjar enligt bestämmelserna löpas från det att produkten har släppts ut på marknaden. Enligt artikel 4.3 a i marknadskontrollförordningen ska aktören också kontrollera att EU-försäkran om överensstämmelse eller prestandadeklaration och teknisk dokumentation har upprättats. I detta sammanhang föreslås det ändå inte att brott mot denna skyldighet kriminaliseras för importörens del, eftersom straffbarhet för brott mot motsvarande skyldighet redan ingår i 1 mom. 3 och 8 punkten för tillverkarens och importörens del.

Enligt den föreslagna 2 mom. 2 punkten är det straffbart att uppsåtligen bryta mot skyldigheten enligt artikel 4.3 a i marknadskontrollförordningen för en tillverkarens representant eller leverantör av distributionstjänster att iaktta det som gäller EU-försäkran om överensstämmelse och teknisk dokumentation. I bestämmelsen i fråga sägs att om den harmoniserade unionslagstiftning som är tillämplig på produkten föreskriver en EU-försäkran om överensstämmelse eller prestandadeklaration och teknisk dokumentation, ska den ekonomiska aktören kontrollera att EU-försäkran om överensstämmelse eller prestandadeklaration och teknisk dokumentation har upprättats och hålla försäkran om överensstämmelse eller prestandadeklaration tillgänglig för marknadskontrollmyndigheterna under den period som krävs enligt den lagstiftningen samt säkerställa att dessa myndigheter på begäran kan få tillgång till den tekniska dokumentationen. När det gäller produkter enligt gasanordningsdirektivet föreskrivs det om EU-försäkran om överensstämmelse och teknisk dokumentation i gasanordningsförordningen, och enligt den ska försäkran om överensstämmelse och den tekniska dokumentationen hållas tillgänglig för tillsynsmyndigheten i tio år från det att produkten släpptes ut på marknaden eller togs i bruk. Däremot krävs det inte prestandadeklaration av gasanordningar. I fråga om gasanordningar ska det därför vara straffbart om tillverkarens representant eller leverantören av distributionstjänster förfar så att aktören i fråga inte säkerställer att EU-försäkran om överensstämmelse och teknisk dokumentation för produkten har upprättats, att aktören i fråga inte håller försäkran om överensstämmelse och den tekniska dokumentationen tillgänglig för marknadskontrollmyndigheten i de tio år som krävs eller att aktören i fråga inte säkerställer att marknadskontrollmyndigheten

på begäran kan få tillgång till den tekniska dokumentationen. Det ska vara straffbart att uppsåtligt bryta mot vilken som helst av de ovannämnda skyldigheterna.

Enligt den föreslagna nya 2 mom. 3 punkten är det straffbart att uppsåtligt bryta mot skyldigheten enligt artikel 4.3 b i marknadskontrollförordningen för en tillverkare, importör, tillverkarens representant eller leverantör av distributionstjänster att ge information och dokumentation. Enligt bestämmelsen i fråga ska den ekonomiska aktören på en motiverad begäran från en marknadskontrollmyndighet ge den myndigheten all information och dokumentation som behövs för att visa att produkten överensstämmer med kraven, på ett språk som lätt kan förstås av den myndigheten. Sådana information och dokumentation kan beroende på situationen till exempel innefatta produktens överensstämmelse med kraven, teknisk dokumentation, bruksanvisning för produkten, uppgifter om den ursprungliga tillverkaren av produkten, beställningsdokument för produkten, tillgång till programvara som produkten innehåller, uppgifter om leveranskedjan och produktmängder eller andra nödvändiga tilläggsutredningar som marknadskontrollmyndigheten begär för bedömningen av produktens överensstämmelse med kraven. Uppfyllelsen av språkravet bör bedömas i det enskilda fallet. Det är klart att dokumentation på finska eller svenska som tillställs marknadskontrollmyndigheten uppfyller språkravet. Också information och dokumentation på engelska kan anses uppfylla marknadskontrollförordningens språkrav till den del som det är fråga om information enligt artikel 4.3 b i förordningen som ska tillställas marknadskontrollmyndigheten.

Enligt den föreslagna 2 mom. 4 punkten är det dessutom straffbart att uppsåtligt bryta mot skyldigheten enligt artikel 4.3 c i marknadskontrollförordningen för en tillverkarens representant eller leverantör av distributionstjänster att informera om en risk. Enligt bestämmelsen i fråga ska den ekonomiska aktören informera marknadskontrollmyndigheten om aktören har skäl att tro att en berörd produkt utgör en risk. Anmälan kan göras till exempel via EU-kommissionens system Product Safety Business Alert Gateway (tidigare Business Application) eller direkt till marknadskontrollmyndigheten. Det bör bedömas från fall till fall när förutsättningen att aktören har skäl att tro att en berörd produkt utgör en risk uppfylls. Exempelvis underrättelse till aktören om farliga situationer eller olyckor till följd av brister hos produkten kan uppfylla förutsättningen. Underrättelse till marknadskontrollmyndigheten ska lämnas redan i det skedet då det finns skäl att tro att en risk föreligger i stället för att aktören i en sådan situation börjar invänta ytterligare information om eller bekräftelse på att risken föreligger.

Enligt den föreslagna 2 mom. 5 punkten är det också straffbart att uppsåtligt bryta mot skyldigheten enligt artikel 4.3 d i marknadskontrollförordningen för en tillverkarens representant eller leverantör av distributionstjänster att vidta korrigerande åtgärder och minska riskerna. Enligt bestämmelsen i fråga ska den ekonomiska aktören samarbeta med marknadskontrollmyndigheterna, inbegripet på motiverad begäran, och se till att de omedelbara nödvändiga korrigerande åtgärderna vidtas för att avhjälpa fall av bristande överensstämmelse med de krav som fastställs i harmoniserad unionslagstiftning som gäller för produkten i fråga eller, om det inte är möjligt, minska de risker som den produkten medför när så krävs av marknadskontrollmyndigheterna eller på eget initiativ, när den ekonomiska aktören har skäl att tro att produkten i fråga utgör en risk. Under beredningen har det bedömts att den allmänna samarbetskyldigheten för den ekonomiska aktören inte är så exakt att det är möjligt att i detta sammanhang föreslå att brott mot den ska vara straffbart. Enbart brott mot den samarbetskyldighet som nämns i artikel 4.3 d i marknadskontrollförordningen ska således inte vara straffbart, utan i detta sammanhang föreslås att straffansvaret ska gälla brott mot andra skyldigheter som föreskrivs i ledet i fråga.

Det föreslås vara straffbart om aktören inte säkerställer att det i enlighet med artikel 4.3 d i förordningen omedelbart vidtas korrigerande åtgärder om produkten inte uppfyller lagstiftningens krav eller, om det inte är möjligt, de risker som den produkten medför minskas när så krävs

av marknadskontrollmyndigheterna eller på eget initiativ, när den ekonomiska aktören tror eller har skäl att tro att produkten i fråga utgör en risk. Det föreslås alltså inte vara straffbart enbart att aktören inte ser till att omedelbara korrigerande åtgärder vidtas, utan vid bedömningen av straffbarheten bör det också beaktas att aktören, om det inte är möjligt att vidta korrigerande åtgärder bör minska de risker som den produkten medför på de villkor som anges i förordningen. En aktör som till exempel på marknadskontrollmyndighetens begäran minskar de risker produkten medför i enlighet med förordningen trots att det i det läget inte är möjligt att vidta korrigerande åtgärder uppfyller sin skyldighet enligt förordningen, och förfarandet är inte straffbart. Frågan när aktören har skäl att tro att en berörd produkt utgör en risk bedöms på samma sätt som enligt 4 punkten. I enskilda fall blir det också aktuellt att bedöma vilka åtgärder som kan vidtas för att minska risken. Ifall brister hos en produkt av någon orsak inte kan korrigeras, kan åtgärder för att minska risken vara till exempel att informera slutanvändarna om den upptäckta risken eller att ge slutanvändarna anvisningar om hur risken kan minskas.

En motiverad grad av tillräknande för sanktioner för de skyldigheter som föreslås i det nya 2 mom. bedöms vara uppsåt. Den gärningar som föreslås vara straffbara i 2 mom. innefattar i huvudsak skyldigheter som gäller formella krav på gasanordningar. Sådana krav är till exempel olika dokumentations- och märkningskrav. Även dessa formella skyldigheter spelar en central roll för att säkerställa och bedöma gasanordningars överensstämmelse med kraven. Särskilt när brottet är uppsåtligt försämras förtroendet för gasanordningars överensstämmelse med kraven och en säker verksamhet avsevärt och eftersom den administrativa bördan minskar får de aktörer en ogrundad konkurrensfördel som avsiktligt underlåter att fullgöra sina skyldigheter. Uppsåtligt brott mot dessa skyldigheter är särskilt klandervärt och skadligt och därför behövs det straffbestämmelser även i fråga om dessa gärningar.

I förslaget till 2 mom. ingår en subsidiaritetsklausul, enligt vilken brott mot de gärningar som avses i 1 och 2 mom. leder till böter, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag. I enlighet med de föreslagna straffbestämmelserna kan också straffbestämmelsen om ingivande av osant intyg till myndighet i 16 kap. 8 § i strafflagen eller bestämmelserna om förfälskningsbrott i 33 kap. i den lagen blir tillämpliga på straffbara försummelser av skyldigheterna. Enligt förslaget till 2 mom. ska ringa gärningar helt och hållet undantas från straffansvar. Vid bedömningen av om en gärning är ringa kan man beakta till exempel hur stor risk produkten orsakar samt en hur stor mängd produkter eller ett hur stort produktparti överträdelserna gäller.

Enligt 3 mom. behöver åtal inte väckas och straff inte dömas ut om de ekonomiska följder som föranletts av ett annat myndighetsbeslut som meddelats på grund av gärningen ska anses tillräckliga i förhållande till gärningens allvarlighet. Enligt det gällande 12 § 2 mom. behöver ett straff inte dömas ut, om gärningsmannen bryter mot ett förbud eller ett föreläggande som har påförts på grund av samma gärning och som har förenats med vite. Det är ändamålsenligt att iaktta den princip om undvikande av sanktionskumulation som ligger bakom bestämmelsen även i fortsättningen inom sektorn, men den bestämmelse som föreslås i detta sammanhang skiljer sig från den gällande bestämmelsen bland annat så att vite inte nämns uttryckligen i bestämmelsen. Avsikten är att klargöra skillnaden mellan det straffrättsliga påföljdssystemet och vite, eftersom vite inte är en påföljd av straffnatur, utan en administrativ sanktion i anslutning till ett myndighetsföreläggande.

Bestämmelser av motsvarande typ finns också i den allmänna lagstiftningen, såsom 1 kap. 8 § i lagen om rättegång i brottmål (689/1997) och i 6 kap. 12 § i strafflagen (39/1889). Utöver vad som i den allmänna lagstiftningen föreskrivs om avstående från åtgärder föreslås det i detta sammanhang specialbestämmelser om avstående från åtgärder i vissa situationer där ett myn-

dighetsbeslut som meddelats på grund av en gärning medför ekonomiska påföljder. Det föreslagna bestämmelserna ger myndigheterna större prövningsrätt än den allmänna lagstiftningen att bedöma tillräckligheten av de administrativa påföljder som hör till tillämpningsområdet för denna lag och behovet av straffrättsliga åtgärder i förhållande till den gärning som ska bedömas. I princip är administrativa tillsynsmetoder och tvångsmedel, såsom vite och hot om tvångsutförande, primära åtgärder vid fall av överträdelse i förhållande till straffrättsliga påföljder. Denna princip har tillämpats inom sektorn även i nuläget. Förutom domstolarna ges även åklagarmyndigheterna prövningsrätt. I bestämmelsen är det fråga om en skälighetsbedömning i det enskilda fallet.

Dessutom är det nödvändigt att undvikande av sanktionskumulation kan bedömas även i de situationer där en aktör har börjat vidta åtgärder utan att det beror på ett myndighetsbeslut eller myndighetsföreläggande. En aktör som vidtagit korrigerande åtgärder på eget initiativ ska inte vara i sämre ställning än till exempel en sådan aktör på vars bekostnad motsvarande åtgärder har vidtagits på grund av hot om tvångsutförande. Det bör eftersträvas att aktörerna aktivt och på eget initiativ vidtar korrigerande åtgärder genast när bristande överensstämmelse upptäcks. Under beredningen har man bedömt att den allmänna lagstiftningens bestämmelser till denna del är tillräckliga för att säkerställa att aktörerna behandlas lika. I 1 kap. 8 § i lagen om rättegång i brottmål och i 6 kap. 12 § i strafflagen föreskrivs om åtalseftergift och domseftergift i sådana situationer där den som är misstänkt för eller har begått ett brott vidtar åtgärder för att förhindra eller undanröja konsekvenserna av sin gärning. Den allmänna lagens bestämmelser är tillräckliga även i sådana situationer där en aktör på eget initiativ vidtar åtgärder för att rätta till en överträdelse som gäller en produkts bristande överensstämmelse med kraven.

Innehållet i paragrafens 4 mom. motsvarar i fortsättningen det nuvarande 3 mom.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

I detta sammanhang föreslås det att det i fortsättningen föreskrivs på lagnivå om vissa skyldigheter som ingår i bestämmelser på lägre nivå än lag. Det är fråga om förpackarens och importörens skyldighet enligt 8 § i handels- och industriministeriets beslut om färdigförpackningar (179/2000) att säkerställa att produkten stämmer överens med kraven samt om tillverkarens skyldighet enligt 6 § i handels- och industriministeriets beslut om flaskor som tjänar som mätbehållaren (180/2000) att se till att volymmärkta flaskor stämmer överens med kraven. Det föreslås att det i fortsättningen föreskrivs om dessa skyldigheter i lagen om mätinstrument. Avsikten är att upphäva överlappande skyldigheter i handels- och industriministeriets ovannämnda beslut. I detta sammanhang är avsikten inte att föreslå några större ändringar i besluten.

Dessutom är avsikten att foga återhänvisningar till den föreslagna 49 § 2 mom. 1 punkten i lagen om mätinstrument till statsrådets förordning om icke-automatiska vågar (1431/2016) och statsrådets förordning om väsentliga krav på mätinstrument, visande av överensstämmelse med kraven och särskilda tekniska krav (1432/2016). Den aktuella punkten innehåller en straffbestämmelse som delvis får sitt innehåll från dessa författningar på lägre nivå än lag.

9 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft våren 2023. Den målsatta tidpunkten för ikraftträdandet påverkas av att alla bestämmelser i marknadskontrollförordningen har tillämpats från och med den 16 juli 2021. Målet är att de kompletterande nationella bestämmelserna träder i kraft så snart som möjligt så att marknadskontrollförordningens bestämmelser kan börja tillämpas fullt ut. Enligt arti-

kel 41 i marknadskontrollförordningen ska medlemsstaterna ha anmält sanktionerna till kommissionen senast den 16 oktober 2021. Målet är att de påföljdsbestämmelser som föreslås i denna proposition ska kunna anmälas till kommissionen så snabbt som möjligt.

10 Förhållande till andra propositioner

De nationella kompletterande bestämmelser som behövs som stöd för marknadskontrollförordningen har utfärdats etappvis under åren 2020 och 2021 till följd av bland annat olika förvaltningsområdets sektorvisa behov. Det föreslogs att marknadskontrollagens bestämmelser skulle anpassas på det sätt som marknadskontrollförordningen förutsätter i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag med om ändring av lagen om marknadskontrollen av vissa produkter och till lagar som har samband med den (RP 139/2021 rd), som överlämnades till riksdagen den 23 september 2021. I det sammanhanget föreslogs det att marknadskontrollagens tillämpningsområde skulle utvidgas och föreslogs behövliga ändringar i flera sektorlagar. Lagändringarna trädde i kraft den 11 april 2022. Dessutom har kompletterande bestämmelser som behövs som stöd för marknadskontrollförordningen för olika produktsektorer utfärdats genom flera andra propositioner som har beretts inom olika förvaltningsområden.

Vid kommunikationsministeriet har beretts regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om transport av farliga ämnen och till lagar som har samband med den (RP 220/2021 rd), som har överlämnats till riksdagen den 18 november 2021. I den propositionen föreslås det att 1 § 1 mom. i marknadskontrollagen ändras, och ändringar i det föreslås också i denna proposition, vilket måste beaktas i riksdagsbehandlingen av propositionerna.

Vid social- och hälsovårdsministeriet har beretts regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om genomförande av direktivet om tillgänglighetskrav för produkter och tjänster (RP 41/2022 rd), som har överlämnats till riksdagen den 7 april 2022. Avsikten är att den nya lagen om tillgänglighetskrav för produkter ska inkluderas i marknadskontrollagens tillämpningsområde och i den propositionen föreslås det att 1 § 1 mom. i marknadskontrollagen ändras, och ändringar i det föreslås också i denna proposition, vilket måste beaktas i riksdagsbehandlingen av propositionerna.

11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

De föreslagna bestämmelserna bör för det första bedömas utifrån rättsstatsprincipen och förvaltningens lagbundenhet, som tryggas i 2 § 3 mom. i grundlagen, eftersom det är fråga om en lag där utövningen av offentlig makt bestäms. Enligt grundlagen ska all utövning av offentlig makt bygga på lag, och lag ska noggrant iaktas i all offentlig verksamhet. Därför föreslås det att det föreskrivs exakt på lagnivå om myndigheterna samt om myndigheternas befogenheter och utövningen av dem. De föreslagna bestämmelserna gör det möjligt för marknadskontrollmyndigheterna att använda vissa nya befogenheter inom sektorerna för leksaker och maskiner som är avsedda att användas av konsumenter, eftersom marknadskontrollagens befogenheter i fortsättningen ska tillämpas även inom dessa sektorer. Dessa nya befogenheter hänför sig till användning av fingerad identitet och myndigheterna åtgärder, om produkter som strider mot kraven tillhandahålls på marknaden via onlinegränssnitt. Befogenheterna ingår i den gällande marknadskontrollagen och bedömning av dem med avseende på yttrandefrihet, som tryggas i 12 § 1 mom. i grundlagen, näringsfrihet, som tryggas i 18 § 1 mom. i grundlagen, samt egendomsskydd, som tryggas i 15 § 1 mom. i grundlagen, ingår i avsnitt 10 (förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning) i regeringens proposition RP 139/2021 rd. Befogenheterna har inte bedömts vara problematiska med avseende på grundlagen.

Den nya påföljdsregleringen bör bedömas med beaktande av de allmänna kriminaliseringsprinciperna. I 8 § i grundlagen föreskrivs det om den straffrättsliga legalitetsprincipen. Enligt paragrafen får ingen betraktas som skyldig till ett brott eller dömas till straff på grund av en handling som inte enligt lag var straffbar när den utfördes. För brott får inte dömas till strängare straff än vad som var föreskrivet i lag när gärningen begicks. Den straffrättsliga legalitetsprincipen inbegriper ett särskilt krav på att lagen ska vara exakt. Enligt principen ska brottsrekvisitet för varje brott anges tillräckligt exakt i lagen för att det utifrån bestämmelsens lydelse ska gå att sluta sig till om en åtgärd eller försummelse är straffbar (se GrUU 20/2018 rd, s. 2/I, GrUU 37/2016 rd, GrUU 3/2015 rd, GrUU 56/2014 rd). Av de straffbestämmelser som föreslås i denna lag framgår det också vems skyldighet som överträds och vilken skyldighet det är fråga om. Utifrån de föreslagna straffbestämmelsernas ordalydelse går det alltså att sluta sig till vilken åtgärd eller försummelse som är straffbar, och bestämmelserna är inte till den delen problematiska med tanke på 8 § i grundlagen.

Det bör beaktas att bötesstraff innebär ingrepp i den dömdes egendom. Enligt grundlagsutskottets etablerade praxis måste straffbestämmelser uppfylla de allmänna förutsättningarna för inskränkningar i de grundläggande fri- och rättigheterna. Kravet på proportionalitet förutsätter en avvägning av om det är nödvändigt att kriminalisera en handling för att skydda det bakomliggande rättsobjektet och om straffpåföljdens stränghet står i rätt proportion till gärningens klanderbarhet (GrUU 56/2014, s. 3). Eftersom straffrätten till sin karaktär ingriper i de grundläggande fri- och rättigheterna bör den tillämpas som det sista möjliga alternativet (ultima ratio-principen). Det bör göras en avvägning av om samma syfte kan nås på något annat sätt som innebär ett mindre ingrepp i de grundläggande fri- eller rättigheterna än kriminalisering (se GrUU 48/2017 rd s. 7, GrUU 23/1997 rd, s. 2/II) och om det finns ett vägande samhällligt behov av att kriminalisera en handling och en godtagbar grund inom systemet med de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUU 9/2016 rd, s. 2, GrUU 23/1997 rd, s. 2/II). Dessa aspekter har beaktats i avsnitt 5.1 om handlingsalternativ och i motiveringarna till de lagar som föreslås bli inkluderade i tillämpningsområdet för marknadskontrollagen och till vilka straffbestämmelser föreslås bli fogade. Införandet av straffrättsliga påföljder har under beredningen bedömts vara motiverat med hänsyn till arten av den verksamhet som enligt förslaget ska vara förenad med sanktioner.

Det ska finnas ett vägande samhällligt behov av och en med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna godtagbar grund för straffbestämmelser. Enligt principen om att rättsobjekt ska skyddas är det motiverat att införa straff för klandervärd beteende bara om beteendet kränker eller konkret äventyrar rättsobjekt som skyddas av rättsordningen (se t.ex. LaUU 17/2017 rd, s. 5). De straffbestämmelser som föreslås i detta sammanhang tryggar rättsobjekt som skyddas genom rättsordningen och flera grundläggande fri- och rättigheter, såsom rätten till liv, personlig frihet och integritet, som tryggas i 7 § i grundlagen, samt egendomsskydd, som tryggas i 15 § i grundlagen.

Genom kraven i lagen om leksakers säkerhet skyddas en särskilt sårbar konsumentgrupp mot eventuellt mycket allvarliga risker som riktas mot liv och hälsa. För att skydda barn är det väsentligt att ekonomiska aktörer iakttar de krav som ställs på dem. Dessa krav gäller egenskaper som påverkar leksakers säkerhet samt till exempel de märkningar eller dokument som spelar en central roll för att garantera en leksaks säkerhet. Dessutom innehåller bestämmelserna förpliktelser som hänför sig de åtgärder som ekonomiska aktörer ska vidta i olika situationer där en risk eller fara yppar sig. Även dessa åtgärder är av största vikt för att kunna förebygga risker som orsakas av farliga leksaker. Det är synnerligen viktigt att ekonomiska aktörer iakttar de skyldigheter som ålagts dem. Försummelse av de lagstadgade skyldigheterna kan ha synnerligen allvarliga påföljder, och därför är det nödvändigt att säkerställa att skyldigheterna fullgörs så effektivt som möjligt genom att påföra en straffrättslig påföljd för försummelse av dem. På

motsvarande sätt skyddas viktiga intressen som tryggas genom rättsordningen i fråga om mätinstrument också genom olika krav som hänför sig till mätinstruments egenskaper och till de dokument och märkningar som ska fogas till mätinstrument. Dessa intressen är konsumentskydd, förtroende för mätresultatens korrekthet, ärlig och öppen handel samt rättvisa konkurrensförhållanden. Mätinstrument används i uppgifter där det är viktigt med förtroende för mätresultatets korrekthet, för utifrån mätresultatet fattas beslut i anslutning till exempel fastställande av priset eller säkerhet. På motsvarande sätt som i fråga om leksaker kan kraven i fråga om mätinstrument hänföra sig till själva produktens egenskaper, till de dokument eller märkningar som ska fogas till mätinstrumentet eller till de åtgärder som ska vidtas om man upptäcker att ett mätinstrument inte överensstämmer med kraven. De krav som hänför sig till ett mätinstruments egenskaper och kraven på korrigerande åtgärder har direkt inverkan på de rättsobjekt som beskrivs ovan och som ska skyddas genom lagen om mätinstrument. Dokument- och märkningskraven spelar dessutom en central roll för att säkerställa mätinstruments överensstämmelse med kraven. För att kunna undvika bedräglig verksamhet och skydda slutanvändarens berättigade förtroende för att ett mätinstrument överensstämmer med kraven samt tillförlitlig handel och rättvisa konkurrensförhållanden är det nödvändigt att säkerställa att skyldigheterna fullgörs så effektivt som möjligt genom att ålägga en straffrättslig påföljd för försummelse av dem. Även med kraven som gäller gasanordningar är syftet att säkerställa att anordningarna är säkra och att på så vis skydda till exempel människors liv och hälsa samt till exempel egendom mot eventuella skador. Även inom denna sektor gäller kraven gasanordningarnas egenskaper, dokument, märkningar och andra formella krav samt vidtagande av korrigerande åtgärder om en gasanordning upptäcks strida mot kraven eller orsaka fara.

Vid bedömningen av om straffbestämmelserna är proportionella har uppmärksamhet även fästs vid graden av tillräknande. Tillräkneligheten har graderats i lagförslagen, eftersom enligt den bedömning som gjorts under beredningen är inte alla gärningar som föreslås vara straffbara sådana att det är motiverat att utsträcka graden av tillräknande längre än till uppsåt. I de föreslagna straffbestämmelserna undantas dessutom ringa gärningar helt och hållet från straffansvar. Graderingen av tillräkneligheten och undantagandet av ringa gärningar från straffansvar bidrar också till att genomföra principen om att man i straffbestämmelser ska begränsa sig till det nödvändiga i enlighet med ultima ratio-principen.

Inom flera produktsektorer där bestämmelserna om de ekonomiska aktörernas skyldigheter till sin struktur och sitt innehåll liknar ovannämnda produktsektorer gäller straffbestämmelser av samma typ. Exempel på sådana produktsektorlagar är lagen om överensstämmelse med kraven för utrustning och säkerhetssystem som är avsedda för användning i explosionsfarliga omgivningar (1139/2016), hiss säkerhetslagen (1134/2016), elsäkerhetslagen (1135/2016), lagen om tryckbärande anordningar (1144/2016), lagen om pyrotekniska artiklars överensstämmelse med kraven (180/2015), lagen om personlig skyddsutrustning som är avsedd att användas av konsumenter (218/2018), lagen om begränsning av användning av farliga ämnen i elektrisk och elektronisk utrustning (387/2013) och lagen om krav på ekodesign för och energimärkning av produkter (1005/2008). Lagstiftaren har bedömt att motsvarande straffbestämmelser behövs inom flera sektorer, där bestämmelserna handlar om produkters överensstämmelse med kraven för att skydda olika rättsobjekt, såsom människors liv och hälsa eller egendom. Exempelvis lagutskottet har konstaterat i sitt utlåtande (LaUB 6/2018 rd, s. 5) bland annat att straffsystemets inre konsekvens förutsätter rent allmänt att straffskalorna för gärningar som till sin klandervärdhet kan jämföras med varandra motsvarar varandra i så stor utsträckning som möjligt. Under beredningen har det emellertid också konstaterats att avsikten är inte att helt och hållet förenhetliga påföljdsbestämmelserna mellan de olika sektorerna. Detta beror på att man måste pröva till exempel vad som är proportionella och behövliga kriminaliseringar separat inom respektive sektor och på att fallspecifik prövning ska användas i regleringen. Det är dock skäl att beakta att aktörerna ska behandlas lika särskilt inom en viss produktsektor. Det är skäl att bedöma

särskilt de nya straffbestämmelser som föreslås i lagen om mätinstrument och gasanordningslagen ur denna synvinkel, för inom dessa sektorer finns det också gällande straffbestämmelser som inte föreslås blir ändrades i detta sammanhang.

I enlighet med vad som beskrivs i specialmotiveringen och i avsnitt 8 föreslås i detta sammanhang att lagen om mätinstrument utökas med bestämmelser om vissa skyldighet som för närvarande regleras i handels- och industriministeriets beslut. Skyldigheterna är sådana beträffande vilka det i detta sammanhang föreslås straff om de överträds uppsåtligen. Enligt 80 § i grundlagen ska bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter utfärdas genom lag. Under beredningen har det bedömts att skyldigheter i fråga är sådana som det behöver beskrivas om i lag. Bestämmelserna motsvarar det rådande rättsläget, men i fortsättningen föreskrivs det om skyldigheterna på lagnivå.

I 18 och 27 § i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) finns bestämmelser om fördelningen av behörigheten mellan riket och landskapet Åland. Vid genomförandet av Europeiska unionens lagstiftning fördelas ansvaret enligt fördelningen av behörighet i självstyrelselagen. Den gällande marknadskontrollagens horisontella karaktär är i stor utsträckning en teknisk lösning genom vilken marknadskontrollen av vissa produktsektorer, den yttre gränskontrollen och myndigheterna har förenhetligats. Den horisontella lagen är starkt beroende av produktbestämmelserna inom dess tillämpningsområde. Därför har utgångspunkten varit att behörighetsfördelningen mellan riket och landskapet bör bedömas enligt produktbestämmelserna och den bakomliggande EU-lagstiftningen. Bedömningen påverkas också av att landskapet har behörighet i fråga om näringsverksamhet med vissa begränsningar (18 § 22 punkten), beläggande med straff och storleken av straff inom rättsområden som hör till landskapets lagstiftningsbehörighet (18 § 25 punkten) samt utsättande och utdömmande av vite samt användning av andra tvångsmedel inom rättsområden som hör till landskapets lagstiftningsbehörighet (18 § 26 punkten).

I fråga om de bestämmelser som nu föreslås är behörigheten delad mellan landskapet och riket. I enlighet med 27 § 19 punkten i självstyrelselagen har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om mätredskap. Landskapet har ansetts ha lagstiftningsbehörighet i fråga om konsumentssäkerhetsärenden. I bestämmelserna om konsumentssäkerhet är det fråga om ärenden där landskapet Åland har lagstiftningsbehörighet enligt 18 § 6 punkten (allmän ordning och säkerhet, 12 punkten (hälso- och sjukvård) och 22 punkten (näringsverksamhet) i självstyrelselagen. Landskapet har ansetts ha lagstiftningsbehörighet i fråga om bestämmelserna om leksaker, maskiner som är avsedda att användas av konsumenter och gasanordningar när det är fråga om produktsäkerhet och en konsumentprodukt.

På de grunder som anförs ovan kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

På de grunder som anges ovan och eftersom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 om marknads kontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011 innehåller bestämmelser som föreslås bli kompletterade genom lag, föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om leksakers säkerhet

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om leksakers säkerhet (1154/2011) 59 och 60 §,
ändras 16 § 1 mom. samt 56 och 57 § samt
fogas till lagen en ny 61 a § som följer:

16 §

Importörens skyldighet att bevara och ge in dokument samt skyldighet att samarbeta med myndigheterna

Importören ska hålla en kopia av EG-försäkran om överensstämmelse tillgänglig för den myndighet som ansvarar för tillsynen över efterlevnaden av denna lag och säkerställa att den tekniska dokumentationen på en motiverad begäran tillhandahålls myndigheten i tio år efter det att en leksak har släppts ut på marknaden.

56 §

Tillsynsmyndigheter

Bestämmelser om marknadskontrollmyndigheten finns i 4 § 1 mom. i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter (1137/2016), nedan *marknadskontrollagen*. Bestämmelser om den myndighet som svarar för de yttre gränskontrollerna finns i 4 § 2 mom. i marknadskontrollagen.

Utöver vad som föreskrivs i 4 § 1 mom. i marknadskontrollagen är Tullen den marknadskontrollmyndighet för leksaker som avses i artiklarna 25–28 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011 (nedan *marknadskontrollförordningen*). Dessutom utövar Tullen som marknadskontrollmyndighet tillsyn över efterlevnaden av denna lag vid avlastning av ett varuparti och anknytande lagring i Finland när leksaker levereras från medlemsstater i Europeiska unionen till Finland. När Tullen är marknadskontrollmyndighet tillämpas utöver tullagen (304/2016) även 6 och 7 §, 3 kap. samt 27–29 § i marknadskontrollagen.

57 §

Marknadskontroll

Bestämmelser om en ram för marknadskontrollen, för samarbetet med ekonomiska aktörer och för kontrollen av produkter som förs in på unionsmarknaden finns i marknadskontrollförordningen.

Bestämmelser om marknadskontroll, om yttre gränskontroll enligt artiklarna 25–28 i marknadskontrollförordningen och om sökande av ändring finns i marknadskontrollagen.

Som en ekonomisk aktör enligt marknadskontrollagen betraktas en sådan näringsidkare som avses i 4 § 7 punkten i denna lag.

7 kap.

Särskilda bestämmelser

61 a §

Straffbestämmelser

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot

1) tillverkarens skyldighet enligt 5 § 1 mom. att konstruera och tillverka leksaker i överensstämmelse med kraven,

2) tillverkarens skyldighet enligt 8 § 1 mom. eller importörens skyldighet enligt 15 § att vidta korrigerande åtgärder och informera tillsynsmyndigheten,

3) förbudet enligt 10 § 1 mom. enligt vilket importörer inte får släppa ut andra leksaker på marknaden än sådana som överensstämmer med kraven,

4) importörens skyldighet enligt 10 § 3 mom. att underrätta tillverkaren om en leksak kan orsaka fara,

ska, om inte gärningen är ringa eller strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *brott mot bestämmelserna om leksakers säkerhet* dömas till böter.

Om inte gärningen är ringa eller strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, ska för brott mot bestämmelserna om leksakers säkerhet också dömas den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot

1) distributörens skyldighet enligt 17 § 1 mom. att försäkra sig om att en leksak överensstämmer med kraven,

2) distributörens skyldighet enligt 17 § 4 mom. att underrätta tillverkaren eller importören om en leksak kan orsaka fara,

3) distributörens skyldighet enligt 19 § 1 mom. att vidta korrigerande åtgärder, informera tillsynsmyndigheten och lämna tillsynsmyndigheten behövlig information,

4) skyldigheten enligt artikel 4.3 d i marknadskontrollförordningen för en tillverkarens representant eller leverantör av distributionstjänster att vidta korrigerande åtgärder och minska riskerna.

Om inte gärningen är ringa eller strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, ska för brott mot bestämmelserna om leksakers säkerhet också dömas den som uppsåtligen bryter mot

1) tillverkarens skyldighet enligt 5 § 2 mom. att utarbeta teknisk dokumentation, påvisa överensstämmelse med kraven, upprätta en EG-försäkran om överensstämmelse eller förse produkten med CE-märkning,

2) tillverkarens skyldighet enligt 5 § 3 mom. eller importörens skyldighet enligt 16 § 1 mom. att bevara eller hålla den tekniska dokumentationen och EG-försäkran om överensstämmelse tillgänglig i tio år,

3) tillverkarens skyldighet enligt 7 § att förse leksaken med identifikations- och kontaktuppgifter,

4) importörens skyldighet enligt 10 § 2 mom., 11 och 12 § att uppge sina kontaktuppgifter och försäkra sig om att tillverkaren har fullgjort sina skyldigheter och att leksaken har försetts med de märkningar och åtföljs av de dokument som krävs,

5) distributörens skyldighet enligt 17 § 2 mom. att försäkra sig om att tillverkaren och importören har fullgjort sina skyldigheter och att leksaken har försetts med de märkningar och åtföljs av de dokument som krävs,

6) tillverkarens skyldighet enligt 8 § 2 mom., importörens skyldighet enligt 16 § 2 mom. eller distributörens skyldighet enligt 19 § 2 mom. att lämna myndigheten information och dokumentation,

7) skyldigheten enligt artikel 4.3 a i marknadskontrollförordningen för en tillverkarens representant eller leverantör av distributionstjänster att iaktta det som gäller EG-försäkran om överensstämmelse och teknisk dokumentation,

8) skyldigheten enligt artikel 4.3 b i marknadskontrollförordningen för en tillverkarens representant eller leverantör av distributionstjänster att ge information och dokumentation,

9) skyldigheten enligt artikel 4.3 c i marknadskontrollförordningen för en tillverkarens representant eller leverantör av distributionstjänster att informera om en risk.

Åtal behöver inte väckas och straff inte dömas ut för brott mot bestämmelserna om leksakers säkerhet om de ekonomiska följderna som föranletts av ett annat myndighetsbeslut som meddelats på grund av gärningen ska anses vara tillräckliga i förhållande till gärningens allvarlighet.

Bestämmelser om CE-märkningsförfarande finns i lagen om CE-märkningsförfarande (187/2010).

Denna lag träder i kraft den 20 .

De ärenden som är anhängiga vid ikraftträdandet av denna lag behandlas med iakttagande av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

2.

Lag

om ändring av konsumentsäkerhetslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i konsumentsäkerhetslagen (920/2011) 48 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1510/2015,
och
fogas till lagen en ny 26 §, i stället för den 26 § som upphävts genom lag 1510/2015, som
följer:

26 §

Marknadskontroll av maskiner som är avsedda att användas av konsumenter

På marknadskontrollen av konsumtionsvaror som omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/42/EG om maskiner och om ändring av direktiv 95/16/EG tillämpas utöver denna lag även de befogenheter som anges i 8 § 2 mom. samt 10 a, 22 a och 28 § i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter (1137/2016), nedan *marknadskontrollagen*. Om en konsumtionsvara som omfattas av tillämpningsområdet för det nämnda direktivet står i strid med kraven i denna lag eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av den på något annat sätt än vad som avses i 10 §, ska på marknadskontrollen dessutom tillämpas de befogenheter som anges i 17–22, 23–25 och 28 §. När befogenheter enligt marknadskontrollagen tillämpas ska också 29 § i marknadskontrollagen om sökande av ändring tillämpas.

I de situationer som avses i 1 mom. ska som i marknadskontrollagen avsedd marknadskontrollmyndighet betraktas tillsynsmyndigheten enligt denna lag och som i marknadskontrollagen avsedd ekonomisk aktör betraktas verksamhetsutövare enligt denna lag.

Denna lag och de befogenheter enligt marknadskontrollagen som avses i 1 mom. ska tillämpas på kontrollen av skyldigheterna enligt artikel 4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011 när det är fråga om konsumtionsvaror som omfattas av tillämpningsområdet för det direktiv som nämns i 1 mom.

48 §

Ändringsökande

Bestämmelser om sökande av ändring i andra beslut finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Denna lag träder i kraft den 20 .

De ärenden som är anhängiga vid ikraftträdandet av denna lag behandlas med iakttagande av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

3.

Lag

om ändring av lagen om mätinstrument

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om mätinstrument (707/2011) 4 § 4 och 5 mom., 6 j § 6 mom., 49 § 2 mom. samt 50 och 51 §, av dem 4 § 4 och 5 mom., 6 j § 6 mom., 50 och 51 § sådana de lyder i lag 1138/2016, och

fogas till lagen en ny 25 a §, till 26 § ett nytt 5 mom., till lagen en ny 33 a §, till 34 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1138/2016, ett nytt 3 mom., i stället för det 3 mom. som upphävts genom lag 1138/2016, och till 49 § nya 3 och 4 mom. som följer:

4 §

Förhållande till annan lagstiftning

Bestämmelser om de minimikrav som ställs på ackreditering av organ för bedömning av överensstämmelse samt på CE-märkningen av produkter finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 om krav för ackreditering och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93, nedan *NLF-förordningen*. Bestämmelser om en ram för marknadskontrollen, för samarbetet med ekonomiska aktörer och för kontrollen av produkter som förs in på unionsmarknaden finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011, nedan *marknadskontrollförordningen*.

Bestämmelser om marknadskontroll, yttre gränskontroll enligt artiklarna 25–28 i marknadskontrollförordningen, tillsynsmyndigheter och sökande av ändring finns i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter (1137/2016).

6 j §

Importörens skyldigheter när mätinstrument släpps ut på marknaden

Importören ska hålla en kopia av EU-försäkran om överensstämmelse tillgänglig för tillsynsmyndigheten och säkerställa att den tekniska dokumentationen på begäran kan tillhandahållas myndigheten i tio år från det att mätinstrumentet släpptes ut på marknaden.

25 a §

Förpackarens eller importörens ansvar

Den som förpackar eller importerar en produkt ska se till att förpackningen överensstämmer med kraven i 25 §.

26 §

Krav på volymmärkta flaskor

Tillverkare av volymmärkta flaskor ska se till att de volymmärkta flaskorna överensstämmer med kraven i denna paragraf.

33 a §

Marknadskontroll

Bestämmelserna i 34, 35 och 37–44 § om tillsynen över efterlevnaden av denna lag tillämpas inte på marknadskontrollen av mätinstrument.

34 §

Tillsynsmyndigheter

Bestämmelser om marknadskontrollmyndigheten finns i 4 § 1 mom. i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter.

49 §

Brott mot måttbestämmelserna

Om inte gärningen är ringa eller strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, ska för brott mot måttbestämmelserna också dömas den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot

- 1) tillverkarens skyldighet enligt 6 d § 1 mom. och 6 b § att säkerställa att mätinstrument överensstämmer med kraven i denna lag eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av den,
- 2) förbudet enligt 6 j § 1 mom. enligt vilket importören inte får släppa ut andra mätinstrument på marknaden än sådana som överensstämmer med kraven,
- 3) tillverkarens, importörens eller distributörens skyldighet enligt 6 m § 1 och 2 mom. att vidta korrigerande åtgärder och informera tillsynsmyndigheten,
- 4) skyldigheten enligt artikel 4.3 d i marknadskontrollförordningen för en tillverkarens representant eller leverantör av distributionstjänster att vidta korrigerande åtgärder och minska riskerna.

Om inte gärningen är ringa eller strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, ska för brott mot måttbestämmelserna också dömas den som uppsåtligen bryter mot

- 1) tillverkarens skyldighet enligt 6 d § 2–5 mom. att låta genomföra ett lämpligt förfarande för bedömning av mätinstrumentets överensstämmelse med kraven genom att anlita ett anmält organ, utarbeta teknisk dokumentation och upprätta en EU-försäkran om överensstämmelse samt att bevara dessa i tio år,
- 2) tillverkarens skyldighet enligt 6 g § att uppge sina kontaktuppgifter och säkerställa att ett mätinstrument är försett med de märkningar som krävs och åtföljs av bruksanvisningar och annan information,
- 3) importörens skyldighet enligt 6 j § 2 mom. att säkerställa att tillverkaren har fullgjort sina skyldigheter och att mätinstrumentet är försett med de märkningar och åtföljs av de dokument som krävs,
- 4) importörens skyldighet enligt 6 j § 6 mom. att hålla EU-försäkran om överensstämmelse och den tekniska dokumentationen tillgängliga i tio år,
- 5) distributörens skyldighet enligt 6 k § 1 mom. att kontrollera att mätinstrumentet är försett med de märkningar och den information som krävs och åtföljs av de dokument som krävs,

6) tillverkarens, importörens eller distributörens skyldighet enligt 6 n § 1 mom. att ge tillsynsmyndigheten den information som behövs,

7) förpackarens eller importörens skyldighet enligt 25 a § att se till att förpackningen överensstämmer med kraven,

8) tillverkarens skyldighet enligt 26 § 5 mom. att se till att volymmärkta flaskor överensstämmer med kraven,

9) skyldigheten enligt artikel 4.3 a i marknadskontrollförordningen för en tillverkarens representant eller leverantör av distributionstjänster att iaktta det som gäller EU-försäkran om överensstämmelse och teknisk dokumentation,

10) skyldigheten enligt artikel 4.3 b i marknadskontrollförordningen för en tillverkarens representant eller leverantör av distributionstjänster att ge information och dokumentation.

Åtal behöver inte väckas och straff inte dömas ut för brott mot måttbestämmelserna om de ekonomiska följderna som föranletts av ett annat myndighetsbeslut som meddelats på grund av gärningen ska anses vara tillräckliga i förhållande till gärningens allvarlighet.

50 §

Sökande av ändring i tillsynsmyndighetens beslut

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). Beslutet ska iakttas trots överklagande, om besvärmyndigheten inte bestämmer något annat.

51 §

Sökande av ändring i de anmälda organens och besiktningsorganens beslut

I fråga om beslut som fattats av ett anmält organ eller ett besiktningsorgan får omprövning begäras. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003).

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter (1137/2016) 1 § 1 mom., sådant det lyder i lag 712/2022, som följer:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på marknadskontrollen av de produkter som omfattas av tillämpningsområdet för hiss säkerhetslagen (1134/2016), lagen om mätinstrument (707/2011), lagen om pyrotekniska artiklars överensstämmelse med kraven (180/2015), lagen om överensstämmelse med kraven för utrustning och säkerhetssystem som är avsedda för användning i explosionsfarliga omgivningar (1139/2016), lagen om tryckbärande anordningar (1144/2016), elsäkerhetslagen (1135/2016), lagen om explosiva varors överensstämmelse med kraven (1140/2016), lagen om personlig skyddsutrustning som är avsedd att användas av konsumenter (218/2018), gasanordningslagen (502/2018), strålsäkerhetslagen (859/2018), luftfartslagen (864/2014), lagen om överensstämmelse med kraven för aerosoler (794/2020), fordonslagen (82/2021), avfallslagen (646/2011), miljöskyddslagen (527/2014), lagen om EU-miljömärke (832/2014), lagen om säkerhet och utsläppskrav för fritidsbåtar (1712/2015), lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014), lagen om marin utrustning (1503/2011), lagen om krav på ekodesign för och energimärkning av produkter (1005/2008), lagen om begränsning av användning av farliga ämnen i elektrisk och elektronisk utrustning (387/2013), kemikalielagen (599/2013), lagen om kosmetiska produkter (492/2013), tobakslagen (549/2016), lagen om överensstämmelse för skodon och textilprodukter (265/2022), lagen om gödselmedel (711/2022) och lagen om leksakers säkerhet (1154/2011), om inte något annat föreskrivs i de lagarna.

Denna lag träder i kraft den 20 .

De ärenden som är anhängiga vid ikraftträdandet av denna lag behandlas med iakttagande av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

5.

Lag

om ändring av 9 och 12 § i gasanordningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i gasanordningslagen (502/2018) 9 § och 12 § 2 och 3 mom. samt
fogas till 12 § ett nytt 4 mom. som följer:

9 §

Ändringsökande

I fråga om beslut som fattats av ett anmält organ får omprövning begäras. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003).

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

12 §

Straffbestämmelser

Om inte gärningen är ringa eller strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, ska för brott mot bestämmelserna om gasanordningarnas överensstämmelse med kraven också dömas den som uppsåtligen bryter mot

1) skyldigheten enligt artikel 4.3 a i marknadskontrollförordningen för en tillverkare eller importör att hålla försäkran om överensstämmelse och den tekniska dokumentationen tillgängliga för marknadskontrollmyndigheten i tio år samt att säkerställa att marknadskontrollmyndigheten på begäran kan få tillgång till den tekniska dokumentationen,

2) skyldigheten enligt artikel 4.3 a i marknadskontrollförordningen för en tillverkares representant eller leverantör av distributionstjänster att iaktta det som gäller EU-försäkran om överensstämmelse och teknisk dokumentation,

3) skyldigheten enligt artikel 4.3 b i marknadskontrollförordningen för en tillverkare, importör, tillverkares representant eller leverantör av distributionstjänster att ge information och dokumentation,

4) skyldigheten enligt artikel 4.3 c i marknadskontrollförordningen för en tillverkares representant eller leverantör av distributionstjänster att informera om en risk,

5) skyldigheten enligt artikel 4.3 d i marknadskontrollförordningen för en tillverkares representant eller leverantör av distributionstjänster att vidta korrigerande åtgärder och minska riskerna.

Åtal behöver inte väckas och straff inte dömas ut för brott mot bestämmelserna om gasanordningarnas överensstämmelse med kraven om de ekonomiska följder som föranletts av ett annat myndighetsbeslut som meddelats på grund av gärningen ska anses vara tillräckliga i förhållande till gärningens allvarlighet.

Bestämmelser om CE-märkningsförseelse finns i lagen om CE-märkningsförseelse (187/2010).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 29 september 2022

Statsminister

Sanna Marin

Arbetsminister Tuula Haatainen

1.

Lag

om ändring av lagen om leksakers säkerhet

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om leksakers säkerhet (1154/2011) 59 och 60 §,
ändras 16 § 1 mom. samt 56 och 57 § samt
fogas till lagen en ny 61 a § som följer:

Gällande lydelse

16 §

Importörens skyldighet att bevara och ge in dokument samt skyldighet att samarbeta med myndigheterna

Importören ska under tio år efter det att en leksak har släppts ut på marknaden hålla en kopia av EG-försäkran om överensstämmelse tillgänglig för den myndighet som ansvarar för tillsynen över efterlevnaden av denna lag. Importören ska också säkerställa att den tekniska dokumentationen på en motiverad begäran tillhandahålls myndigheten.

56 §

Myndigheter som ansvarar för tillsynen över efterlevnaden av lagen

Tillsynen över efterlevnaden av denna lag utövas av de myndigheter som anges i 8–11 § i lagen om konsumtionsvarors och konsumenttjänsters säkerhet.

Föreslagen lydelse

16 §

Importörens skyldighet att bevara och ge in dokument samt skyldighet att samarbeta med myndigheterna

Importören ska hålla en kopia av EG-försäkran om överensstämmelse tillgänglig för den myndighet som ansvarar för tillsynen över efterlevnaden av denna lag och säkerställa att den tekniska dokumentationen på en motiverad begäran tillhandahålls myndigheten i tio år efter det att en leksak har släppts ut på marknaden.

56 §

Tillsynsmyndigheter

*Bestämmelser om marknadskontrollmyndigheten finns i 4 § 1 mom. i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter (1137/2016), nedan **marknadskontrollagen**. Bestämmelser om den myndighet som svarar för de yttre gränskontrollerna finns i 4 § 2 mom. i marknadskontrollagen.*

Utöver vad som föreskrivs i 4 § 1 mom. i marknadskontrollagen är Tullen den marknadskontrollmyndighet för leksaker som avses i artiklarna 25–28 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 om mark-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

*nadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011 (nedan **marknadskontrollförordningen**). Dessutom utövar Tullen som marknadskontrollmyndighet tillsyn över efterlevnaden av denna lag vid avlastning av ett varuparti och anknytande lagring i Finland när leksaker levereras från medlemsstater i Europeiska unionen till Finland. När Tullen är marknadskontrollmyndighet tillämpas utöver tullagen (304/2016) även 6 och 7 §, 3 kap. samt 27–29 § i marknadskontrollagen.*

57 §

57 §

Tillsynen över leksakers säkerhet

Marknadskontroll

På tillsynen över leksakers säkerhet tillämpas lagen om konsumtionsvarors och konsumenttjänsters säkerhet. De myndigheter som ansvarar för tillsynen över efterlevnaden av lagen ska på ett ändamålsenligt sätt beakta försiktighetsprincipen.

Bestämmelser om en ram för marknadskontrollen, för samarbetet med ekonomiska aktörer och för kontrollen av produkter som förs in på unionsmarknaden finns i marknadskontrollförordningen.

Bestämmelser om marknadskontroll, om yttre gränskontroll enligt artiklarna 25–28 i marknadskontrollförordningen och om sökande av ändring finns i marknadskontrollagen.

Som en ekonomisk aktör enligt marknadskontrollagen betraktas en sådan näringsidkare som avses i 4 § 7 punkten i denna lag.

59 §

Underrättelser om leksaker som medför risk

Bestämmelser om skyldigheterna för de myndigheter som ansvarar för tillsynen över efterlevnaden av denna lag att underrätta Europeiska kommissionen om marknadskontrollen av vissa produkter som medför risk finns i lagen om underrättelser till Europeiska kommissionen om marknadskontrollen av vissa produkter som medför risk (1197/2009).

(upphävs)

60 §

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Åtgärder som en myndighet som ansvarar för tillsynen över efterlevnaden av denna lag ska vidta vid formell bristande överensstämmelse (upphävs)

En myndighet som ansvarar för tillsynen över efterlevnaden av denna lag ska kräva att den näringsidkare som saken gäller rättar till överensstämmelsen med kraven, om myndigheten konstaterar att

1) CE-märkningen har fästs i strid med 33 eller 34 §,

2) CE-märkning saknas,

3) EG-försäkran om överensstämmelse enligt 32 § inte har upprättats eller den inte motsvarar 32 §,

4) den tekniska dokumentationen inte är tillgänglig eller inte komplett.

Om en sådan bristande överensstämmelse som avses i 1 mom. fortsätter, ska en myndighet som ansvarar för tillsynen över efterlevnaden av denna lag vidta alla behövliga åtgärder för att begränsa eller förbjuda tillhandahållandet av leksaken på marknaden eller se till att leksaken återkallas eller dras tillbaka från marknaden.

7 kap.

Särskilda bestämmelser

61 a §

Straffbestämmelser

Den som uppsåtligen eller av oaksamhet bryter mot

1) tillverkarens skyldighet enligt 5 § 1 mom. att konstruera och tillverka leksaker i överensstämmelse med kraven,

2) tillverkarens skyldighet enligt 8 § 1 mom. eller importörens skyldighet enligt 15 § att vidta korrigerande åtgärder och informera tillsynsmyndigheten,

3) förbudet enligt 10 § 1 mom. enligt vilket importörer inte får släppa ut andra leksaker på marknaden än sådana som överensstämmer med kraven,

4) importörens skyldighet enligt 10 § 3 mom. att underrätta tillverkaren om en leksak kan orsaka fara,

ska, om inte gärningen är ringa eller strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, **för brott mot bestämmelserna om leksakers säkerhet** dömas till böter.

Om inte gärningen är ringa eller strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, ska för brott mot bestämmelserna om leksakers säkerhet också dömas den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot

1) distributörens skyldighet enligt 17 § 1 mom. att försäkra sig om att en leksak överensstämmer med kraven,

2) distributörens skyldighet enligt 17 § 4 mom. att underrätta tillverkaren eller importören om en leksak kan orsaka fara,

3) distributörens skyldighet enligt 19 § 1 mom. att vidta korrigerande åtgärder, informera tillsynsmyndigheten och lämna tillsynsmyndigheten behövlig information,

4) skyldigheten enligt artikel 4.3 d i marknadskontrollförordningen för en tillverkares representant eller leverantör av distributions-tjänster att vidta korrigerande åtgärder och minska riskerna.

Om inte gärningen är ringa eller strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, ska för brott mot bestämmelserna om leksakers säkerhet också dömas den som uppsåtligen bryter mot

1) tillverkarens skyldighet enligt 5 § 2 mom. att utarbeta teknisk dokumentation, påvisa överensstämmelse med kraven, upprätta en EG-försäkran om överensstämmelse eller förse produkten med CE-märkning,

2) tillverkarens skyldighet enligt 5 § 3 mom. eller importörens skyldighet enligt 16 § 1 mom. att bevara eller hålla den tekniska dokumentationen och EG-försäkran om överensstämmelse tillgänglig i tio år,

3) tillverkarens skyldighet enligt 7 § att förse leksaken med identifikations- och kontaktuppgifter,

4) importörens skyldighet enligt 10 § 2 mom., 11 och 12 § att uppge sina kontaktuppgifter och försäkra sig om att tillverkaren har fullgjort sina skyldigheter och att leksaken har

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

försetts med de märkningar och åtföljs av de dokument som krävs,

5) distributörens skyldighet enligt 17 § 2 mom. att försäkra sig om att tillverkaren och importören har fullgjort sina skyldigheter och att leksaken har försetts med de märkningar och åtföljs av de dokument som krävs,

6) tillverkarens skyldighet enligt 8 § 2 mom., importörens skyldighet enligt 16 § 2 mom. eller distributörens skyldighet enligt 19 § 2 mom. att lämna myndigheten information och dokumentation,

7) skyldigheten enligt artikel 4.3 a i marknadskontrollförordningen för en tillverkares representant eller leverantör av distributions-tjänster att iaktta det som gäller EG-försäkran om överensstämmelse och teknisk dokumentation,

8) skyldigheten enligt artikel 4.3 b i marknadskontrollförordningen för en tillverkares representant eller leverantör av distributions-tjänster att ge information och dokumentation,

9) skyldigheten enligt artikel 4.3 c i marknadskontrollförordningen för en tillverkares representant eller leverantör av distributions-tjänster att informera om en risk.

Åtal behöver inte väckas och straff inte dömas ut för brott mot bestämmelserna om leksakers säkerhet om de ekonomiska följder som föranletts av ett annat myndighetsbeslut som meddelats på grund av gärningen ska anses vara tillräckliga i förhållande till gärningens allvarlighet.

Bestämmelser om CE-märkningsförförelse finns i lagen om CE-märkningsförförelse (187/2010).

Denna lag träder i kraft den 20 .

De ärenden som är anhängiga vid ikraftträdandet av denna lag behandlas med iakttagande av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

2.

Lag

om ändring av konsument säkerhetslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i konsument säkerhetslagen (920/2011) 48 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1510/2015,
och
fogas till lagen en ny 26 §, i stället för den 26 § som upphävts genom lag 1510/2015, som
följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

26 §

Marknadskontroll av maskiner som är avsedda att användas av konsumenter

*På marknadskontrollen av konsumtionsvaror som omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/42/EG om maskiner och om ändring av direktiv 95/16/EG tillämpas utöver denna lag även de befogenheter som anges i 8 § 2 mom. samt 10 a, 22 a och 28 § i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter (1137/2016), nedan **marknadskontrollagen**. Om en konsumtionsvara som omfattas av tillämpningsområdet för det nämnda direktivet står i strid med kraven i denna lag eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av den på något annat sätt än vad som avses i 10 §, ska på marknadskontrollen dessutom tillämpas de befogenheter som anges i 17–22, 23–25 och 28 §. När befogenheter enligt marknadskontrollagen tillämpas ska också 29 § i marknadskontrollagen om sökande av ändring tillämpas.*

I de situationer som avses i 1 mom. ska som i marknadskontrollagen avsedd marknadskontrollmyndighet betraktas tillsynsmyndigheten enligt denna lag och som i marknadskontrollagen avsedd ekonomisk aktör betraktas verksamhetsutövare enligt denna lag.

Denna lag och de befogenheter enligt marknadskontrollagen som avses i 1 mom. ska tillämpas på kontrollen av skyldigheterna enligt artikel 4 i Europaparlamentets och rådets för-

Gällande lydelse

48 §

Ändringssökande

Andra beslut får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Föreslagen lydelse

ordning (EU) 2019/1020 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011 när det är fråga om konsumtionsvaror som omfattas av tillämpningsområdet för det direktiv som nämns i 1 mom.

48 §

Ändringssökande

Bestämmelser om sökande av ändring i andra beslut finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Denna lag träder i kraft den 20 .

De ärenden som är anhängiga vid ikraftträdandet av denna lag behandlas med iakttagande av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

3.

Lag

om ändring av lagen om mätinstrument

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om mätinstrument (707/2011) 4 § 4 och 5 mom., 6 j § 6 mom., 49 § 2 mom. samt 50 och 51 §, av dem 4 § 4 och 5 mom., 6 j § 6 mom., 50 och 51 § sådana de lyder i lag 1138/2016, och
fogas till lagen en ny 25 a §, till 26 § ett nytt 5 mom., till lagen en ny 33 a §, till 34 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1138/2016, ett nytt 3 mom. i stället för det 3 mom. som upphävts genom lag 1138/2016 och till 49 § nya 3 och 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

4 §

Förhållande till annan lagstiftning

Bestämmelser om de minimikrav som ställs på ackreditering av organ för bedömning av överensstämmelse, *på marknads kontroll och på yttre gränskontroll av produkter som importeras från tredjeländer* samt på CE-märkningen av produkter finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 om krav för ackreditering och marknads kontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93, nedan *NLF-förordningen*.

Bestämmelser om marknads kontroll, yttre gränskontroll enligt artiklarna 27–29 i NLF-förordningen, tillsynsmyndigheter och ändringssökande finns i lagen om marknads kontrollen av vissa produkter (1137/2016).

Föreslagen lydelse

4 §

Förhållande till annan lagstiftning

Bestämmelser om de minimikrav som ställs på ackreditering av organ för bedömning av överensstämmelse samt på CE-märkningen av produkter finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 om krav för ackreditering och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93, nedan *NLF-förordningen*. *Bestämmelser om en ram för marknads kontrollen, för samarbetet med ekonomiska aktörer och för kontrollen av produkter som förs in på unionsmarknaden finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 om marknads kontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011, nedan **marknads kontrollförordningen**.*

Bestämmelser om marknads kontroll, yttre gränskontroll enligt artiklarna 25–28 i *marknads kontrollförordningen*, tillsynsmyndigheter och *sökande av ändring* finns i lagen om marknads kontrollen av vissa produkter (1137/2016).

Gällande lydelse

6 j §

Importörens skyldigheter när mätinstrument släpps ut på marknaden

Importören ska hålla en kopia av EU-försäkringen om överensstämmelse tillgänglig för tillsynsmyndigheten i tio år från det att mätinstrumentet släpptes ut på marknaden och se till att myndigheten har tillgång till den tekniska dokumentationen.

26 §

Krav på volymmärkta flaskor

34 §

Tillsynsmyndigheter

Föreslagen lydelse

6 j §

Importörens skyldigheter när mätinstrument släpps ut på marknaden

Importören ska hålla en kopia av EU-försäkringen om överensstämmelse tillgänglig för tillsynsmyndigheten och *säkerställa att den tekniska dokumentationen på begäran kan tillhandahållas* myndigheten i tio år från det att mätinstrumentet släpptes ut på marknaden.

25 a §

Förpackarens eller importörens ansvar

Den som förpackar eller importerar en produkt ska se till att förpackningen överensstämmer med kraven i 25 §.

26 §

Krav på volymmärkta flaskor

Tillverkare av volymmärkta flaskor ska se till att de volymmärkta flaskorna överensstämmer med kraven i denna paragraf.

33 a §

Marknadskontroll

Bestämmelserna i 34, 35 och 37–44 § om tillsynen över efterlevnaden av denna lag tillämpas inte på marknadskontrollen av mätinstrument.

34 §

Tillsynsmyndigheter

Bestämmelser om marknadskontrollmyndigheten finns i 4 § 1 mom. i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter.

Gällande lydelse

49 §

Brott mot måttbestämmelserna

Den som bryter mot ett förbud eller åläggande som har meddelats med stöd av 41–44 § och förenats med vite kan lämnas obestraft för samma gärning.

Föreslagen lydelse

49 §

Brott mot måttbestämmelserna

Om inte gärningen är ringa eller strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, ska för brott mot måttbestämmelserna också dömas den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot

1) tillverkarens skyldighet enligt 6 d § 1 mom. och 6 b § att säkerställa att mätinstrument överensstämmer med kraven i denna lag eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av den,

2) förbudet enligt 6 j § 1 mom. enligt vilket importören inte får släppa ut andra mätinstrument på marknaden än sådana som överensstämmer med kraven,

3) tillverkarens, importörens eller distributörens skyldighet enligt 6 m § 1 och 2 mom. att vidta korrigerande åtgärder och informera tillsynsmyndigheten,

4) skyldigheten enligt artikel 4.3 d i marknadskontrollförordningen för en tillverkares representant eller leverantör av distributions-tjänster att vidta korrigerande åtgärder och minska riskerna.

Om inte gärningen är ringa eller strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, ska för brott mot måttbestämmelserna också dömas den som uppsåtligen bryter mot

1) tillverkarens skyldighet enligt 6 d § 2–5 mom. att låta genomföra ett lämpligt förfarande för bedömning av mätinstrumentets överensstämmelse med kraven genom att anlita ett anmält organ, utarbeta teknisk dokumentation och upprätta en EU-försäkran om överensstämmelse samt att bevara dessa i tio år,

2) tillverkarens skyldighet enligt 6 g § att uppge sina kontaktuppgifter och säkerställa att ett mätinstrument är försett med de märkningar som krävs och åtföljs av bruksanvisningar och annan information,

3) importörens skyldighet enligt 6 j § 2 mom. att säkerställa att tillverkaren har fullgjort sina skyldigheter och att mätinstrumentet är

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

försett med de märkningar och åtföljs av de dokument som krävs,

4) importörens skyldighet enligt 6 j § 6 mom. att hålla EU-försäkran om överensstämmelse och den tekniska dokumentationen tillgängliga i tio år,

5) distributörens skyldighet enligt 6 k § 1 mom. att kontrollera att mätinstrumentet är försett med de märkningar och den information som krävs och åtföljs av de dokument som krävs,

6) tillverkarens, importörens eller distributörens skyldighet enligt 6 n § 1 mom. att ge tillsynsmyndigheten den information som behövs,

7) förpackarens eller importörens skyldighet enligt 25 a § att se till att förpackningen överensstämmer med kraven,

8) tillverkarens skyldighet enligt 26 § 5 mom. att se till att volymmärkta flaskor överensstämmer med kraven,

9) skyldigheten enligt artikel 4.3 a i marknadskontrollförordningen för en tillverkares representant eller leverantör av distributions-tjänster att iaktta det som gäller EU-försäkran om överensstämmelse och teknisk dokumentation,

10) skyldigheten enligt artikel 4.3 b i marknadskontrollförordningen för en tillverkares representant eller leverantör av distributions-tjänster att ge information och dokumentation.

Åtal behöver inte väckas och straff inte dömas ut för brott mot måttbestämmelserna om de ekonomiska följder som föranletts av ett annat myndighetsbeslut som meddelats på grund av gärningen ska anses vara tillräckliga i förhållande till gärningens allvarlighet.

50 §

Överklagande av tillsynsmyndighetens beslut

Beslut som tillsynsmyndigheten har fattat med stöd av denna lag får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Beslutet ska iakttas trots överklagande, om besvärsmyndigheten inte bestäm-

50 §

Sökande av ändring i tillsynsmyndighetens beslut

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). Beslutet ska iakttas trots överklagande, om besvärsmyndigheten inte bestämmer något annat.

Gällande lydelse

mer något annat. Förvaltningsdomstolens beslut får överklagas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

51 §

Överklagande av de anmälda organens och besiktningsorganens beslut

Omprövning av ett beslut som ett anmält organ eller ett besiktningsorgan har fattat får begäras på det sätt som föreskrivs i förvaltningslagen (434/2003).

Beslut som ett anmält organ eller ett besiktningsorgan har meddelat med anledning av en begäran om omprövning får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen. Förvaltningsdomstolens beslut får överklagas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Föreslagen lydelse

51 §

Sökande av ändring i de anmälda organens och besiktningsorganens beslut

I fråga om beslut som fattats av ett anmält organ eller ett besiktningsorgan får omprövning begäras. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003).

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter (1137/2016) 1 § 1 mom., sådant det lyder i lag 712/2022, som följer:

Gällande lydelse

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på marknadskontrollen av de produkter som omfattas av tillämpningsområdet för hiss säkerhetslagen (1134/2016), lagen om mätinstrument (707/2011), lagen om pyrotekniska artiklars överensstämmelse med kraven (180/2015), lagen om överensstämmelse med kraven för utrustning och säkerhetssystem som är avsedda för användning i explosionsfarliga omgivningar (1139/2016), lagen om tryckbärande anordningar (1144/2016), elsäkerhetslagen (1135/2016), lagen om explosiva varors överensstämmelse med kraven (1140/2016), lagen om personlig skyddsutrustning som är avsedd att användas av konsumenter (218/2018), gasanordningslagen (502/2018), strålsäkerhetslagen (859/2018), luftfartslagen (864/2014), lagen om överensstämmelse med kraven för aerosoler (794/2020), fordonslagen (82/2021), avfallslagen (646/2011), miljöskyddslagen (527/2014), lagen om EU-miljömärke (832/2014), lagen om säkerhet och utsläppskrav för fritidsbåtar (1712/2015), lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014), lagen om marin utrustning (1503/2011), lagen om krav på ekodesign för och energimärkning av produkter (1005/2008), lagen om begränsning av användning av farliga ämnen i elektrisk och elektronisk utrustning (387/2013), kemikalielagen (599/2013), lagen om kosmetiska produkter (492/2013), tobakslagen (549/2016), lagen om överensstämmelse för skodon och

Föreslagen lydelse

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på marknadskontrollen av de produkter som omfattas av tillämpningsområdet för hiss säkerhetslagen (1134/2016), lagen om mätinstrument (707/2011), lagen om pyrotekniska artiklars överensstämmelse med kraven (180/2015), lagen om överensstämmelse med kraven för utrustning och säkerhetssystem som är avsedda för användning i explosionsfarliga omgivningar (1139/2016), lagen om tryckbärande anordningar (1144/2016), elsäkerhetslagen (1135/2016), lagen om explosiva varors överensstämmelse med kraven (1140/2016), lagen om personlig skyddsutrustning som är avsedd att användas av konsumenter (218/2018), gasanordningslagen (502/2018), strålsäkerhetslagen (859/2018), luftfartslagen (864/2014), lagen om överensstämmelse med kraven för aerosoler (794/2020), fordonslagen (82/2021), avfallslagen (646/2011), miljöskyddslagen (527/2014), lagen om EU-miljömärke (832/2014), lagen om säkerhet och utsläppskrav för fritidsbåtar (1712/2015), lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014), lagen om marin utrustning (1503/2011), lagen om krav på ekodesign för och energimärkning av produkter (1005/2008), lagen om begränsning av användning av farliga ämnen i elektrisk och elektronisk utrustning (387/2013), kemikalielagen (599/2013), lagen om kosmetiska produkter (492/2013), tobakslagen (549/2016), lagen om överensstämmelse för skodon och

Gällande lydelse

textilprodukter (265/2022) och lagen om gödselmedel (711/2022), om inte något annat föreskrivs i de lagarna.

Föreslagen lydelse

textilprodukter (265/2022), lagen om gödselmedel (711/2022) och lagen om leksakers säkerhet (1154/2011), om inte något annat föreskrivs i de lagarna.

*Denna lag träder i kraft den 20 .
De ärenden som är anhängiga vid ikraftträdandet av denna lag behandlas med iakttagande av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.*

5.

Lag

om ändring av 9 och 12 § i gasanordningslagen

I enlighet med riksdagens beslut ändras i gasanordningslagen (502/2018) 9 § och 12 § 2 och 3 mom. samt fogas till 12 § ett nytt 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

9 §

Överklagande

Omprövning av ett anmält organs beslut får begäras på det sätt som anges i förvaltningslagen (434/2003).

Ett beslut som ett anmält organ meddelar med anledning av begäran om omprövning får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Förvaltningsdomstolens beslut får överklagas bara om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

12 §

Straffbestämmelser

Den som bryter mot ett förbud eller åläggande som har utfärdats med stöd av denna lag eller med stöd av lagen om marknadskontrollen av vissa produkter och som har förenats med vite kan lämnas obestraftad för samma gärning.

Föreslagen lydelse

9 §

Andringssökande

I fråga om beslut som fattats av ett anmält organ får omprövning begäras. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003).

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

12 §

Straffbestämmelser

Om inte gärningen är ringa eller strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, ska för brott mot bestämmelserna om gasanordningarnas överensstämmelse med kraven också dömas den som uppsåtligen bryter mot

1) skyldigheten enligt artikel 4.3 a i marknadskontrollförordningen för en tillverkare eller importör att hålla försäkran om överensstämmelse och den tekniska dokumentationen tillgängliga för marknadskontrollmyndigheten i tio år samt att säkerställa att marknadskontrollmyndigheten på begäran kan få tillgång till den tekniska dokumentationen,

Gällande lydelse

Bestämmelser om CE-märkningsföreseelse finns i lagen om CE-märkningsföreseelse (187/2010).

Föreslagen lydelse

2) skyldigheten enligt artikel 4.3 a i marknadskontrollförordningen för en tillverkares representant eller leverantör av distributionstjänster att iaktta det som gäller EU-försäkringen om överensstämmelse och teknisk dokumentation,

3) skyldigheten enligt artikel 4.3 b i marknadskontrollförordningen för en tillverkare, importör, tillverkares representant eller leverantör av distributionstjänster att ge information och dokumentation,

4) skyldigheten enligt artikel 4.3 c i marknadskontrollförordningen för en tillverkares representant eller leverantör av distributionstjänster att informera om en risk,

5) skyldigheten enligt artikel 4.3 d i marknadskontrollförordningen för en tillverkares representant eller leverantör av distributionstjänster att vidta korrigerande åtgärder och minska riskerna.

Åtal behöver inte väckas och straff inte dömas ut för brott mot bestämmelserna om gasanordningarnas överensstämmelse med kraven om de ekonomiska följderna som föranletts av ett annat myndighetsbeslut som meddelats på grund av gärningen ska anses vara tillräckliga i förhållande till gärningens allvarlighet.

Bestämmelser om CE-märkningsföreseelse finns i lagen om CE-märkningsföreseelse (187/2010).

Denna lag träder i kraft den 20 .
